

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORTA ÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TARİH ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN
ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER (KIDEM, MEZUNİYET, OKUL TÜRÜ VE
CİNSİYET) AÇISINDAN İNCELENMESİ (KONYA ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Bilal Bülent ALPEREN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Reşat GENÇ

Ankara 2008

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne

Bilal B¼lent ALPEREN'e ait TARİH ÖğRETMENLERİNİN TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNİN ÖğRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ DEğİŞKENLER (KIDEM, MEZUNİYET, OKUL TÜRÜ VE CİNSİYET) AÇISINDAN İNCELENMESİ (KONYA ÖRNEğİ) adlı çalışma j¼rimiz tarafından Tarih Öğretmenliği Bilim dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

09.07.2008

Başkan: Prof. Dr. Reşat GENÇ (Danışman)

¼ye: Prof. Dr. Mehmet şAHİNGÖZ

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA

ÖNSÖZ

Milli Mücadele dönemi ve sonrasında yaşanan gelişmeler, yalnız Türk milleti için değil, tüm insanlık ve özellikle de ezilen milletler bakımından son derece anlamlı ve önemlidir. Türk milletinin, emperyalist güçler karşısındaki kararlı ve dik duruşu, sömürülen milletlere de cesaret vermiş, ilham kaynağı olmuştur.

Elde edilen askeri zaferler, acılarla dolu bir dönemi noktalamıştır. Atatürk ise, askeri alanda elde edilen başarıların gerçek anlamda kurtuluş için yeterli olmadığı bilinciyle hareket etmiştir. O'nun, Türk milleti için öngördüğü yeni hedef, muasır medeniyetler düzeyine ulaşmak ve hatta öncü hale gelmektir. Bu inanç ve kararlılıkla, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin temelleri atılmış; inkılaplar yapılmış ve yeni Türk devleti, bir "Milli Devlet Projesi" olarak ortaya çıkmıştır. Millet egemenliğini esas alan, tam bağımsız ve çağdaş bir devlet inşa etmek adına çok önemli inkılaplar yapılmıştır.

Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni yeni nesillere emanet ettiğini gençliğe hitabında çok net ve anlam yüklü ifadelerle vurgulamıştır. Bu bakımdan, Milli Mücadele ve Türk İnkılâbı süreçlerinin, gençler tarafından tüm boyutlarıyla en iyi şekilde kavranması son derece önemlidir.

Öte yandan, emperyalist güçlerin bölgemiz ve ülkemiz açısından halen ciddi bir tehlike olduğu gerçeğini de göz ardı edemeyiz.

İşte tüm bu nedenlerden hareketle, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi son derece önemli hale gelmektedir. Şüphesiz, dersin öğretiminde elde edilecek başarı oranında, millet olarak geleceğe güvenle bakmamız mümkün olacaktır.

Ne var ki, hemen her derste olduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi sırasında da bazı sorunlar yaşanmaktadır. Söz konusu sorunlar üzerine araştırma ve değerlendirmeler yapılırken, çoğu zaman “Ne öğretelim?” sorusuna cevap aranmıştır. Son yıllarda ise, “Nasıl öğretelim?” sorusu üzerinde de titizlikle durulmaktadır.

Bu tezin konusu da, ortaöğretim kurumlarımız olan liselerde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi sırasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileridir. Araştırma yapılırken, Konya ilinde görev yapan 159 tarih öğretmeninin görüşleri alınmıştır.

Araştırmamın her aşamasında beni bilgilendiren ve yönlendiren, tez danışmanım saygıdeğer hocam Prof. Dr. Reşat GENÇ’e teşekkür ederim.

Çalışmalarımı teşvik eden ve gerektiğinde desteğini esirgemeyen, değerli hocam Prof. Dr. Necdet HAYTA’ya teşekkür ederim.

Araştırmanın yürütülmesi sırasında bilgi ve birikimlerinden yararlandığım, hocam Prof. Dr. Hamza KELEŞ ve Yrd. Doç. Dr. Bahri ATA’ya teşekkür ederim.

İstatistik çalışmalarındaki katkılarından dolayı Dr. Birol GÜLNAR’a teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında desteğini gördüğüm herkese ve elbette değerli meslektaşlarıma da teşekkür ederim.

Bilal Bülent ALPEREN

ÖZET

TARİH ÖĞRETMENLERİNİN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
DERSİNİN ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER
(KIDEM, MEZUNİYET, OKUL TÜRÜ VE CİNSİYET)
AÇISINDAN İNCELENMESİ
(KONYA ÖRNEĞİ)

Alperen, Bilal Bülent
Yüksek Lisans, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Reşat GENÇ
Haziran - 2008

Bu araştırmanın amacı tarih öğretmenlerinin görüşlerine göre, ortaöğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya çıkarmaktır.

Araştırma evrenini, 2007-2008 öğretim yılında Konya il genelinde görev yapan 311 tarih öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklemde ise, 15 ilçeye dağılmış 98 okuldan 159 tarih öğretmeni yer almıştır. Alan araştırması özelliği taşıyan bu çalışmada veriler anket ile toplanmıştır. Toplanan verilerin girişi ve istatistiksel analizlerin yapılması, SPSS 15.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Dersle ilgili olarak karşılaşılan sorunlar ve ortaya konulan çözüm önerileri beş başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar; müfredat programı, öğretim yöntem ve teknikleri, ölçme-değerlendirme, tarih öğretmenlerinin aldıkları eğitim ve ders kitabı şeklinde belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, ölçme-değerlendirme ve ders kitabıyla ilgili eleştiri ve önerilere çok yüksek düzeyde katılım olduğu görülmüştür. Öğretim yöntem ve teknikleri, müfredat programı ve öğretmenlerin aldıkları eğitim konularıyla ilgili eleştiri ve önerilere ise, yüksek düzeyde katılım olmuştur. Bu sonuçlar, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi konusunda iyileştirme yapılması ihtiyacı olduğu gerçeğini bir defa daha ortaya koymuştur.

Araştırmanın son bölümünde, elde edilen bulguların ortaya koyduğu sonuçlardan hareketle önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti, İnkılâp Tarihi, Öğretmen Görüşleri, Ortaöğretim, Tarih Öğretimi.

ABSTRACT

**EXAMINING THE OPINIONS OF HISTORY TEACHERS ABOUT TEACHING
THE LESSON OF REVOLUTION HISTORY OF THE TURKISH REPUBLIC
AND THE PRINCIPLES OF ATATURK IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES
(SENIORITY, GRADUATION, SCHOOL TYPE AND GENDER)
(KONYA SAMPLE)**

The problems which are faced in teaching the lesson of Revolution History of the Turkish Republic and The Principles of Atatürk in secondary education and the solutions for these problems according to the opinions of history teachers are emphasized in this research.

311 history teachers working in Konya in the education year of 2007-2008 form the general structure of the research. In the sampling, 159 history teachers of 98 schools from 15 different districts took place. The data of research which has field survey characteristics were collected by questionnaire. Entry of the collected data and statistical analysis were made by SPSS 15.0 software.

The problems related with the lesson and solution offers are grouped under five headings. These were determined as curriculum, teaching methods and techniques, measuring and evaluating, the training of history teachers and the course books.

As a result, it is seen that there is a very high level of participation for the critiques and offers about the course book and measuring-evaluating. The critiques and offers about teaching methods and techniques, curriculum, and the training of the history teachers have high participation. These results have proved once more that there is a need for the rehabilitation of teaching the lesson of Revolution History of the Turkish Republic and The Principles of Atatürk.

In the last part of the research some offers take place according to the results of the findings.

Key Words: Atatürk, The Turkish Republic, Revolution History, Teachers' Opinions, Secondary Education, History Teaching.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	xi
TABLolar LİSTESİ	xii

GİRİŞ

1. TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKİLÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	
DERSİ	1
a) Yeni Tarih Anlayışı	1
b) Dersin Tarihçesi	4
c) Müfredat Programları ve Ders Kitapları	9
d) Dersinin Amaçları	13
2. ARAŞTIRMANIN AMACI	17
3. PROBLEM CÜMLESİ	17
4. ALT PROBLEMLER	18
5. TANIMLAR	18
6. SINIRLILIKLAR	19
7. VARSAYIMLAR	20

I. BÖLÜM

1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	20
1.1. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Yapılan Toplantı, Sempozyum ve Araştırmalar	20
1.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Çalışmaları	22

II. BÖLÜM

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	28
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	29
2.3. SORU FORMUNUN ÖZELLİKLERİ	30
2.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKSEL ANALİZLER	31
2.4.1. Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)	31
2.4.2. Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Samples T Test)	32

III. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	33
3.1. DENEKLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	33
3.1.1. Cinsiyet Dağılımı	33
3.1.2. Görev Yaptıkları Okul Türü	34
3.1.3. Meslekteki Kıdem Dağılımı	34
3.1.4. En Son Mezun Olunan Okul	35

3.2. BETİMLEYİCİ ANALİZ BULGULARI	36
3.2.1. Müfredat Programına İlişkin Bulgular	37
3.2.2. Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular	69
3.2.3. Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular	74
3.2.4. Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Bulgular	78
3.2.5. Ders Kitabına İlişkin Bulgular	84
3.2.6. Alt Boyutların Karşılaştırılması	93
3.3. KATILIM DÜZEYİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ	94
3.3.1. Katılım Düzeyi ve Cinsiyet İlişkisi	94
3.3.2. Katılım Düzeyi ve Görev Yapılan Okul Türü	95
3.3.3. Katılım Düzeyi ve Öğretmenlikte Kıdem Yılı	96
3.3.4. Katılım Düzeyi ve Mezun Olunan Okul	98
3.4. AÇIK UÇLU SORUYA İLİŞKİN GÖRÜŞLER	100

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇ	105
2. ÖNERİLER	115
 KAYNAKÇA	 120
EKLER	140

Ek-1. Analiz Sonuçlarıyla İlgili Tablolar	140
Ek-2. İstatistiksel Analizler Sonucu Elde Edilen Orjinal Bulgular	145
Ek-3. Araştırma İzin Belgesi	152
Ek-4. Anket Formu	153
Ek-5. Araştırmanın Evreni ile İlgili Tablo	159
Ek-6. Araştırmanın Örneklemi ile İlgili Tablo	160
Ek-7. Anket Yapılan Okulların Listesi	161
Ek-8. Öğretmen Görüşleriyle İlgili Formlar	165

KISALTMALAR

Bkz.: Bakınız

Ed.: Editör

Haz.: Hazırlayan

S: Sayı

s: Sayfa

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

T.D.: Tebliğler Dergisi

TTK: Türk Tarih Kurumu

TTKB: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

vb.: ve benzeri

vd.: ve diğerleri

YÖK : Yüksek Öğretim Kurulu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Soruların Formda Alt Boyutlara Göre Dağılımı	30
Tablo 2. Deneklerin Cinsiyet Dağılımı	33
Tablo 3. Görev Yapılan Okul Türü Dağılımı	34
Tablo 4. Meslekte Kıdem Dağılımı	35
Tablo 5. Mezun Olunan Okul Türü Dağılımı	36
Tablo 6. İnkılâp Tarihi Müfredat Programının, Siyasi ve Askeri Tarih Ağırlıklı İşlenmelidir	37
Tablo 7. Atatürkçülük ile İlgili Konuların Tüm Derslerin Programında Olması, Hedef ve Davranışların Üst Üste Binmesine, Tekrarlara Düşmesine Yol Açmaktadır	38
Tablo 8. İnkılâp Tarihi programının hedef ve davranışları öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir	39
Tablo 9: İnkılâp Tarihi Müfredat Programının, Derse Yönelik Beklentilerle, Öğrencilerin İlgi ve İhtiyaçları Esas Alınarak Düzenlenmelidir	40
Tablo 10: İnkılâp Tarihi Dersinin Amaçları MEB'in Benimsediği Yeni Oluşturmacı Yaklaşımına Göre Yeniden Düzenlenmelidir	41
Tablo 11: İnkılâp Tarihi Dersi, Sosyal Tarih Ağırlıklı İşlenmelidir	42
Tablo 12: İnkılâp Tarihi Dersi Öğrenciye Milli Kimlik ve Milli Hedef Kazandırmada Etkili Olmaktadır	43
Tablo 13: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Siyasi Sosyal ve Düşünce Tarihi Gibi Temalar Altında Düzenlenmelidir	44

Tablo 14: İnkılâp Tarihi Programı İlköğretimden Başlayarak Konuların Tekrarlanarak Gelmesi, Konuların Orijinalliğinin Yitirilmesine ve Öğrencilerde Bıkkınlığa Yol Açmaktadır	45
Tablo 15: Atatürk’ün Kişisel Özellikleri Ünitesi Ayrı Bir Ünite Olarak Değil, Ünitelerde Bulunan Konulara Dağıtılmalıdır	46
Tablo 16: İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Yerel Tarih Unsurlarına Yer Verilmelidir	47
Tablo 17: Ortaöğretim Dördüncü Sınıflara (12.Sınıf) 1945 Sonrası Olayları İçeren “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” Dersinin Konulması İsabetli Olmuştur	48
Tablo 18: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Öğrencilere Gelecekteki Yaşamlarında Kendileri İçin Gerekli Bilgi ve Becerileri Kazandırmalıdır	49
Tablo 19: İnkılâp Tarihi Öğretimiyle Öğrencilere Problem Çözme, Empati, Eleştirel Düşünme ve Medya Okur-Yazarlığı Gibi Beceriler Kazandırılmalıdır	50
Tablo 20: Son Sınıf Öğrencileri Sınavlara Hazırlandıklarından Müfredat Programları Yetiştirilememektedir	51
Tablo 21: İnkılâp Tarihi Programında Genel ve Özel Amaçlar Yeniden Düzenlenmelidir	52
Tablo 22: Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyetinin İdeolojisi, İç ve Dış Siyaset Gibi Konular Çok Yüzeysel ve Genellikle Ders Yılıının Sonlarına Doğru İşlenmektedir	53
Tablo 23: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Öğrencilere Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirecek Şekilde Düzenlenmelidir	54
Tablo 24: İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Olay ve Olgular Kronolojik Olarak Düzenlenmelidir	55
Tablo 25: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı ve Amaçları Öğrencilerin Anlama, Kavrama ve Yaşına Uygundur	56

Tablo 26: İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Osmanlı Devletinin Son Dönemleri Özellikle Yenileşme ve Çağı Yakalama Arayışları Alt Yapı Olarak Verilmelidir	57
Tablo 27: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1945 Yılında Bitirilmelidir	58
Tablo 28: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Toplumsal Yaşamın ve Çağın Gereksinmelerine Göre Değiştirilmelidir	59
Tablo 29: İnkılâp Tarihi Bilimsel Gerçek Üzerine Açıklanmalı ve Savunulmalıdır	60
Tablo 30: İnkılâp Tarihi Dersinde Milli Mücadele Anlatılırken Her Bölgeden ve Her Gruptan İnsanların Hizmet ve Yararlılıklarına Yer Verilmelidir	61
Tablo 31: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Türk ve Dünya Tarihi ile Karşılaştırmalı Olarak Verilmelidir	62
Tablo 32: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Uygulanırken Bölge ve Olaylara Göre Ayarlama İnisiyatifi Öğretmene Verilmelidir	63
Tablo 33: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 2000 Yılına Kadar Getirilmelidir ...	64
Tablo 34: Atatürkçülük ile İlgili Konular Daha Çok İlköğretimde Verilmelidir ...	65
Tablo 35: İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1919'dan Başlatılmalıdır	66
Tablo 36: İnkılâp Tarihi Öğretiminde Kullanılan Materyaller Ders Kitabı ve Haritalarla Sınırlıdır	69
Tablo 37: İnkılâp Tarihi Öğretimi Tamamıyla Öğretmen Merkezli Gerçekleşmektedir	70
Tablo 38: İnkılâp Tarihi Derslerinde Konular Güncel Olaylarla Pekiştirilmelidir	71
Tablo 39: Haftalık Ders Programları Hazırlanırken İnkılâp Tarihi Dersleri Sabah Saatlerine Konmalıdır	72

Tablo 40: İnkılâp Tarihi Ders Kitabındaki Hazırlık Soruları Öğrenciyi	
Düşünmeye Araştırmaya Sevk Etmelidir	74
Tablo 41: Liselere veya Üniversitelere Giriş Sınavlarında İnkılâp Tarihiyle	
İlgili Daha Fazla Soruya Yer Verilmelidir	75
Tablo 42: İnkılâp Tarihi Soruları ÖSS’de Bütün Öğrencilerin Puan Hesabında	
Etkili Olmalıdır	76
Tablo 43: İnkılâp Tarihi Branş Öğretmenliği Oluşturulmalıdır	78
Tablo 44: Tarih Mezunu Olmayan Öğretmen Adaylarına İnkılâp Tarihi Eğitimi	
ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Kursu Verilmelidir	79
Tablo 45: Tarih Öğretmen Adaylarına; Üniversite Eğitimlerinde Temel veya	
Zorunlu Derslerin Yanında Hukuk, Sosyoloji, Ekonomi vb. Dersler	
Verilmelidir	80
Tablo 46: Tarih Öğretmenlerinin Cumhuriyet Dönemiyle İlgili Yüksek Lisans	
Yapmaları ve Branş Öğretmeni Olmaları Sağlanmalıdır	81
Tablo 47: İnkılâp Tarihi Öğretmenleri Öğrencilere Kültürel Bilgiler	
Vermelidir	82
Tablo 48: İnkılâp Tarihi Ders Kitapları Olayları Hikâyeci Bir Biçimde	
Vermektedir	84
Tablo 49: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Öğrencinin Dikkatini Çekecek	
İstatistik ve Grafıklara Yer Verilmelidir	85
Tablo 50: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Bilgiler, Yapılan Araştırmalar,	
Ortaya Çıkan Yeni Vesikalara Göre Yeniden Düzenlenmelidir	86
Tablo 51: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Okuma Parçaları Konu ile İlgili	
Ünite İçinde Yer Almalıdır	87

Tablo 52: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Geçen Her Kavram Anlamlarıyla Birlikte Verilmelidir	88
Tablo 53: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarına Orijinal Eser ve Kaynaklardan Alıntılar Yapılmalıdır	89
Tablo 54: İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Yüzyılımızın Öncülük Ettiği İnsan Haklarına İlişkin Konulara da Yer Verilmelidir	90
Tablo 55: İnkılâp Tarihi Program ve Ders Kitapları Hazırlanırken Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Bulgularından Faydalanılmalıdır	91
Tablo 56: İnkılâp Tarihi Derslerine İlişkin Sorun ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar Arası Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları	94
Tablo 57: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Cinsiyet İlişkisi	95
Tablo 58: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Görev Yapılan Okul Türü	96
Tablo 59: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Öğretmenlikte Kıdem Düzeyi	97
Tablo 60: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Mezun Olunan Okul	99
Tablo 61: Açık Uçlu Soruya Verilen Cevapların Konu Başlıklarına Göre Dağılımı	100

GİRİŞ

1. TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

a) Yeni Tarih Anlayışı

“Milli sınırlar içinde vatan birbirinden ayrılmaz bir bütündür” düşüncesi temelinde Misak-ı Milli sınırlarını korumak ve tam bağımsızlığı gerçekleştirmek isteyen Türk milleti, Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları önderliğinde Milli Mücadele’yi başlatmıştır. 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması ise, vatanın düşman işgalinden kurtuluşunun belgesi olmuştur. Büyük fedakârlıklarla elde edilen bu kazanım, Milli Mücadele’nin silahlı boyutunu noktalasa da, yeniden yapılanmak adına zor bir dönem başlamıştır.

Türk milletine, çağdaş dünyadaki saygın yerini yeniden kazandırma iddia ve kararlılığındaki Atatürk tarafından başlatılan çağdaşlaşma projesinin temelinde, hiç kuşkusuz “milli devlet” düşüncesi olmuştur.

Atatürk, Misak-ı Milli sınırları içinde kalan vatanımıza “Türkiye” ve yeni kurulan devletimize de “Türkiye Cumhuriyeti” adının verilmesini sağlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin temel nitelikleri ise; tam bağımsız, milli, üniter, çağdaş, demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti şeklinde belirlenmiştir (Genç, 2007:59).

Milli benliğini yeniden kazanan Türk milletine, gerçekleştirilen işin büyüklüğünü ve önemini kavratmak için de milli tarih üzerinde titizlikle durulmuştur (Genç, 1984:53).

Yeni tarih anlayışı söz konusu olunca, öncelikle Osmanlı Devleti'ndeki tarih anlayışına kısaca değinmekte yarar vardır. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyıla kadar İslam tarihi temelinde şekillenen ümmetçi tarih yaklaşımı ağırlığını hissettirmiştir. Tanzimat döneminden itibaren, Osmanlı Devleti tarihini konu alan devletçi tarih yaklaşımı da gelişme göstermiştir. “İslam Tarihi” medreselerde okutulurken, yeni açılan okullarda da “Osmanlı Tarihi” okutulmuştur. Her iki tarih anlayışı da, Türk tarihini başlangıç dönemine kadar uzanan bir bütünlülük içerisinde ele almamıştır (Kara, 2001:157).

XIX. Yüzyıl boyunca bağımsızlık talebiyle çıkarılan isyanlar, yüzyılın ikinci yarısında Avrupalıların da etkisiyle azınlıklara verilen tavizler ve özellikle de Balkan Savaşları, Türkçülük hareketinin ivme kazanmasına neden olmuştur. Bu gelişmelerin de etkisiyle milli tarih anlayışına yöneliş başlamış, yeni Türk devletinin kurulmasından sonra konu daha çok önem kazanmıştır.

Bir milleti yeniden inşa etmek adına verilen mücadelede, yeni ve milli temellere dayanan tarih anlayışına ihtiyaç olduğunun bilincinde olan Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulduğu yeni dönemde bu konuyla yakından ilgilenmiştir.

O'nun, 22 Eylül 1924'de Samsun'da dile getirdiği şu sözler, Türk tarihiyle ilgili düşüncelerinin özünü yansıtır:

“Bizim milletimizin hayatı esasını düşünelim. Bu düşünce bizi elbette altı yedi asırlık Osmanlı Türklüğünden, çok asırlık Selçuklu Türklerine ve ondan evvel bu devirlerin her birine muadil olan büyük Türk devrine kavuşturur.” (İnan, 1977:193)

Atatürk'ün Türk tarihiyle yakından ilgilenmesini gerektiren nedenlerden biri de, batı dünyasında Türkleri konu alan yanlış ve maksatlı yayınlar olmuştur. Afet İnan, 1928'de Atatürk'e, Türker'in sarı ırktan ve ikinci sınıf insanlar olduğu bilgisini içeren Fransızca bir kitap göstermiştir. O, bu duruma tepkisini şu cümleyle dile getirmiştir:

“Hayır olamaz, bunun üzerinde meşgul olalım.” (Kara, 2001:160)

Atatürk ve arkadaşları, bu gelişmeden sonra milli tarih anlayışıyla ilgili çalışmalara hız kazandırmış ve Türk Tarih Tezi gündeme gelmiştir.

Türk Tarih Tezi adına kurumsal düzeyde atılan ilk adım, 1930'da Türk Ocakları bünyesinde kurulan Türk Ocağı Türk Tarih Heyeti olmuştur. Aynı yıl Türk Ocakları'nın kapatılması sonrası, Türk Tarih Heyeti'nin kurucuları 1931'de Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'ni kurmuşlardır (Ersanlı, 1992:96). Cemiyetin adı, 1935 yılında "Türk Tarih Kurumu" şeklinde değiştirilmiştir (Turan, 2005:194).

İlk Türk Tarih Kongresi 1932'de toplanmış, ikinci toplantı 1937'de yapılmıştır. Yabancı bilim adamlarının da katkısıyla önemli bilimsel etkinlikler gerçekleşmiştir. Bu dönemde Türk Tarih Tezi olgunlaşmış, Türk milletinin köklerini arama ve gelişim yollarını gösterme düşüncesinin ürünü olmuştur (Kocatürk: 1987).

Türk milleti ve devletinin, çağdaş medeniyetin parçası olduğu iddiasını ispat etme misyonunu yüklenen Türk Tarih Tezi, tarih yazıcılığının ötesinde tarih öğretimi üzerinde de etkili olmuştur (Emiroğlu, 2002:365). Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kuran önder kadro, yeni rejimin toplum tarafından daha iyi anlaşılması ve benimsenmesi adına, son derece etkili bir araç olarak görülen tarih anlayışı ve tarih eğitimi üzerinde yoğunlaşmıştır (Aslan, 2007:295).

Atatürk, bilimsel niteliği olan tarih kitaplarının Türkçe'ye çevrilmesini de istemiştir. Bu eserlerden biri de, ünlü tarihçi H.G.Wells'in kaleme aldığı, "Cihan Tarihinin Ana Hatları" adlı eseridir (Ata, 2000:3). Kurulan bir komisyona da, "Türk Tarihinin Ana Hatları" adı verilen yeni bir tarih kitabı yazdırılmıştır. Yeterli görülmediği için okullarda okutulmayan kitabın özeti hazırlanmış ve 30000 adet basılarak dağıtılmıştır. 1929-1930 yıllarında yapılan bu çalışma, daha sonra okullara ders kitabı olarak giren dört ciltlik tarih kitabı ve onun sadeleştirilerek "Ortamektep İçin Tarih" adı verilen üç ciltlik benzeri için bir tür ön çalışma olmuştur. Tarih ve Ortamektep İçin Tarih kitapları, tarih tezinin olgunlaştığı dönemde yazılmıştır (Ersanlı, 1992:99). Bu kitapların birinci ve ikinci ciltlerinde, Osmanlı Devleti'ne kadar olan Türk tarihine geniş yer ayrılmıştır. Üçüncü cildin konusu Osmanlı

Devleti'dir. Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâbı ise, dördüncü cildin konusudur (Ersanlı, 1992:108-116).

Tüm bu değerlendirmeler, Türk Tarih Tezi ya da yeni tarih anlayışının en belirgin sonuçlarından birinin de, Türk İnkılâbı'nın toplum tarafından benimsenmesi sürecine katkı sağlamak olduğunu ortaya koymaktadır.

b) Dersin Tarihçesi

Dersin kökeni 1925 yılına kadar uzanır. Ankara'da açılan hukuk yüksekokulunun programları hazırlanırken, Adliye Vekili Mahmut Esat Bey (Bozkurt) ve okul müdürü Cemil Bey (Birsel) bu konuyu gündeme getirmişlerdir. Cemil Bey, “...ihtilaller tarihi, hukuk-i esasiyenin bir kısmıdır. Dünyanın en güzel ihtilallerinden birini yapmış olan bu memleketin yeni mektebi için böyle bir ders yepyeni bir şey ve iyi bir şey olurdu....” diyerek düşüncesini ortaya koymuştur. Nitekim henüz yeni başlayan Türk inkılâbı ile dünyanın önde gelen inkılâp hareketleri karşılaştırılmalı bir şekilde Mahmut Esat Bey tarafından okutulmuştur (Mumcu, 1985:45).

1923-1929 arasında, yeni kurulan Türk devletiyle ilgili bilgiler ortaokul ve lise ders kitaplarına da yansımıştır. Ortaokullarda okutulan, Hamit ve Mustafa Muhsin Bey'in Türkiye Tarihi'nde yirmi sayfa Türkiye Cumhuriyeti'ne ayrılmıştır. Liselerde okutulan ve Ali Reşat tarafından hazırlanan Asr-ı Hazır Tarihi adlı kitabın ise, sadece dört sayfası Türkiye Cumhuriyeti'ne ayrılmıştır (Metin, 2005:47).

1929'da yazılmaya başlanan ve 1930'da bitirilen “Türk Tarihi'nin Ana Hatları” adlı çalışmanın sadece son sayfası Türkiye Cumhuriyeti'ne ayrılmıştır. Hâlbuki cumhuriyetin ilanından sonra beş yıl geçmiş, bu süre içinde çok önemli birçok gelişme olmuştur. Bu durum, kitabın acele içinde yazılmış olmasına bağlanmaktadır (Ersanlı, 1992:102-107). Türk Tarihi'nin Ana Hatları, 1932'de liseler için hazırlanacak olan dört ciltlik tarih kitaplarının da esin kaynağı olmuştur (Ersanlı, 1992:108).

O yıllarda; 1917’de Bolşevik Devrimi, 1922’de İtalya’da faşistlerin iktidara gelmesi ve 1933’de Almanya’da nasyonal sosyalistlerin egemen olması gibi önemli gelişmeler yaşanmıştır (Hatipoğlu, 2004:19). Dolayısıyla, gençleri totaliter rejimlerin etkisinden koruma ve onlara cumhuriyet sevgisini kazandırma ihtiyacı duyulmuştur (Toprak, 1997:19). Ayrıca, dünyayı sarsan ekonomik kriz ve içeride yaşanan Serbest Cumhuriyet Fırkası tecrübesi ile Menemen Olayı gibi gelişmeler de bu düşüncüyü güçlendirmiştir (Erdaş, 2005:12). Tüm bu nedenlerden hareketle, Türk inkılâbının anlam ve önemini kavratmak çok daha önemli hale gelmiştir.

Böylesi bir ortamda, 1931-1932 öğretim yılında, lise ve öğretmen okullarının son sınıflarına “Türkiye İnkılabı ve Cumhuriyet Devri Tarihi” dersi konulmuştur. Bir yıl sonra, adı geçen dersin bu okulların her üç sınıfında okutulmasına karar verilmiştir (Erdaş, 2006:12).

Türkiye Cumhuriyeti tarihini konu alan ve 1931’de yayınlanan Tarih IV ise, liseler için hazırlanmıştır (Ersanlı, 1992:114). Bu kitabın en belirgin özelliği, basıldığı yıla kadar yaşanan son gelişmeleri de içermesidir (Aslan, 2007:96).

Öte yandan, inkılâplara karşı olumsuz tutum takındığı gerekçesiyle eleştiri alan Darülfünun, 1933 yılında yapılan reformla kapatılarak yerine yeni üniversite kurulmuştur (Akyüz, 1989:397).

20 Haziran 1933 tarihinde ise, İstanbul Üniversitesi bünyesinde “İnkılâp Tarihi Enstitüsü” kurulması kararlaştırılmıştır (Mumcu, 1985:45). Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip bu enstitünün amacını şu ifadelerle dile getirmiştir:

“...Yeni üniversitenin en birinci vasfı, milliliği ve inkılâpçılığıdır... Türk inkılâbının ideolojisini yeni üniversite işleyecektir. Bu maksatla kurulan Türk İnkılâbı Enstitüsü, üniversitenin en mühim cihazıdır ve bu cihaz yalnız orada çalışanların değil, yalnız bağlı olduğu Edebiyat Fakültesi’nin değil, talebesinden profesörüne kadar bütün cumhuriyet münevverlerinin, bütün memleketin malıdır. O, inkılâp aşkı ve imanının kürsüsü olacak, hangi fakülteden olursa olsun, her talebe orada bir imtihan geçirdikten sonra diploma almayı vazife ve şeref bilecektir. İnkılâp Enstitüsü, hukuki, siyasi, adli, içtimai, iktisadi ve mali sahalarda ve umumi surette milli kültür sahalarında Türk inkılâbını doğuran sebepleri, Türk inkılâbının ana unsurlarını, prensiplerini, inkılâptan doğan Türk istikbalini her safhasında tetkik edecektir....” (Halıcı, 2004:413).

Enstitüde; Yusuf Hikmet Bayur ve yardımcısı Enver Ziya Karal, Mahmut Esat Bozkurt ve yardımcısı Yavuz Abadan, Yusuf Kemal Tengirşenk ve yardımcısı Ömer Lütfi Barkan, Recep Peker ve yardımcısı Hıfzı Veldet Velidedeoğlu ders vermekle görevlendirilmiştir (Toprak, 1997:18).

27 Kasım 1933'te, Maarif Vekili Hikmet Bey'in başkanlığında, Mahmut Esat ve Yusuf Kemal Bey'in katılımı ile bir toplantı yapılarak "İnkılâp dersleri" ile ilgili konular görüşülmüştür. Enstitünün aralıkta açılması, derslerin mart ayında başlaması ve derslerin bir bölümünün konferanslar şeklinde yapılması kararlaştırılmıştır (Halıcı, 2004:414).

Dersleri okutan hocalar, Mustafa Kemal Atatürk'ün yakın çalışma arkadaşları arasından seçilmişlerdir. Bu nedenle de, derslerini inanarak ve inançlarını hissettirerek anlatmışlardır. Üstelik dersler, içerik bakımından da eleştirisel düşünme becerisi kazandıracak nitelikte verilmiştir (Öztürk, 2005:51).

4 Mart 1934'de Yusuf Hikmet Bey'in ilk konferansı ile başlayan derse, İstanbul'daki bütün yüksek okulların son sınıf öğrencileri katılmıştır. Bu okulların; dekan, profesör ve öğretmenleri de derste hazır bulunmuştur. İlk ders, radyo ve ertesi gün gazetelerde yayınlanmıştır (Erdaş, 2006:15).

Edebiyat Fakültesi'ne bağlı olarak kurulan bu enstitüye devam mecburiyeti aranmıştır. İstanbul Üniversitesi son sınıf öğrencileri dışında, Harp Akademisi ve diğer yüksek okulların öğrencileri de enstitüye devam etmiştir (Arslan, 1995:431).

İstanbul'daki enstitüde görev yapan kadro, Ankara Hukuk Fakültesi'nde de dersler vermiştir. Buradaki ilk ders, Ankara Halkevi'nde 1934'te İsmet İnönü'nün açılış konuşmasıyla başlamıştır (Aslan, 2007:297).

İlk dersleri veren hocalardan Yusuf Hikmet Bayur, daha çok siyasi konular üzerinde durmuştur (Aslan, 2007:297).

Mahmut Esat Bozkurt, bir tür ihtilal olarak tanımladığı Türk inkılâbını ve dünyadaki diğer ihtilalleri karşılaştırmalı olarak ele almış, daha çok hukuk boyutunu konu edinmiştir (Aslanapa, 1997:17-116).

Recep Peker, siyasal sistemler ve rejimle ilgili konular üzerinde dururken, ders notlarının giriş bölümünde şu ifadelerle yer vermiştir:

“...Bu derslerde benim payıma düşen, iç idare bakımından Türk İnkılâbının gözden geçirilmesidir; bu, oldukça derin bir ehemmiyet arz eder. İç idare derken, inkılâbın iç politika bakımından, askerlik bakımından görüşünü, inkılâbın getirdiği yeni siyasal mefhumları, kendi görüşümüzle gözden geçirmekle beraber, bu mefhumların başka ülkelerde tatbik edilen şekillerle karşılıklı olarak mukayesesini de göz önünde bulunduracağız. Bu arada varlığımıza temel olan istiklal mefhumunu ve istiklal kavgalarımızı da görüp görüşeceğiz....” (Peker, 1935:1).

Ekonomi ile ilgili meseleler üzerinde duran Yusuf Kemal Tengirşenk ise, ders notlarının başlangıcında dersin amacını şöyle açıklamıştır:

“...Bu dersin mevzuu nedir? Hangi oluşları araştıracağız? Değişme oluşlarını araştıracağız. Var mıdır? Evet vardır. Gözümüzün önündedir. Bir kısmını gördük. Bir kısmının içinde yaşıyoruz. Eskiden bir Osmanlı İmparatorluğu vardı, yok oldu, onun yerine bugün bir kuvvetli Türkiye Cumhuriyeti gelmiştir. Bizim sahaya gelelim. Öteki uluslarla münasebetlerin de öteki ulusların emrine tabi, devletlerden ekonomik sahada istiklalini muhafaza edemeyen bir Osmanlı Devleti varken bugün uluslar arası münasebetlerinde diğer uluslara istediği gibi hareket eden bir Türkiye Cumhuriyeti vardır. Bu bir değişmedir. Dün bütün banka muameleleri yabancı ellerde iken bugün Türk elindedir. İşte her sahada olduğu gibi ekonomik işlerde de bir değişme vardır. Hatta ruhlara, düşüncelere girersek daha fazla değişme olduğunu görürüz. Bu oluşları araştıracağız....” (Aslanapa, 1997:294).

Ankara’da, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi’nin kurulmasından kısa süre sonra, fakülte bünyesinde bir İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulması için çalışmalar başlamıştır. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü TBMM açılış konuşmasında, “ *şimdiye kadar yüksek öğrenim kurumlarının son sınıflarında konferans şeklinde verilmekte olan inkılâp derslerinin, bu kurumlarda İnkılâp Tarihi ve Cumhuriyet rejimi adı altında esaslı bir ders şeklinde verilmesi ve mevzular etrafında ilmi incelemeler yapmak ve yaymak üzere*” Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulmasının kararlaştırıldığını dile getirmiştir (Erdaş, 2007:16).

15 Nisan 1942’de kabul edilen 4204 sayılı kanunla Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulmuş, dersin adı da “Türk İnkılâp Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti Rejimi” şeklinde belirlenmiştir (Eroğlu, 1990:5).

Bu enstitünün hazırladığı programın en belirgin özelliği, konular bakımından Tarih IV’e benzemesidir. Dünyadaki diğer devrim hareketleri ve siyasi sistemler gibi konular yerini, kronolojik bir cumhuriyet tarihi anlatımına bırakmıştır. Bu durum, lise ve üniversitelerde verilen derslerin içerik bakımından tekrarlanması sonucunu beraberinde getirmiştir (Aslan, 2007:298).

Öte yandan, enstitü 1981 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı kalmış, bu nedenle de siyasi iktidarların müdahalesi mümkün olmuştur (Erdaş, 2007:17).

1968’de dersin adı, “Türk Devrim Tarihi” şeklinde değiştirilmiştir. Atatürk Enstitüsü de bu dönemde kurulmuştur. 12 Mart 1971 sonrası, derslerin verimliliği yoğun bir şekilde tartışılmış, Atatürk İlkeleri Komisyonu ve Atatürk Akademisi gibi yeni kurumlar oluşturulmuştur (Erdaş, 2007:18).

12 Eylül 1980 askeri müdahalesini gerçekleştiren lider kadro, orta ve yüksek öğrenim gençliğinin içinde yer aldığı siyasi kamplaşma ve terörü önlemek iddiasıyla, bu derslerle ilgili çok önemli değişiklikler yapmıştır (Öztürk, 2005:52). Dersin adı belirlenirken de, “devrim” yerine “inkılâp” kavramı tercih edilmiştir. Dersin adı, önce “Türk İnkılâp Tarihi” olmuş, 1981’de kabul edilen 2547 sayılı kanun gereğince “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi” şeklinde değiştirilmiştir (Erdaş, 2006:18-19). Ortaokul ve liseler için dersin adı, 1981’de “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” şeklinde belirlenmiş, 1982’de “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” şeklinde değiştirilmiştir (Yılmaz, 2005:32).

c) Müfredat Programı ve Ders Kitapları

1922 sonrası lise ve 1926’da ilkokul ders programları yenilenirken, görev alan uzman eğitimciler, cumhuriyetin niteliklerini ders programlarına yansıtmaya özen göstermişlerdir (Ata, 2005:76).

Cumhuriyet döneminin ilk lise müfredat programı 1924 yılında hazırlanmıştır. Saltanatla ilgili konular programdan çıkarılırken, milli mücadele, cumhuriyetin ilanı ve sonrasında yaşanan gelişmelere yer verilmiştir.

Tarih programları, 1927’de Türk tarihine önem veren bir anlayışla yenilenmişse de, Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili konular daha çok 1931 programına yansımıştır. Programda, üçüncü sınıf tarih dersleri için belirlenmiş konular iki ana bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm Osmanlı Devleti’ni, ikinci bölüm Türkiye Cumhuriyeti’ni konu almıştır.

1938 Lise Tarih Programı’nda, tarih derslerinde; birinci, ikinci ve üçüncü sınıf düzeyinde on beş günde bir, “Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılâbı Tarihi” konularının işlenmesi öngörülmüştür. 1952 lise tarih programında, 1938 programına benzer bir uygulama görülmektedir.

1956, 1958, 1960 ve 1970 yıllarında uygulanan lise müfredat programı tarih konuları arasında, “Türkiye Cumhuriyeti ve İnkılâbı Tarihi” dersi; yine bir, iki ve üçüncü sınıf düzeyinde yerini almıştır. Ders için, on beş günde bir saatlik süre uygulaması devam etmiştir.

1974 lise müfredat programında, 11. sınıf dersleri arasında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi bulunmaktadır.

1976 lise müfredat programında, üçüncü sınıf düzeyinde tarih derslerine üç saat ayrılmış, bir saatinin Türkiye Cumhuriyeti ve Türk İnkılâp Tarihi dersi olması öngörülmüştür.

1978 lise müfredat programında, 1976 programına benzer biçimde, son sınıflar için üç saat olan tarih dersinin bir saati Türkiye Cumhuriyeti tarihine ayrılmıştır (Koçak, 1998:78-103).

Talim Terbiye Kurulu, 28 Ağustos 1981 tarih ve 149 sayılı kararıyla, o dönemde adı Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi olan derse ortaöğretim kurumlarında ayrılacak ders saatlerini belirlemiştir. Bu kararla ders için, üç yıllık ortaöğretim kurumlarının bir ve ikinci sınıf düzeyinde bir saat, üçüncü sınıf düzeyinde iki saat ayrılmıştır (T.D., sayı 2095).

1983, 1985 ve 1986 lise programlarında da bu tablo değişmemiştir. 1991 lise müfredat programında, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersleri, lise üçüncü sınıfta yerini korurken, bir ve ikinci sınıftan kaldırılmıştır. Lise üç seviyesindeki derse, fen ve matematik alanlarında iki, sosyal bilimler ve edebiyat alanında üç saatlik süre ayrılmıştır (Koçak, 1998:103-124).

Talim Terbiye Kurulu, 9 Eylül 1992’de, 1981’de belirlenen müfredat programının tamamının kredili sistem lise son sınıfta uygulanmasına karar vermiştir (T.D., sayı 2368). 25 Eylül 1992’de alınan bir başka kararla Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer) dersi programı kabul edilmiştir (T.D., sayı 2369). Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer) dersi uzun yıllar alan seçmeli olarak okutulmuş ve son düzenlemeyle kaldırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ise, halen 11. sınıf düzeyinde tüm alanlar için ortak kültür dersi sayılmakta ve haftada iki saat okutulmaktadır. (T.D., sayı 2575).

Müfredat programlarının içerik bakımından değerlendirmesini yaparken, Türk Tarih Cemiyeti tarafından 1932’de yayınlanmış olan dört ciltlik tarih kitaplarının son cildine ayrıca değinmek gerekir. Tarih IV, Türkiye Cumhuriyeti tarihini konu alan ilk ciddi çalışma özelliğini taşır. Türkiye Cumhuriyeti tarihiyle ilgili olarak, daha sonra yazılan kitaplara da konuları bakımından standart getirmiştir (Metin, 2005:49).

O halde, Tarih IV'ün içerdği konuların, dersin tarihi bakımından önemli olduğunu söylemek mümkündür. Tarih IV'ün içindekiler bölümü şöyledir:

I. KISIM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU

1. Türk Milleti'nin Yeni Bir Devlet Daha Kurması
 - a. Yeni Bir Türk Devleti
 - b. Büyük Harbin Sonunda Avrupa Devletleri'nin Vaziyeti
 - c. Cihan Harbi'nin Sonunda Osmanlı Devleti'nin Vaziyeti
 - d. Mustafa Kemal
 - e. Milli Müdafaa
 - f. Milli Müdafaa ve İstanbul Hükümeti
 - g. Yeni Türk Devleti'nin Ankara'da Temelleşmesi
2. İstiklal Harbi
 - a. Yeni Türk Devleti'nin Beyneddüvvel İlk Münasebetleri
 - b. Sevr Muahedesi
 - c. Yeni Türk Devleti'nin İlk Muvaffakiyetleri
Ermenilerin Ezilmesi ve Yunanlıların Mağlubiyeti
 - d. Yeni Türk Devleti'nin İlk Teşkilatı Esasiyesi
 - e. Yeni Türk Devleti, İtilaf Devletleri ve Padişah Hükümeti
 - f. Sakarya Zaferi ve Semereleri
 - g. Nihai Zafer
 - h. Yeni Türk Devleti'nin Kuruluşu'nun Tamamlanması

II. KISIM

İSTİKLAL HARBİNDEN SONRA İNKILÂP VE ISLAHAT ÇABALARI

1. Lozan'dan Cumhuriyetin Resmen İlanına Kadar
2. Cumhuriyetin İlanı
3. Halifeliğin İlgası
4. Cumhuriyet Devrinde Siyasi Cereyanlar
5. Dini, Hukuki İnkılâp ve Islahat
6. Maarif ve Terbiyede İnkılâp ve Islahat Cereyanları
7. İktisadi, Mali İnkılâp ve Islahat Cereyanları
8. Sıhhat, İçtimai Muavenet İşlerinde Yeni Çıgırlar ve İcraat
9. Türk Ordusu ve Milli Müdafaa (Ersanlı, 1992:115)

Daha önce alınmış bir ilke kararına bağlı olarak, 1939 tarihinde tarih ders kitaplarının yeniden yazılması gündeme gelmiştir (Metin, 2006:49). İlk üç cilt 1939 yılında yenilense de, Tarih IV'ün yerini alacak olan ve Enver Ziya Karal tarafından yazılan kitap, ancak 1944 yılında kısmen yayınlanmıştır. 1945'te tamamı yayınlanan kitap, Tarih IV'ün genel çerçevesini korumakla beraber, basım yılına kadar yaşanan

gelişmeler de yer almıştır (Aslan, 2007:298). İsmet İnönü'nün, 19 Mayıs 1944 tarihli milliyetçiliği eleştiren konuşması, okuma parçası olarak kitapta yer almış ve 1950 sonrasında çıkarılmıştır (Metin, 2006:50). Bu örnekten de anlaşılacağı üzere, siyasi iktidarların ders kitapları üzerinde etkisi olmuştur.

Demokrat Parti'nin 1950 yılında iktidara gelmesiyle, benzer durumlar çok daha belirgin şekilde görülmüştür. Bu dönemde, Enver Ziya Karal dışında yazarlara da kitap yazma imkânı verilmiştir. Bunlardan biri olan Enver Behnan Şapolyo, kitabında Demokrat Parti'nin iktidara gelmesini kansız bir ihtilal olarak nitelendirmiştir. Aynı yazar, 27 Mayıs sonrasında bu defa Demokrat Parti'yi eleştirmiştir (Aslan, 2007:299). Demokrat Parti döneminde; Enver Ziya Karal, Mükerrerrem Kamil Su-Kamil Su ve Neriman Serdarlar-Fahriye Yazgan tarafından yazılan diğer kitaplarda bu boyutta bir etkilenme yaşanmamıştır. (Aslan, 1992:184).

27 Mayıs 1960 sonrası, ders kitaplarından 1946-1960 dönemini içeren bölümler yırtılarak çıkartılmış ve yok sayılmıştır. Bu gelişme de, ders kitapları üzerinde iktidarların etkisini ortaya koyması bakımından önemlidir (Metin, 2006:50).

12 Mart'tan sonra, ders kitaplarının sayısında önemli bir artış olsa da, içerik bakımından hiçbir gelişme olmamıştır (Aslan, 2007:299).

Başlangıç döneminden günümüze, İnkılâp Tarihi müfredat programları ve ders kitaplarında gözlenen en önemli değişim 12 Eylül 1980 sonrası yaşanmıştır. Bu dönemde, orta öğretim ve yüksek öğrenim kurumlarında okutulan dersler, eskisinden oldukça farklı bir anlayışla yeniden düzenlenmiştir (Aslan, 2007:300).

Darbenin gerekçelerinden biri olan, toplumun Atatürkçülükten soğutulması veya uzaklaştırılması tezinden hareketle, Atatürkçü düşüncenin topluma ve özelde gençlere benimsetilmesi adına çalışmalar yapılmıştır (Metin, 2006:51).

Talim Terbiye Kurulu'nun 27 Nisan 1981 tarih ve 76 sayılı kararıyla, 1981-1982 öğretim yılından itibaren yüksek okullarda okutulacak olan "Türk İnkılâp Tarihi" ve orta öğretim kurumlarında okutulacak olan "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp

Tarihi” dersi müfredat programları belirlenmiştir. Orta öğretim kurumları için belirlenen program şu bölümlerden oluşmaktadır:

1. Giriş (XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı İmparatorluğu)
2. Birinci Dünya Savaşı Sonrası Osmanlı İmparatorluğu’nun Durumu
3. Mustafa Kemal’in Hayatı
4. Kurtuluş Savaşı
5. Cumhuriyet Dönemi
6. Türk Ordusu ve Milli Savunma
7. Türkiye Cumhuriyeti’nin Dış Siyaseti
8. Atatürkçülük-Türk İnkılâbının Dayandığı İlkeler ve Türk İnkılâbının Nitelikleri
9. Atatürk’ün Ölümü ve İsmet İnönü’nün Cumhurbaşkanı Seçilmesi
10. II. Dünya Savaşı ve Sonrası (T.D., sayı 2087)

Programda yer alan konularla ilgili olarak, 1938 sonrası gelişmelere II. Dünya Savaşı dışında yer verilmemiş olması, eleştiri konusu olmuştur (Aslan, 2007:309).

Öte yandan, Talim Terbiye Kurulu tarafından 19 Kasım 1981’de alınan ve 18 Ocak 1982 tarihli Tebliğler Dergisi’nde yayınlanarak yürürlüğe giren kararla, Atatürkçülükle ilgili konuların muhtelif derslerin programlarına yansıtılması öngörmüştür. (T.D., sayı 2104) 08 Mayıs 1986’da, “Atatürkçülükle İlgili Konuların Öğretim Programlarına ve Ders Kitaplarına Aktarılması” konulu yeni bir karar daha alınarak, söz konusu uygulamanın kapsamı genişletilmiştir (T.D., sayı 2212). 27 Nisan 1998 tarihinde alınan kararla, yeni bir düzenleme daha yapılarak “Atatürkçülükle İlgili Konular” uygulamaya konulmuştur (T.D., sayı 2488).

d) Dersin Amaçları

Mustafa Kemal Atatürk, *“inkılâbın hedefini kavramış olanlar, daima onu muhafazaya muktedir olacaktır”* demiştir (Kara, 2003:66). Bu bakımdan, gençlerin Türk inkılâbını öğrenmesi son derece önemlidir. Dersin amaçları ele alınırken, bu tesbit daima hatırlanmalıdır.

Dersin amaçlarını daha iyi kavramak adına, öncelikle ilk inkılâp tarihi derslerinde dile getirilen değerlendirmelerin bilinmesinde yarar vardır. İlk inkılâp tarihi dersini veren hocalardan biri olan Yusuf Hikmet Bayur, Türk inkılâbını şöyle tarif etmiştir:

“...Türk inkılâbını (burada yalnız Batı Türkler mevzuu bahistir) bütün şümülüyle alırsak iki üç asırdan beri durmadan ve her bakımdan kaybeden, ülkesi ufalan, serveti azalan, maddi ve manevi durumu çökegelen, devlet ve hükümdarlarına ‘hasta adam’ lakabı takılmış olan, herkesçe ölümü gidişinin tabii bir sonucu sanılan ve 1918’de büyük savaş bitince artık kendisinde yaşamak gücü ve hakkı kalmadığına inanılan bir ulusun, son derece çetin fakat nispeten kısa bir vuruşmadan sora bütün Avrupa ulusları gibi istiklal ve şerefiyle yaşamak hakkını, acun savaşını kazanmış olan o vakit düşmanlarına ve herkese tanıtmış olması, eski müttefikleri boyunları bükük bir halde her şeyi kabul etmişlerken onun imparatorluktan kalma iç ve dış bağlarını dahi üzerinden atması, rejimini, sosyal durumu, en esaslı kanunlarını değiştirmesi ve yenilemesi ve bugün gördüğümüz taze ruhlu, taze düşünceli, taze ülkülü, her an her alanda yeni hamleler yaparak ülkesini güzelleştiren, zenginleştiren, onu her gün daha kuvvetleştiren, herkese daha çok saydırtan ve sevdiren, eskiden en amansız sanılan düşmanlıkları dostluğa çeviren bir ulus halini almasıdır...” (Bayur, 1983:XI-XII).

Recep Peker’in ilk dersinde yaptığı şu değerlendirme, dersin o dönemdeki amacını özetler gibidir:

“ ... Bu derslerin amacı inkılâp devrini yaşamış, o devri hazırlamış insanların ruhunda en kuvvetli ileri hareket unsuru olan sıcaklığı ve heyecanı, ulusal çalışma hayatına çıkacak olan genç Türk nesillerine, yeni unsuru aşılamdır ve onları yaşadığımız inkılâp prensipleri ile yetiştirip vazifeye hazırlamaktır....” (Aslanapa, 1997:207).

Günümüzde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçlarını iyi anlayabilmek adına, 1982 Anayasası ve Milli Eğitim Temel Kanunu’nun bazı bölümlerine de değinmekte yarar vardır. Anayasamızın başlangıç bölümünde şu ifadeler yer alır:

“...Hiçbir düşünce ve mülahazanın Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının, devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün, tarihî ve manevî değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ve medeniyetçiliğinin karşısında korunma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı....” (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası:1982).

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan amaçlardan ilki şöyle tanımlanmıştır:

“Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti'nin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek” (Milli Eğitim Temel Kanunu).

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yer alan ve milli eğitimin temel ilkeleriyle ilgili ikinci bölümdeki onuncu maddenin ilk paragrafı ise şöyledir:

“Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâp ve ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Milli ahlak ve milli kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir....” (Milli Eğitim Temel Kanunu).

Milli eğitim temel kanununda yer alan bu bölümler, 16 Haziran 1983 tarihinde yapılan değişikliğin ürünü olmuştur. Dolayısıyla, konumuzla ilgili olarak anayasamızda vurgulanan hassasiyetler, milli eğitim temel kanununa da yansımıştır.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi için, 1981'de belirlenen amaçlar ile, daha sonra anayasa ve milli eğitim temel kanununda yer alan düzenlemeler bütünlük oluşturmuştur.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 27 Nisan 1981 tarih ve 76 sayılı kararıyla, ortaöğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amaçlarını şu şekilde belirlemiştir:

1. Türk İnkılâbının tarihi anlamını ve önemini kavratmak,
2. Atatürk'ün milliyetçilik ve medeniyetçilik anlayışını belirtmek,
3. Atatürk'ün dahi asker, büyük devlet adamı ve inkılâpçı kişiliği ile eşsiz önderliğini tanımak,
4. Atatürkçülüğü benimseterek, Atatürk'ün dünya görüşünü ve düşüncelerini kavratmak,

5. Kurtuluş Savaşını ve bu savaşı Türk Milletinin varlığını kavramak ve sürdürmek için en büyük fedakârlıklarla gerçekleştirildiği kavratmak,

6. Türk Milleti'nin bütün kurumları ve değerleriyle birlikte uygarlığa hangi tarihi şartlar altında ve nasıl geçtiğini kavratmak,

7. Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyetinin dinamik temelini "Atatürk İlkeleri"nin oluşturduğu bilincini kazandırmak,

8. Türk İnkılâbının, milli ve milletlerarası niteliklerini belirlemek XX. yüzyılda masum milletlere nasıl ışık tuttuğunu göstermek,

9. Dünya devletlerinin ve Türkiye'nin içinde bulunduğu o günkü durum göz önüne alınmak suretiyle, Türk İnkılâbının ne güç şartlar altında gerçekleştirildiğini kavratmak,

10. Demokrasi hayatımızın gelişmesini inceleyerek, onlara demokratik düzenin gerektirdiği bilgi ve davranışları kazandırmak,

11. Atatürk'e Türk İnkılâbına ve onun ilkelerine yürekten bağlı, bunların inançlı savunucusu olma bilincini kazandırmak,

12. Günümüzün ve geleceğin sorunlarına Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve yetenekler kazandırmak (T.D., sayı: 2087).

Şu halde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin amacını şöyle özetleyebiliriz:

Milli Mücadele, vatanımızı işgal etmiş olan emperyalist güçlere karşı yapılmıştır. Yaşadığımız coğrafya üzerinde emelleri olan devletler hala vardır. Bu bakımdan, Türk milletinin tarihsel süreç içerisinde ve özellikle de XX. yüzyılın başında yaşadığı sıkıntılar iyi bilinmelidir. Onun için bu ders, Türk inkılâbını her yönüyle en iyi şekilde anlatmayı amaçlar. Türk kültürünü, muasır medeniyetler seviyesine çıkarma inanç ve kararlılığında nesillerin yetişmesi idealine hizmet eder (Turan vd., 2006:1-2).

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Ortaöğretim kurumları olan liselerde, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretimi sırasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri konusunda, Konya ilinde görevli tarih öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

3. PROBLEM CÜMLESİ

Tarih öğretmenlerinin görüşlerine göre, ortaöğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

4. ALT PROBLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, müfredat programına ilişkin karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, ölçme-değerlendirmeye ilişkin karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde, ders kitabına ilişkin karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmenlerinin, aldıkları eğitimin yeterliliğine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri nelerdir?

Tarih öğretmenlerinin, demografik özellikleri (kıdem, mezuniyet, görev yaptığı okul ve cinsiyet) ile Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yaşadıkları sorunlar arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

5. TANIMLAR

Atatürkçülük: Temel ilkeleri Mustafa Kemal Atatürk tarafından belirlenen, Türk milletinin gerçeklerinden ortaya çıkmış, tam bağımsızlık ve millet egemenliği ilkelerine dayanan, akıl ve bilimi rehber kabul eden çağdaşlaşma modelidir (Güler, 2002:46).

İnkılâp: Arapça kökenli bir kelime olup, kalp kelimesinden türemiştir. Değişme, bir halden başka bir hale dönme anlamına gelir (Devellioğlu, 1997: 439).

Öğretim Programı: Belli bilgi kategorilerinden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük programdır (Büyükalın, 2006:5).

Evren: Evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. Bu bütün, ortak özellikleri olan canlı ya da cansız her türlü elemanı içerebilir (Karasar, 1986:115).

Örnekleme: Evrenden, belli kurallara göre seçilen ve seçildiği evreni temsil edebilecek yeterliliği olduğu kabul edilen küçük kümelere örneklem denilir (Karasar, 1986:116).

6. SINIRLILIKLAR

Araştırma;

1. Veri toplama aracında yer alan sorularla,

2. 2007-2008 öğretim yılıyla,

3. Veri toplama aracı olan ankete cevap veren, Konya il merkezi ve ilçelerinde görevli 159 tarih öğretmeni ile sınırlıdır.

7. VARSAYIMLAR

1. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket, araştırmanın amacına uygun ve yeterlidir.

2. Tarih öğretmenleri, anket sorularını içtenlikle doldurmuşlardır.

3. Örneklemde yer alan tarih öğretmenleri, sayı ve nitelik bakımından evreni temsil etmektedir.

I. BÖLÜM

1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi İle İlgili Yapılan Toplantı, Sempozyum ve Araştırmalar

1975'te düzenlenen Felsefe Kurumu Seminerleri'nde, toplantılardan birinin konusu “Türkiye’de Tarih Eğitimi” olmuştur. Bu toplantıda, yüksek öğrenimde tarih eğitimi, sorunları ve çözüm önerileri ele alınmıştır (TTK:1977).

Unesco Türkiye Milli Komisyonu Sosyal ve Beşeri Bilimler Alt Komitesi, “Yüksek Öğrenimde Türk Devrim Tarihi Öğretimi” konusunda bir araştırma yapılmasını kararlaştırmış ve görev Doç. Dr. Özer Ozankaya’ya verilmiştir. Üniversitelerde görevli 3986 asistanın araştırma kapsamına alındığı bu çalışmada, 652 denek anketleri doldurmuştur (Ozankaya, 1978:33). Özer Ozankaya araştırmanın amacını, “*Türk yüksek öğretim kurumlarında 4204 sayılı yasa gereği okutulmakta olan Türk Devrim Tarihi derslerinin yüksek öğrenim gençliğince nasıl değerlendirildiğini, bu dersten neler beklediklerini ve Türk Devrimi ilkelerini nasıl algıladıklarını ortaya koymaktır*” ifadelerini kullanarak açıklamıştır (Ozankaya, 1978:1).

Ondokuz Mayıs Üniversitesi tarafından, “I. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Semineri (11-13 Mayıs 1985)” düzenlenmiştir. Toplantıda, açılış konuşması dışında onbir tebliğ sunulmuştur (Ondokuz Mayıs Üniversitesi:1985).

Türk Eğitim Derneği ise, “Ortaöğretim Kurumlarında İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretimi ve Sorunları (21-22 Mayıs 1992)” adlı toplantıyı düzenlemiştir. İki panel ve beş bildiriden oluşan toplantı, dersin ortaöğretim kurumlarında öğretimiyle ilgili tesbit ve değerlendirmeleri konu edinmiş olması bakımından önemlidir (Adem vd.:1992).

Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi’nde, “Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları (29 Eylül-1 Ekim 1994)” adı verilen bir sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyumda, Türkiye’de tarih öğretimiyle ilgili çok sayıda bildiri sunulmuştur. Bu bildirilerden iki tanesi, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi dersleriyle ilgilidir (Özbaran:2007).

Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği, 1997’de “Üniversitelerde İnkılâp Tarihi Dersleri Nasıl Okutulmalı?” konu başlığıyla tartışmalı toplantı düzenlemiştir (Tanör vd.:1997).

YÖK ve Ankara Üniversitesi tarafından, “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Yöntem Bilim Semineri (13-15 Ekim 1997)” düzenlenmiştir (Ata, 2005:75).

Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü ve Yüksek Öğretim Kurulu işbirliği ile düzenlenen, “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları Semineri (14-15 Aralık 1998)” konuyla ilgili bir diğer önemli çalışma olmuştur (Yediyıldız vd.:2004).

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi tarafından, 2002’de “Tarih Öğretimi ve Yeni Yaklaşımlar Ulusal Sempozyumu” gerçekleştirilmiştir (Doğaner:2005).

Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü alanla ilgili olarak, “Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi (10-11 Kasım 2005)” adı verilen bir de sempozyum düzenlemiştir (Doğaner:2006).

Atatürk Araştırma Merkezi, yirmi tarih eğitimi uzmanı ve dört öğretmenin katıldığı bilimsel bir toplantı düzenlemiştir. Burada sunulan bildiriler daha sonra, “İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adıyla yayınlanmıştır (Saray-Tosun:2005).

1.2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konusu ile İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Çalışmaları

Doğru (1989), “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Derslerinin Dünyü Bugünü Geleceği” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırmada; dersin tarihçesi, özelliği, yöntemi, süresi, öğretim elemanlarında bulunması gereken özellikler gibi konular üzerinde durulmuştur.

Sağlam (1997), “İlköğretim Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Çalışmanın konusu, ilköğretim okullarında dersin öğretimiyle ilgili karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileridir. Araştırmanın evreni, İstanbul ili Kadıköy ve Kartal ilçelerindeki ilköğretim 8. sınıf öğrencileri ile öğretmenlerinden oluşmuştur.

Metin (1998), “Türk Tarih Tezi ve Tarih Ders Kitaplarında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi (1923-1960)” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Çalışmada, Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk yıllarında milli kimliği tanımlamak adına tarihe yüklenen misyon ve bu durumun Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ders kitaplarına yansımaları ele alınmıştır.

Gürleyen (1998), “İdeoloji ve Ders Kitapları ‘Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük’ Ders Kitapları (1980-1990)” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Bu araştırmada, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarının içeriği incelenmiştir.

Koçak (2000), “Liselerde Cumhuriyet Tarihi Ders Kitapları 1935-1990”adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Koçak tezinde, daha çok 1950-1995 yılları arasında orta öğretim kurumlarında okutulan Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ders kitapları üzerinde durmuştur.

Bakar (2001), “Ankara Merkez İlçelerindeki Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Öğretmenin Yöntem Seçimini Etkileyen Faktörler” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Ankara il merkezinde yapılan araştırmada, öğretmenin yöntem seçimini etkileyen faktörler araştırılmıştır.

Aksoy (2002), “Yükseköğrenim Kurumlarında İnkılâp Tarihi Öğretimi” adlı doktora tezini hazırlamıştır. Aksoy araştırmasında, yüksek öğrenim kurumlarında Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretimini; amaç, içerik, yazım ve metot yönünden incelenmiştir. Araştırma sırasında, onsekiz üniversitedeki öğretim elemanları ile Ankara bulunan beş üniversitedeki öğrencilere anket uygulanmıştır.

Emiroğlu (2002), “İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Konularının Öğretimi Üzerine Bir Araştırma” adlı doktora tezini hazırlamıştır. Araştırmada, ilköğretim seviyesinde ders konularının öğretimi konu edilmiş, mevcut durumunun öğretim programlarının ana unsurlarından hareketle tesbit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini, Konya il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan, ilköğretim birinci kademe öğretmenleri ile 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmenleri oluşturmuştur.

Kömürcü (2002), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Ankara ili Yenimahalle ilçesinde yapılan alan araştırmada, derste yer alan kavramların hangi düzeyde öğretildiği sorusuna cevap aranmıştır.

Çetinkaya (2003), “Orta Öğretim (Lise) Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Bu çalışmada, orta öğretim kurumları son sınıf öğrencilerinin sosyo-kültürel düzeyleri ve dersin amaçlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin tutumları araştırmanın bir boyutudur. Dersi okutan öğretmenlerin, branş ve meslek kıdemleri ile amaçların gerçekleşme düzeyine ilişkin tutumları ise araştırmanın diğer boyutu olmuştur. Osmaniye il merkezi ile beş ilçesinde bulunan orta öğretim kurumlarındaki öğrenciler ve ders öğretmenleri evreni oluşturmuştur.

Eser (2003), “Cumhuriyet Döneminde Tarih Öğretimi ve İnkılâp Tarihi Dersleri” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Türk tarih tezi, tarih ve inkılâp tarihi öğretimi tezin konusunu oluşturmuştur. Araştırmada, dersin öğretimiyle ilgili olarak bir de anket uygulanmıştır. Anketin uygulama alanı, Gaziantep il merkezindeki ilköğretim okulları ve liselerden bazılarıdır.

Çetin (2003), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Atatürk’ün Hayatı Ünitesinin Öğretiminin Dizgeli (Programlandırılmış) Öğretme Göre Düzenlenmesi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırmanın amacı, dersin öğretiminde dizgeli (programlandırılmış) öğretimin erişime ve kalıcılığa etkisini belirlemektir. Deneysel yöntem kullanılan araştırma, Bolu Merkez Kültür İlköğretim Okulu’nda yapılmıştır.

Hali (2003), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Fotoğraf ve Resim Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Deneysel yöntemin tercih edildiği araştırmada, fotoğraf ve resim kullanılan gruba, fotoğraf ve resim kullanılmayan grubun başarıları karşılaştırılmıştır. Örneklem grubu olarak, Ankara ili Keçiören ilçesi Şehit Kubilay İlköğretim Okulu 8. sınıf öğrencilerinden seçilmiştir.

Yılmaz (2004), “İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programı İçeriğinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezini hazırlamıştır. Yılmaz çalışmasında; programın tasarımı, içeriği, içeriğin ders kitaplarına yansımaları, içeriğin öğrenci ihtiyaçlarını karşılama durumuna ilişkin alan araştırması yapmıştır. Alan araştırması; Ankara, Konya, Kastamonu ve Kırşehir’de yapılmıştır.

Taştan (2004), “Lise III. Sınıflarda Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kurtuluş Savaşı Nasıl Anlatılmalıdır?” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırmanın ilk bölümünde, kurtuluş savaşı konusunun ders kitaplarında anlatım yönünden yansımaları üzerinde durulmuştur. Daha sonra da, konunun derste nasıl anlatılması gerektiğine dair bir çalışma ortaya konulmuştur.

Turgut (2004), “Türkiye Cumhuriyetinin Temel Nitelikleri ve Bu Niteliklerin Lise Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Müfredat Programlarındaki Yeri” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin temel nitelikleriyle ilgili tesbit ve değerlendirmeler, araştırmanın ilk bölümünün konusudur. Bu niteliklerin, liselerde tarih müfredatı ve özellikle de Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerine yansımaları ikinci bölümde incelenmiştir.

Cihan (2005), “Orta Öğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 1998 Programında Önerilen Ders Araç Gerecinin (Materyallerin) Değerlendirilmesi ve Öneriler” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Çalışmada, liselerde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi programında tavsiye edilen materyallerin değerlendirmesi yapılmıştır.

Bal (2005), “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Sistem Düşüncesi ve Simülasyona Dayalı Öğretimi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırmada, sistem düşüncesi üzerinde durulmuş ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde nasıl uygulanabileceği sorusuna cevap aranmıştır.

Bitişik (2006), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Ders İçeriğinin Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Düzenlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Adana Sıdika Sabancı İlköğretim Okulunda uygulanan araştırmada, ders içeriğinin yapıcı öğrenme kuramına göre düzenlenmesinin öğrencilerin öğrenme düzeyine etkisi incelenmiştir.

Doğan (2006), “İlköğretim Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Rol Oynama Yönteminin Öğrenme Düzeyine Etkisi” konulu yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Bu araştırma, Ankara ili Altındağ ilçesi Halim Şaşmaz İlköğretim Okulu’nda yapılmıştır.

Yekrek (2006), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Çoklu Zekâ Kuramının Öğrencilerin Erişişine ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırma, Bolu Canip Baysal İlköğretim Okulu’nda yapılmıştır.

Delen (2007), “İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Alan araştırması yöntemi kullanılan çalışmada, Ankara’daki ilköğretim okulları ve liselerde görevli öğretmenler evreni oluşturmuştur.

Metin (2007), “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Derslerinde Ermeni Meselesinin Öğretimi (Mevcut Ders Kitapları, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri ve Çağdaş Yayınlar Işığında Bir Ünite Tasarımı)” adlı yüksek lisans çalışmasını yapmıştır. Alan araştırması Çankırı’da yapılmıştır.

Gencer (2007), “İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Amaç Gerçekleştirme Başarısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Diyarbakır)” adlı yüksek lisans tezini hazırlamıştır. Araştırmada, öğretmen görüşlerinden hareketle derste amaç gerçekleştirme başarısı farklı değişkenler açısından incelenmiştir.

II. BÖLÜM

Araştırmanın yöntemi, araştırmanın uygulandığı evren ve örneklem, soru formunun özellikleri, ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği, veri toplama teknikleri ve kullanılan istatistiksel analizlere ilişkin başlıklar bu bölümde yer alacaktır.

2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma; gözlemlere ve deneylere dayalı, test edilebilir organize bilgileri esas alarak, evreni tanımaya ve anlamaya yönelik sistematik çalışmalar bütünüdür (Arseven, 1993:6).

Bilimsel araştırma problemi doğru tanımlayarak, güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli bir şekilde verilerin toplanması, analiz edilmesi, yorumlanması ve genellenmesi sürecidir (Yazıcıoğlu-Erdoğan, 2007:15).

Ele alınan değişkenlerin ölçülebilir, gözlenebilir oluşu, verilerin başka istatistik yöntemlerle analiz edilebilirliği, kısaca araştırmanın tekrarlanabilirliği bilimsel araştırmanın özelliklerindendir (Arseven, 1993:6).

Kendi doğal ortamında yapılan araştırmalara alan araştırmaları denir (Arıkan, 2002:30). Alan araştırması, bilimsel araştırma literatüründe “betimleme, tarama, durum saptama teknikleri” olarak da yer alır (Arseven, 2004:7). Tarama modelinde, mevcut durumun aynen tesbit edilmesi amaçlanır. Deneme modelinde ise, tahmin edilen neden sonuç ilişkisini test etmek amacıyla var olan durum kontrollü bir şekilde değiştirilir (Karasar, 1984:36). Alan araştırması; anket tekniği, mülakat tekniği ve gözlem tekniği olarak sınıflandırılır (Arseven, 1993:14).

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tesbit ve değerlendirmeler, tarih öğretmenlerinin görüşlerine dayandığından, araştırma betimsel niteliktedir.

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni 2007–2008 öğretim yılında Konya ilinde görev yapan 266 tarih öğretmeninden oluşmaktadır (Bkz. ek 5). Söz konusu öğretmen sayısına yönetici olarak görevli bulunan tarih öğretmenleri dâhil değildir. Yönetici konumundaki tarih öğretmenlerinin de eklenmesi durumunda, toplam tarih öğretmeni sayısının 311 olduğu tesbit edilmiştir.

Anket, Konya'daki 15 ilçeden seçilen 159 tarih öğretmenine uygulanmıştır (Bkz. ek 6). Anketler tarih öğretmenleriyle yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Toplanan verilerin girişi ve istatistiksel analizlerin yapılması SPSS 15.0 paket programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Örneklemin belirlenmesinde ise, “Olasılıksal Örneklem Türleri”nden “Basit Olasılıksal Örneklem” türü tercih edilmiştir. Bu tür örneklem, en temel ve aynı zamanda da anlaşılması en kolay örneklem metodudur. Bu örneklem metodunda, evrendeki her birimin örnekleme seçilme şansı eşittir. Basit olasılıksal örnekleme, araştırmacı tam (bütün) bir örneklem taslağı geliştirir, matematiksel tesadüfî sürece göre örneklem taslağından elemanları seçer, daha sonra örnekleme alınması için seçilmiş kesin elemanları yerleştirir (Neuman, 1997: 203).

2.3. SORU FORMUNUN ÖZELLİKLERİ

Soru formu; daha önce Salih Delen tarafından kullanılmış, güvenilirliği ve geçerliliği kanıtlanmış ilgili ölçekten yola çıkarak tasarlanmıştır (Delen, 2007:107). Soru formunun geçerliliği; yüzey geçerliliği ile sağlanırken, güvenilirliği de Cronbach Alpha (Alpha=.81) hesaplaması aracılığıyla ispatlanmıştır.

Soru formu hazırlandıktan sonra soru formunun yüzey (face) geçerliliğinin sağlanabilmesi için, üçü akademisyen, beş ayrı uzmandan görüş ve onay alınmış, sözü edilen uzmanların görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Otuz kişiden oluşan denek grubuna pilot uygulama yapılarak, çalışan ve çalışmayan soruların tespitinin ardından, soru formu alan araştırma uygulamasına hazır hale getirilmiştir.

Soru formu, toplamayı amaçladığı bilgiler bakımından altı ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; cinsiyet, görevli olunan okul türü, kıdem, mezun olunan okul türü gibi demografik bilgileri elde etmeyi amaçlayan sorular yer almıştır. Daha sonraki bölümde, derslerde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler, toplam beş başlık altında gruplandırılmıştır. Aşağıda yer alan tablo, bu alt boyutları ve ait olduğu soru numaralarını göstermektedir:

Tablo 1: Soruların Formda Alt Boyutlara Göre Dağılımı

ALT BOYUTLAR		SORU NUMARALARI
1	Müfredat Programına İlişkin Sorun ve Görüşler	1, 2, 3, 6, 8, 12, 14, 15, 18, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 31, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 50
2	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Sorun ve Görüşler	4, 20, 29, 32
3	Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Sorun ve Görüşler	5, 17, 21
4	Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Sorun ve Görüşler	10, 13, 16, 30, 46
5	Ders Kitabına İlişkin Sorun ve Görüşler	7, 9, 11, 26, 37, 47, 48, 49

2.4. ARAŞTIRMADA KULLANILAN İSTATİSTİKSEL ANALİZLER

Öncelikle, katılımcıların genel özelliklerinin ortaya konabilmesi ve sorulara verilen yanıtların betimleyici sonuçlarını elde edebilmek amacıyla, tanımlayıcı analizler (yüzde, frekans, mod, medyan, aritmetik ortalama ve standart sapma) uygulanmıştır.

Her bir alt boyuta ait deneklerin verdikleri yanıtlara göre, aritmetik ortalama puanları “compute” komutuyla hesaplanmıştır. Sonraki aşamada, deneklerin katılım düzeyi puanlarının onların demografik niteliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi (Anova) ve bağımsız örneklem t testi (independent samples t test) ile sınanmıştır.

2.4.1. Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova)

Tek faktörlü varyans analizi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır. Bu analizin yapılabilmesi için, aşağıdaki varsayımların yerine getirilmiş olması gerekir (Norusis, 2002:301):

1. Bağımlı değişkenin ölçüm düzeyi en az aralık ölçeğinde olmalıdır.
2. Puanlar bağımlı değişkende etkisi araştırılan faktörün her bir düzeyinde normal dağılım gösterir.
3. Ortalama puanların karşılaştırılacağı örneklem ilişkisizdir.
4. Örneklem varyansları eşittir.

2.4.2. Bağımsız Örneklem T Testi (Independent Samples T Test)

Bu tür analizde, iki ayrı gruptan ve bu gruplardan alınan ayrı örneklemelerden söz edilir. Buradaki temel amaç, grupların herhangi bir özelliğinde benzerlik ya da farklılıkları ortaya koymaktır. Analiz, iki bağımsız gruptan alınan iki örneğin ortalamalarının karşılaştırılması esasına dayanır. Analize ilişkin temel varsayımlar şu şekilde özetlenebilir (Büyüköztürk, 2002:39):

1. Bağımlı değişkene ait ölçüm düzeyleri ya da puanlar mesafeli ya da oranlı ölçek düzeyindedir ve karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir.
2. Bağımlı değişkene ait gruplar normal dağılıma sahiptir.
3. Ortalama puanların karşılaştırıldığı puanlar ilişkisizdir.

III. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin işlenmesinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin ortaya belirlenmesi hedeflenmektedir. Söz konusu sorunlar ve çözüm önerilerinin; cinsiyet, kıdem, mezun olunan okul ve görev yapılan okul türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı sorusuna da cevap aranacaktır.

3.1. DENEKLERİN SOSYO-DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Bu başlık altında deneklerin; cinsiyet, görev yapılan okul türü, kıdem ve en son mezun olunan okul değişkenlerine ilişkin frekans analizi bulgularına yer verilecektir.

3.1.1. Cinsiyet Dağılımı

Çalışmaya katılan öğretmenlerin % 99,4'ü cinsiyetle ilgili soruya cevap vermişlerdir. Tablo 2'de de görüldüğü gibi, cinsiyet sorusunu yanıtlayanların % 78,5'i erkek, % 21,5'i de bayan deneklerden oluşmaktadır. Dağılımda erkekler lehine bir kaymadan söz etmem mümkündür. Çalışma evrenindeki erkek ve bayan dağılımı göz önünde bulundurulduğunda söz konusu kayma normal olarak karşılanabilir.

Tablo 2
Deneklerin Cinsiyet Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kadın	34	21,4	21,5
Erkek	124	78,0	78,5
Toplam	158	99,4	100,0
Cevapsız	1	0,6	
Genel Toplam	159	100,0	

3.1.2. Görev Yaptıkları Okul Türü

Öğretmenlerin şu anda görev yaptıkları okul türünü sorgulayan soru, % 98,1 oranında yanıtlanmıştır. Tablo 3’de yer alan dağılıma göre; öğretmenlerin % 42,9’u normal lise, % 34,6’sı meslek lisesi, % 22,4’ü de Anadolu tipi liselerde (Anadolu Öğretmen Liseleri dâhil) görev yapmaktadırlar. Anadolu Meslek Lisesi konumundaki okullar da meslek liseleri içerisinde değerlendirilmiştir. Dağılımdan da anlaşılabacağı üzere, deneklerin yarıya yakın kısmı normal liselerde görev yapmaktadırlar.

Tablo 3
Okul Türü Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Normal Lise	67	42,1	42,9
Anadolu Lisesi	35	22,0	22,4
Meslek Lisesi	54	34,0	34,6
Toplam	156	98,1	100,0
Cevapsız	3	1,9	
Genel Toplam	159	100,0	

3.1.3. Meslekteki Kıdem Dağılımı

Öğretmenlerin mesleğindeki kıdemini sorgulayan soruya alınan cevapların dağılımı Tablo 4’de yer almaktadır. Buna göre, öğretmenlerin % 99,4’ü söz konusu soruya yanıt vermişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin; % 32,9’u 11-15 yıl, % 21,5’i 16-20 yıl, % 19’u 6-10 yıl, % 12,7’si 21-25 yıl, % 11,4’ü 26 yıl ve üzeri % 2,5’i de 1-5 yıl aralıklarında kıdeme sahip olduklarını belirtmişlerdir. Dağılımdan, deneklerin kıdem düzeylerinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4
Meslekte Kıdem Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
1-5 Yıl	4	2,5	2,5
6-10 Yıl	30	18,9	19,0
11-15 Yıl	52	32,7	32,9
16-20 Yıl	34	21,4	21,5
21-25 Yıl	20	12,6	12,7
26 Yıl ve Üzeri	18	11,3	11,4
Toplam	158	99,4	100,0
Cevapsız	1	0,6	
Genel Toplam	159	100,0	

3.1.4. En Son Mezun Olunan Okul

Çalışmaya katılan öğretmenlerin en son mezun oldukları okul türünü ortaya koymayı amaçlayan soruya alınan cevaplar Tablo 5’de görülmektedir. Öğretmenlerin % 98,1’i ilgili soruya yanıt vermişlerdir. Buna göre; öğretmenlerin % 51,9’u Eğitim Fakültesi, % 33,3’ü Fen Edebiyat Fakültesi, % 9,6’sı yüksek lisans, % 2,6’sı doktora, yine % 2,6’sı da Eğitim Enstitüsü seçeneklerini en son mezun oldukları okul türü olarak belirtmişlerdir. Dağılımdan da anlaşılacağı üzere, öğretmenlerin önemli bir bölümü eğitim fakültesi mezunlardır.

Tablo 5
Mezun Olunan Okul Türü Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde
Eğitim Enstitüsü	4	2,5	2,6
Eğitim Fakültesi	81	50,9	51,9
Fen Edebiyat Fakültesi	52	32,7	33,3
Yüksek Lisans	15	9,4	9,6
Doktora	4	2,5	2,6
Toplam	156	98,1	100,0
Cevapsız	3	1,9	
Genel Toplam	159	100,0	

3.2. BETİMLEYİCİ ANALİZ BULGULARI

Bu başlık altında, tarih öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde karşılaştıkları problemler ve çözüm önerilerini içeren ifadelere verdikleri cevaplar, frekans analizi ve merkezi eğilim istatistikleri aracılığıyla değerlendirilecektir.

Sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin genel puanın ortalamasının değerlendirilmesinde aşağıdaki sınıflandırma esas alınacaktır:

0 - 1,0 = Çok Düşük Katılım Düzeyi

1,01 - 2,0 = Düşük Katılım Düzeyi

2,01 - 3,0 = Orta Katılım Düzeyi

3,01 - 4,0 = Yüksek Katılım Düzeyi

4,01 - 5,0 = Çok Yüksek Katılım Düzeyi

3.2.1. Müfredat Programına İlişkin Bulgular

3.2.1.1. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Siyasi ve Askeri Tarih Ağırlıklı İşlenmektedir.

Tablo 6
İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Siyasi ve Askeri Tarih Ağırlıklı İşlenmektedir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	22	13,8	2,92	1,153
Az Katılıyorum	30	18,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	62	39,0		
Çok Katılıyorum	29	18,2		
Tamamen Katılıyorum	16	10,1		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir.” ifadesiyle ilgili olarak, tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 6’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 39,0’u bu ifadeye “orta düzeyde katılıyorum”, % 18,9’u “az katılıyorum”, % 18,2’si çok katılıyorum, % 13,8’i “hiç katılmıyorum”, % 10,1’i de “tamamen katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” cevaplarını verenlerin toplamı % 28,3 oranıyla sınırlı kalmıştır.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Orta Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (2,92). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.1.2. Atatürkçülük İle İlgili Konuların Tüm Derslerin Programında Olması, Hedef ve Davranışların Üst Üste Binmesine, Tekrarlara Düşmesine Yol Açmaktadır.

Tablo 7
Atatürkçülük İle İlgili Konuların Tüm Derslerin Programında Olması, Hedef ve Davranışların Üst Üste Binmesine, Tekrarlara Düşmesine Yol Açmaktadır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	30	18,9	3,11	1,467
Az Katılıyorum	33	20,8		
Orta Düzeyde Katılıyorum	24	15,1		
Çok Katılıyorum	33	20,8		
Tamamen Katılıyorum	39	24,5		
Toplam	159	100,0		

“Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm derslerin programında olması, hedef ve davranışların üst üste binmesine, tekrarlara düşmesine yol açmaktadır.” ifadesi eleştirel tarzda yazılmıştır. Tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 7’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 24,5’i “tamamen katılıyorum”, % 20,8’i “çok katılıyorum”, % 20,8’i “az katılıyorum”, % 18,9’u “hiç katılmıyorum”, % 15,1’i de “orta düzeyde katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 60,4 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,11). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.1.3. İnkılâp Tarihi Programının Hedef ve Davranışları Öğrencinin Duyuşsal ve Bilişsel Becerileri Dikkate Alınarak Yeniden Düzenlenmelidir.

Tablo 8

İnkılâp Tarihi programının hedef ve davranışları öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	9	5,7	3,83	1,228
Az Katılıyorum	20	12,6		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,2		
Çok Katılıyorum	48	30,2		
Tamamen Katılıyorum	61	38,4		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi programının hedef ve davranışları öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.” ifadesine tarih öğretmenleri tarafından verilen cevaplar Tablo 8’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 38,4’ü söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 30,2’si “çok katılıyorum”, % 13,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 12,6’sı “az katılıyorum”, % 5,7’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 81,8’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,83). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın biraz üzerindedir.

3.2.1.4. İnkılâp Tarihi Müfredat Programının, Derse Yönelik Beklentilerle, Öğrencilerin İlgisi ve İhtiyaçları Esas Alınarak Düzenlenmelidir.

Tablo 9
İnkılâp Tarihi Müfredat Programının, Derse Yönelik Beklentilerle, Öğrencilerin İlgisi ve İhtiyaçları Esas Alınarak Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	4	2,5	4,26	1,036
Az Katılıyorum	8	5,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,3		
Çok Katılıyorum	35	22,2		
Tamamen Katılıyorum	90	57,0		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, derse yönelik beklentilerle, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınarak düzenlenmelidir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 9’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 57,0’si bu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 22,2’si “çok katılıyorum”, % 13,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,1’i “az katılıyorum”, % 2,5’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 92,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “Çok Yüksek Katılım Düzeyi”ne karşılık gelmektedir (4,26). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.5. İnkılâp Tarihi Dersinin Amaçları MEB’in Benimsediği Yeni Oluşturmacı Yaklaşımına Göre Yeniden Düzenlenmelidir.

Tablo 10

İnkılâp Tarihi dersinin amaçları MEB’in benimsediği yeni oluşturmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	12	7,8	3,76	1,258
Az Katılıyorum	15	9,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	27	17,5		
Çok Katılıyorum	44	28,6		
Tamamen Katılıyorum	56	36,4		
Toplam	154	100,0		

“İnkılâp Tarihi dersinin amaçları MEB’in benimsediği yeni oluşturmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmelidir.” şeklindeki öneriye tarih öğretmenleri tarafından verilen cevaplar Tablo 10’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 36,4’ü ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 28,6’sı “çok katılıyorum”, % 17,5’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 9,7’si “az katılıyorum”, % 7,8’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 82,5’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,76). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen üzerindedir.

3.2.1.6. İnkılâp Tarihi Dersi, Sosyal Tarih Ağırlıklı İşlenmelidir.

Tablo 11
İnkılâp Tarihi dersi, sosyal tarih ağırlıklı işlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	13	8,2	3,36	1,289
Az Katılıyorum	32	20,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	41	25,8		
Çok Katılıyorum	31	19,5		
Tamamen Katılıyorum	42	26,4		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi dersi, sosyal tarih ağırlıklı işlenmelidir.” ifadesine, tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 11’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 26,4’ü “tamamen katılıyorum”, % 25,8’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 20,1’i “az katılıyorum”, % 19,5’i “çok katılmıyorum”, % 8,2’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 71,7 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,36). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

İlk sırada yer alan, “İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir” ifadesine ait aritmetik ortalama, 2,92 ile “**Orta Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmiştir. Bu durum, araştırmanın güvenilirliği bakımından önemlidir.

Öte yandan, Delen (2007:58)’in araştırmasında bu ifadeye öğretmenlerin çok katıldığı ($x = 3,49$) sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada, “İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir” ifadesine katılım oranı orta düzeyde ($x = 3,11$) çıkmıştır (Delen, 2007:43).

3.2.1.7. İnkılâp Tarihi Dersi Öğrenciye Milli Kimlik ve Milli Hedef Kazandırmada Etkili Olmaktadır.

Tablo 12
İnkılâp Tarihi Dersi Öğrenciye Milli Kimlik ve Milli Hedef Kazandırmada Etkili Olmaktadır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	3,89	1,169
Az Katılıyorum	23	14,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	31	19,5		
Çok Katılıyorum	34	21,4		
Tamamen Katılıyorum	68	42,8		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi dersinin öğrencilere milli kimlik ve milli hedef kazandırmada etkili olmaktadır.” ifadesine verilen cevapların dağılımı Tablo 12’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 42,8’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 21,4’ü “çok katılıyorum”, % 19,5’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 14,5’i “az katılıyorum”, % 1,9’u da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, bu ifadeye orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 83,7’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,89). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

Taş ve Sanalan (2004:43)’ın araştırmasında yer alan, “Atatürk İlkleri ve İnkılâp Tarihi dersi milli düşünceyi geliştirir.” ifadesine öğrencilerin katılım oranı % 89 olmuştur.

3.2.1.8. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Siyasi Sosyal ve Düşünce Tarihi Gibi Temalar Altında Düzenlenmelidir.

Tablo 13
İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Siyasi Sosyal ve Düşünce Tarihi Gibi Temalar Altında Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	4	2,5	4,08	0,971
Az Katılıyorum	8	5,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,3		
Çok Katılıyorum	35	22,2		
Tamamen Katılıyorum	90	57,0		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmelidir.” önerisine, tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 13’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 41,1’i söz konusu öneriye “çok katılıyorum”, % 38,6’sı “tamamen katılıyorum”, % 12,7’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,1’i “az katılıyorum”, % 2,5’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 92,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,08). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

Öztürk (2005:57) de, bölümlerin tematik olarak yapılandırılması gerektiğini ifade etmiştir. Öte yandan, her temanın kendi içinde kronolojik bütünlüğün sağlanabileceği önerisinde bulunmuştur.

3.2.1.9. İnkılâp Tarihi Programı İlköğretimden Başlayarak Konuların Tekrarlanarak Gelmesi, Konuların Orijinalliğinin Yitirilmesine ve Öğrencilerde Bıkkınlığa Yol Açmaktadır.

Tablo 14

İnkılâp Tarihi Programı İlköğretimden Başlayarak Konuların Tekrarlanarak Gelmesi, Konuların Orijinalliğinin Yitirilmesine ve Öğrencilerde Bıkkınlığa Yol Açmaktadır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	16	10,1	3,74	1,284
Az Katılıyorum	10	6,3		
Orta Düzeyde Katılıyorum	30	18,9		
Çok Katılıyorum	46	28,9		
Tamamen Katılıyorum	57	35,8		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi programı ilköğretimden başlayarak konuların tekrarlanarak gelmesi, konuların orijinalliğinin yitirilmesine ve öğrencilerde bıkkınlığa yol açmaktadır.” ifadesine ilişkin verilen cevaplar Tablo 14’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 35,8’i ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 28,9’u “çok katılıyorum”, % 18,9’u “orta düzeyde katılıyorum”, % 10,1’i “hiç katılmıyorum”, % 6,3’ü de “az katılıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 83,6 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,74). Bu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen atındadır.

3.2.1.10. Atatürk’ün Kişisel Özellikleri Ünitesi Ayrı Bir Ünite Olarak Değil, Ünitelerde Bulunan Konulara Dağıtılmalıdır.

Tablo 15

Atatürk’ün Kişisel Özellikleri Ünitesi Ayrı Bir Ünite Olarak Değil, Ünitelerde Bulunan Konulara Dağıtılmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	19	11,9	3,86	1,394
Az Katılıyorum	11	6,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	19	11,9		
Çok Katılıyorum	34	21,4		
Tamamen Katılıyorum	76	47,8		
Toplam	159	100,0		

“Atatürk’ün kişisel özellikleri ünitesi ayrı bir ünite olarak değil de ünitelerde bulunan konulara dağıtılmalıdır.” önerisine verilen cevapların dağılımı Tablo 15’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 47,8’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 21,4’ü “çok katılıyorum”, % 11,9’u “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,9’u “hiç katılmıyorum”, % 6,9’u da “az katılıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, bu ifadeye orta düzey ve üzerinde katılıyorum yanıtını veren öğretmenlerin toplam oranı % 81,1 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,74). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.11. İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Yerel Tarih Unsurlarına Yer Verilmelidir.

Tablo 16
İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Öğrencilerin Seviyelerine Uygun Yerel Tarih Unsurlarına Yer Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	4,04	0,983
Az Katılıyorum	6	5,0		
Orta Düzeyde Katılıyorum	31	19,5		
Çok Katılıyorum	54	34,0		
Tamamen Katılıyorum	63	39,6		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programında öğrencilerin seviyelerine uygun yerel tarih unsurlarına yer verilmelidir.” önerisiyle ilgili verilen cevapların dağılımı Tablo 16’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 39,6’sı “tamamen katılıyorum”, % 34,0’ü “çok katılıyorum”, % 19,5’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,0’i “az katılıyorum”, % 1,9’u da “hiç katılmıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 93,1 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,04). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.12. Ortaöğretim Dördüncü Sınıflara (12. Sınıf) 1945 Sonrası Olayları İçeren “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” Dersinin Konulması İsbetli Olmuştur.

Tablo 17

Ortaöğretim Dördüncü Sınıflara (12. Sınıf) 1945 Sonrası Olayları İçeren “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” Dersinin Konulması İsbetli Olmuştur.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	4,57	0,775
Az Katılıyorum	1	0,6		
Orta Düzeyde Katılıyorum	7	4,4		
Çok Katılıyorum	39	24,5		
Tamamen Katılıyorum	109	68,6		
Toplam	159	100,0		

“Ortaöğretim dördüncü sınıflara (12.Sınıf), 1945 sonrası olayları içeren ‘Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi’ dersinin konulması isabetli olmuştur.” ifadesine verilen cevaplar Tablo 17’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 68,6’sı ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 24,5’i “çok katılıyorum”, % 4,4’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,9’u “hiç katılmıyorum”, % 0,6’sı da “az katılıyorum”, cevaplarını ermişlerdir. Buna göre, “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen tarih öğretmenlerinin toplam oranı % 93,1’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,57). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili ifadelerle ait ortalamalar arasında ilk sırada yer almaktadır.

Delen (2007)’in araştırmasında yer alan, “Ortaöğretim dördüncü sınıfa, 1945 sonrası olayları içeren ‘Çağdaş Dünya Tarihi’ dersi konulmalıdır.” ifadesine öğretmenlerin katılım oranı çok katılıyorum ($x = 4,05$) şeklinde olmuştur.

3.2.1.13. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Öğrencilere Gelecekteki Yaşamlarında Kendileri İçin Gerekli Bilgi ve Becerileri Kazandırmalıdır.

Tablo 18

İnkılâp Tarihi müfredat programı, öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	2	1,3	4,37	0,932
Az Katılıyorum	8	5,0		
Orta Düzeyde Katılıyorum	14	8,8		
Çok Katılıyorum	40	25,2		
Tamamen Katılıyorum	95	59,7		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır.”

İfadesine verilen cevapların dağılımı Tablo 18’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 59,7’si ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 25,2’si “çok katılıyorum”, % 8,8’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,0’i “az katılıyorum”, % 1,3’ü de “hiç katılmıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, öğretmenlerin % 84,9’u “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,37). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.14. İnkılâp Tarihi Öğretimiyle Öğrencilere Problem Çözme, Empati, Eleştirel Düşünme ve Medya Okur-Yazarlığı Gibi Beceriler Kazandırılmalıdır.

Tablo 19

İnkılâp Tarihi Öğretimiyle Öğrencilere Problem Çözme, Empati, Eleştirel Düşünme ve Medya Okur-Yazarlığı Gibi Beceriler Kazandırılmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	2	1,3	4,28	0,941
Az Katılıyorum	9	5,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	9,4		
Çok Katılıyorum	50	31,4		
Tamamen Katılıyorum	83	52,2		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi öğretimiyle öğrencilere problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur-yazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır.” ifadesine verilen cevaplar Tablo 19’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 52,2’si söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 31,4’ü “çok katılıyorum”, % 9,4’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,7’si “az katılıyorum”, % 1,3’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin % 83,6’sı “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,28). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.15. Son Sınıf Öğrencileri Sınavlara Hazırlandıklarından Müfredat Programları Yetiştirilememektedir.

Tablo 20
Son Sınıf Öğrencileri Sınavlara Hazırlandıklarından Müfredat Programları Yetiştirilememektedir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	21	13,3	3,42	1,433
Az Katılıyorum	28	17,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	24	15,2		
Çok Katılıyorum	34	21,5		
Tamamen Katılıyorum	51	32,3		
Toplam	159	100,0		

“Son sınıf öğrencileri sınavlara hazırlandıklarından müfredat programları yetiştirilememektedir.” ifadesine öğretmenlerin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 20’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 32,3’ü “tamamen katılıyorum”, % 21,5’i “çok katılıyorum”, % 17,7’si “az katılıyorum”, % 15,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 13,3’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 69’dur.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,42). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Delen (2007:53)’in araştırması öğretmenlerin bu ifadeye çok katıldıkları ($x = 3,62$) sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bu sonuç, elde ettiğimiz bulguyu doğrulamaktadır.

3.2.1.16. İnkılâp Tarihi Programında Genel ve Özel Amaçlar Yeniden Düzenlenmelidir.

Tablo 21

İnkılâp Tarihi Programında Genel ve Özel Amaçlar Yeniden Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	17	11,1	3,48	1,358
Az Katılıyorum	23	15,0		
Orta Düzeyde Katılıyorum	29	19,0		
Çok Katılıyorum	37	24,2		
Tamamen Katılıyorum	47	30,7		
Toplam	153	100,0		

“İnkılâp Tarihi programında genel ve özel amaçlar yeniden düzenlenmelidir.” ifadesine ilişkin verilen cevaplar Tablo 21’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 30,7’si ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 24,2’si “çok katılıyorum”, % 19,0’u “orta düzeyde katılıyorum”, % 15,0’i “az katılıyorum”, % 11,1’i de “hiç katılmıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 73,9 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması olmuştur. Bu, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,48). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Yılmaz (2004:339) yaptığı araştırmada, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde bu ders ile ilgili olarak ortaya çıkan davranış tekrarlarının oranının % 7,3 olduğu bulgusuna ulaşmış, konuların amaç ve davranış yönünden yeniden düzenlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Yılmaz’ın bulgu ve değerlendirmeleri, burada ortaya çıkan sonucu destekler niteliktedir.

3.2.1.17. Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyeti’nin İdeolojisi, İç ve Dış Siyaset Gibi Konular Çok Yüzeysel ve Genellikle Ders Yılıının Sonlarına Doğru İşlenmektedir.

Tablo 22

Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyeti’nin İdeolojisi, İç ve Dış Siyaset Gibi Konular Çok Yüzeysel ve Genellikle Ders Yılıının Sonlarına Doğru İşlenmektedir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	10	6,3	4,00	1,173
Az Katılıyorum	9	5,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,3		
Çok Katılıyorum	49	31,0		
Tamamen Katılıyorum	69	43,7		
Toplam	158	100,0		

“Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyetinin ideolojisi, iç ve dış siyaset gibi konular çok yüzeysel ve genellikle de ders yılının sonlarına doğru işlenmektedir.” eleştirisine verilen cevapların dağılımı, Tablo 22’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 43,7’si bu eleştiriye “tamamen katılıyorum”, % 31,0’i “çok katılıyorum”, % 13,3’ü “orta düzeyde katılıyorum, % 6,3’ü “hiç katılmıyorum”, % 5,7’si de “az katılıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 88,0 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (4,00). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

Çetinkaya (2000:131) araştırmasında, öğretmenlerin önemli bir bölümünün Atatürkçülükle ilgili konuların kavratılmasıyla ilgili olarak sorunlar yaşadıklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Bu duruma neden olarak da, konuların daha çok öğretim yılının sonuna gelmiş olması gösterilmiştir. Burada ortaya çıkan sonuç da, tarih öğretmenlerinin bu eleştiriye büyük ölçüde katıldığını ortaya koymaktadır.

3.2.1.18. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Öğrencilere Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirecek Şekilde Düzenlenmelidir.

Tablo 23

İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Öğrencilere Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirecek Şekilde Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	6	3,8	4,28	1,024
Az Katılıyorum	7	4,4		
Orta Düzeyde Katılıyorum	10	6,3		
Çok Katılıyorum	50	31,4		
Tamamen Katılıyorum	86	54,1		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.” ifadesine ilişkin verilen cevaplar Tablo 23’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 54,1’i ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 31,4’ü “çok katılıyorum”, % 6,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 4,4’ü “az katılıyorum”, % 3,8’i de “hiç katılmıyorum”, cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, çalışmaya katılan öğretmenlerin % 85,5’i “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden birini işaretlemiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,28). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.19. İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Olay ve Olgular Kronolojik Olarak Düzenlenmelidir.

Tablo 24
İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Olay ve Olgular Kronolojik Olarak Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	4,21	0,962
Az Katılıyorum	8	5,0		
Orta Düzeyde Katılıyorum	18	11,3		
Çok Katılıyorum	54	34,0		
Tamamen Katılıyorum	76	47,8		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programında olay ve olgular kronolojik olarak düzenlenmelidir.” şeklindeki ifadeye verilen cevapların dağılımı Tablo 24’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 47,8’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 34,0’ü “çok katılıyorum”, % 11,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,0’i “az katılıyorum”, % 1,9’u da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen öğretmenlerin toplam oranı % 81,8’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,21). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.20. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı ve Amaçları Öğrencilerin Anlama, Kavrama ve Yaşına Uygundur.

Tablo 25

İnkılâp Tarihi Müfredat Programı ve Amaçları Öğrencilerin Anlama, Kavrama ve Yaşına Uygundur.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	4	2,5	3,91	1,107
Az Katılıyorum	15	9,4		
Orta Düzeyde Katılıyorum	36	22,6		
Çok Katılıyorum	41	25,8		
Tamamen Katılıyorum	63	39,6		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı ve amaçları öğrencilerin anlama, kavrama ve yaşına uygundur.” ifadesine verilen cevaplar Tablo 25’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 39,6’sı söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 25,8’i “çok katılıyorum”, % 22,6’sı “orta düzeyde katılıyorum”, % 9,4’ü “az katılıyorum”, % 2,5’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 88,0 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,91). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.21. İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Osmanlı Devleti’nin Son Dönemleri Özellikle Yenileşme ve Çağı Yakalama Arayışları Alt Yapı Olarak Verilmelidir.

Tablo 26

İnkılâp Tarihi Müfredat Programında Osmanlı Devleti’nin Son Dönemleri Özellikle Yenileşme ve Çağı Yakalama Arayışları Alt Yapı Olarak Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	1	0,6	4,42	0,816
Az Katılıyorum	5	3,2		
Orta Düzeyde Katılıyorum	12	7,6		
Çok Katılıyorum	48	30,4		
Tamamen Katılıyorum	92	58,2		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programında Osmanlı Devletinin son dönemleri özellikle yenileşme ve çağı yakalama arayışları alt yapı olarak **verilmelidir.**” önerisine verilen cevapların dağılımı Tablo 26’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 58,2’si bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 30,4’ü “çok katılıyorum”, % 7,6’sı “orta düzeyde katılıyorum, % 3,2’si “az katılıyorum”, % 0,6’sı da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, “hiç katılıyorum” seçeneğini işaretleyen öğretmenlerin oranı sadece % 0,6 ile sınırlı kalmıştır.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (4,42). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

“İnkılâp Tarihi müfredat programı 1919’dan başlatılmalıdır” ifadesine ait aritmetik ortalama ise 1,58 ile “**Düşük Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmiştir. Bu durum, araştırmanın güvenilirliği bakımından önemlidir.

3.2.1.22. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1945 Yılında Bitirilmelidir.

Tablo 27

İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1945 Yılında Bitirilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	71	44,9	2,54	1,634
Az Katılıyorum	15	9,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,3		
Çok Katılıyorum	17	10,8		
Tamamen Katılıyorum	34	21,5		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı 1945 yılında bitirilmelidir.” ifadesine ilişkin verilen cevaplar Tablo 27’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 44,9’u ilgili ifadeye “hiç katılmıyorum”, % 21,5’i “tamamen katılıyorum”, % 13,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 10,8’i “çok katılıyorum”, % 9,5’i de “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, müfredat programının 1945 yılında bitirilmesi gerektiği düşüncesine, katılmayan öğretmenlerin oranı % 44,9 iken, “çok katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerini işaretleyenlerin toplamı % 32,3’de kalmıştır.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Orta Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (2,54). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın çok altındadır.

“İnkılâp Tarihi müfredat programı 2000 yılına kadar getirilmelidir” ifadesine ait aritmetik ortalama ise 3,15 ile **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmiştir. Bu durum araştırmanın güvenilirliği bakımından önemlidir.

3.2.1.23. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Toplumsal Yaşamın ve Çağın Gereksinmelerine Göre Değiştirilmelidir.

Tablo 28

İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Toplumsal Yaşamın ve Çağın Gereksinmelerine Göre Değiştirilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	12	7,5	3,79	1,217
Az Katılıyorum	12	7,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	29	18,2		
Çok Katılıyorum	50	31,4		
Tamamen Katılıyorum	56	35,2		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, toplumsal yaşamın ve çağın gereksinmelerine göre değiştirilmelidir.” önerisine verilen cevapların dağılımı Tablo 28’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 35,2’si ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 31,4’ü “çok katılıyorum”, % 18,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 7,5’i “az katılıyorum”, yine % 7,5’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, ifadeye orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 85,0 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,79). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan biraz üzerindedir.

3.2.1.24. İnkılâp Tarihi Bilimsel Gerçek Üzerine Açıklanmalı ve Savunulmalıdır.

Tablo 29
İnkılâp Tarihi Bilimsel Gerçek Üzerine Açıklanmalı ve Savunulmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	1	0,6	4,56	0,743
Az Katılıyorum	3	1,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	5,7		
Çok Katılıyorum	39	24,5		
Tamamen Katılıyorum	107	67,3		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi bilimsel gerçek üzerine açıklanmalı ve savunulmalıdır.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 29’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 67,3’ü söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 24,5’i “çok katılıyorum”, % 5,7’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,9’u “az katılıyorum”, % 0,6’sı da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılıma göre, “hiç katılmıyorum” diyenlerin oranı 0,6 ile sınırlı kalırken, “çok katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen öğretmenlerin toplam oranı % 91,8’e ulaşmıştır.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,56). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalama üçüncü sırada yer almaktadır.

3.2.1.25. İnkılâp Tarihi Dersinde Milli Mücadele Anlatılırken Her Bölgeden ve Her Gruptan İnsanların Hizmet ve Yararlılıklarına Yer Verilmelidir.

Tablo 30

İnkılâp Tarihi Dersinde Milli Mücadele Anlatılırken Her Bölgeden ve Her Gruptan İnsanların Hizmet ve Yararlılıklarına Yer Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	0	0	4,57	0,651
Az Katılıyorum	2	1,3		
Orta Düzeyde Katılıyorum	8	5,0		
Çok Katılıyorum	47	29,6		
Tamamen Katılıyorum	102	64,2		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi dersinde milli mücadele anlatılırken her bölgeden ve her gruptan insanların hizmet ve yararlılıklarına yer verilmelidir.” önerisine verilen cevapların dağılımı, Tablo 30’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 64,2’si bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 29,6’sı “çok katılıyorum”, % 5,0’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,3’ü de “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Tarih öğretmenlerinin tamamı (farklı düzeylerde) “katılıyorum” cevabını vermişlerdir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,57). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamalar arasında ikinci sıradadır.

Delen (2007:46)’in araştırmasında da, öğretmenlerin bu ifadeye tamamen katıldıkları sonucu ortaya çıkmıştır ($x = 4,48$).

3.2.1.26. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Türk ve Dünya Tarihi ile Karşılaştırmalı Olarak Verilmelidir.

Tablo 31
İnkılâp Tarihi Müfredat Programı, Türk ve Dünya Tarihi ile Karşılaştırmalı Olarak Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	2	1,3	4,40	0,865
Az Katılıyorum	5	3,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	13	8,2		
Çok Katılıyorum	46	28,9		
Tamamen Katılıyorum	93	58,5		
Toplam	156	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı, Türk ve Dünya Tarihi ile karşılaştırmalı olarak verilmelidir.” ifadesine verilen cevapların dağılımı Tablo 31’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 58,5’i “tamamen katılıyorum”, % 28,9’u “çok katılıyorum”, % 8,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 3,1’i “az katılıyorum”, % 1,3’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 95,6 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “Çok Yüksek Katılım Düzeyi”ne karşılık gelmektedir (4,40). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.1.27. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Uygulanırken Bölge ve Olaylara Göre Ayarlama İnisiyatifi Öğretmene Verilmelidir.

Tablo 32

İnkılâp Tarihi Müfredat Programı Uygulanırken Bölge ve Olaylara Göre Ayarlama İnisiyatifi Öğretmene Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	20	12,6	3,52	1,391
Az Katılıyorum	19	11,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	32	20,1		
Çok Katılıyorum	34	21,4		
Tamamen Katılıyorum	54	34,0		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı uygulanırken bölge ve olaylara göre ayarlama inisiyatifi öğretmene verilmelidir.” önerisine ilişkin verilen cevaplar Tablo 32’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 34,0’ü ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 21,4’ü “çok katılıyorum”, % 20,1’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 12,6’sı “hiç katılmıyorum”, % 11,9’u da “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 75,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,52). Bu sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Eraslan (2005:98)’in dile getirdiği öneriler arasında, “Müfredat programı yapılır ve uygulanırken bölgeler ve olaylara göre ayarlama yapma inisiyatifi öğretmenlere verilmelidir.” ifadesi de yer almıştır. Elde ettiğimiz bulgular bu düşüncüyü desteklemektedir.

3.2.1.28. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 2000 Yılına Kadar Getirilmelidir.

Tablo 33
İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 2000 Yılına Kadar Getirilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	37	23,4	3,15	1,613
Az Katılıyorum	30	19,0		
Orta Düzeyde Katılıyorum	16	10,1		
Çok Katılıyorum	22	13,9		
Tamamen Katılıyorum	53	33,5		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı 2000 yılına kadar getirilmelidir.” önerisine verilen cevapların dağılımı Tablo 33’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 33,5’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 23,4’ü “hiç katılmıyorum”, % 19,0’u “az katılıyorum”, % 13,9’u “çok katılıyorum”, % 10,1’i de “orta düzeyde katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, bu ifadeye orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 57,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,15). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Eser (2003:73) tarafından yapılan araştırmada, “İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konuları ne zaman bitirilmelidir?” sorusu yer almıştır. Öğretmenlerin % 64,3’ü bu soruyu cevaplarken, konuların günümüze kadar getirilmesi gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

3.2.1.29. Atatürkçülük ile İlgili Konular Daha Çok İlköğretimde Verilmelidir.

Tablo 34
Atatürkçülük ile İlgili Konular Daha Çok İlköğretimde Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	38	23,9	2,75	1,331
Az Katılıyorum	30	18,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	46	28,9		
Çok Katılıyorum	24	15,1		
Tamamen Katılıyorum	21	13,2		
Toplam	159	100,0		

“Atatürkçülük ile ilgili konular daha çok ilköğretimde verilmelidir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 34’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 28,9’u söz konusu ifadeye “orta düzeyde katılıyorum”, % 23,9’u “hiç katılmıyorum”, % 18,9’u “az katılıyorum”, % 15,1’i “çok katılıyorum”, % 13,2’si de “tamamen katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılıma göre, çalışmaya katılan tarih öğretmenlerinin % 76,1’i söz konusu ifadeye katıldıklarını belirtirken, % 23,9’u katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması 2,75 olmuştur. Bu, **“Ortalama Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (2,75). Ortaya çıkan sonuç, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Delen (2007:66)’in araştırması bu ifadeyle ilgili olarak aritmetik ortalama 2,80 çıkmıştır. Bu sonuç, orta düzeyde katılım anlamına gelmiştir. Burada ortaya çıkan sonuç da bu durumu doğrulamaktadır.

3.2.1.30. İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1919'dan Başlatılmalıdır.

Tablo 35
İnkılâp Tarihi Müfredat Programı 1919'dan Başlatılmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	111	69,8	1,58	1,045
Az Katılıyorum	20	12,6		
Orta Düzeyde Katılıyorum	16	10,1		
Çok Katılıyorum	7	4,4		
Tamamen Katılıyorum	5	3,1		
Toplam	159	100.0		

“İnkılâp Tarihi müfredat programı 1919'dan başlatılmalıdır.” önerisine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 35’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 69,8’i söz konusu ifadeye “hiç katılmıyorum”, % 12,6’sı “az katılıyorum”, % 10,1’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 4,4’ü “çok katılıyorum”, % 3,1’i de “tamamen katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılıma göre, çalışmaya katılan tarih öğretmenlerinin % 69,8’i gibi önemli bir bölümü söz konusu ifadeye katılmadıklarını belirtirken, % 30,2’si katıldıklarını belirtmişlerdir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Çok Düşük Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (1,58). Söz konusu ortalama, müfredat programıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalama sıralamasında en son sıradadır.

Demirel (2005:259)’in dile getirdiği araştırmaya göre, “Dersin Tanzimat’tan başlayıp, 12 Eylül Harekâtı da dâhil olmak üzere verilmesi gerektiği.” sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, elde ettiğimiz bulgularla örtüşmektedir.

3.2.1.31. Müfredat Programına İlişkin Bulgularının Değerlendirmesi

Tarih öğretmenlerinin “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”nde katıldıkları ifadeler sırasıyla şunlardır:

- 1) Ortaöğretim 4.dördüncü sınıflara (12.Sınıf), 1945 sonrası olayları içeren “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” dersinin konulması isabetli olmuştur (x = 4,57).
- 2) İnkılâp Tarihi dersinde milli mücadele anlatılırken her bölgeden ve her gruptan insanların hizmet ve yararlılıklarına yer verilmelidir (x = 4,57).
- 3) İnkılâp Tarihi bilimsel gerçek üzerine açıklanmalı ve savunulmalıdır (x = 4,56).
- 4) İnkılâp Tarihi müfredat programında Osmanlı Devletinin son dönemleri özellikle yenileşme ve çağı yakalama arayışları alt yapı olarak verilmelidir (x = 4,42).
- 5) İnkılâp Tarihi müfredat programı, Türk ve Dünya Tarihi ile karşılaştırmalı olarak verilmelidir (x = 4,40).
- 6) İnkılâp Tarihi müfredat programı, öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır (x = 4,37).
- 7) İnkılâp Tarihi müfredat programı öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir (x = 4,28).
- 8) İnkılâp Tarihi öğretimiyle öğrencilere problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur-yazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır (x = 4,28).
- 9) İnkılâp Tarihi müfredat programı, derse yönelik beklentilerle, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınarak düzenlenmelidir (x = 4,26).
- 10) İnkılâp Tarihi müfredat programında olay ve olgular kronolojik olarak düzenlenmelidir (x = 4,21).

- 11) İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmelidir ($x = 4,08$).
- 12) İnkılâp Tarihi müfredat programında öğrencilerin seviyelerine uygun yerel tarih unsurlarına yer vermelidir ($x = 4,04$).
- 13) Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyetinin ideolojisi, iç ve dış siyaset gibi konular çok yüzeysel ve genellikle de ders yılının sonlarına doğru işlenmektedir ($x = 4,00$).

Öte yandan, “**Çok Düşük Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelen ifade yoktur. Son beş sırada kalan ifadeler şunlardır:

- 1) İnkılâp Tarihi müfredat programı 1919’dan başlatılmalıdır ($x = 1,58$).
- 2) İnkılâp Tarihi müfredat programı, 1945 yılında bitirilmelidir ($x = 2,54$).
- 3) Atatürkçülük ile ilgili konular daha çok ilköğretimde verilmelidir ($x = 2,75$).
- 4) İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir ($x = 2,92$).
- 5) Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm derslerin programında olması, hedef ve davranışların üst üste binmesine, tekrarlara düşmesine yol açmaktadır ($x = 3,11$).

Müfredat programına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri genel puanı **3,75** olarak gerçekleşmiş ve “**Yüksek Katılım Düzeyi**” ne karşılık gelmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler, müfredat programına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili düşüncelere yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

3.2.2. Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulgular

3.2.2.1. İnkılâp Tarihi Öğretiminde Kullanılan Materyaller Ders Kitabı Ve Haritalarla Sınırlıdır.

Tablo 36
İnkılâp Tarihi Öğretiminde Kullanılan Materyaller
Ders Kitabı ve Haritalarla Sınırlıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	19	11,9	3,69	1,424
Az Katılıyorum	20	12,6		
Orta Düzeyde Katılıyorum	19	11,9		
Çok Katılıyorum	35	22,0		
Tamamen Katılıyorum	66	41,5		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılan materyaller ders kitabı ve haritalarla sınırlıdır.” ifadesine, tarih öğretmenlerinin tarafından verilen cevapların dağılımı Tablo 36’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 41,5’i “tamamen katılıyorum”, % 22’si “çok katılıyorum”, % 12,6’sı “az katılıyorum”, % 11,9’u “orta düzeyde katılıyorum”, % 11,9’u da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 75,4 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,69). Bu sonuç, öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen altındadır.

Bakar (2001:78), yüksek lisans çalışması için yaptığı araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamının yazı tahtası ve harita kullandığını, görsel ve işitsel materyal kullanımında ise ciddi eksiklikler yaşandığını ifade etmiştir. Bu sonuç, araştırmamızda ortaya çıkan bulguyla örtüşmektedir.

3.2.2.2. İnkılâp Tarihi Öğretimi Tamamıyla Öğretmen Merkezli Gerçekleşmektedir.

Tablo 37

İnkılâp Tarihi Öğretimi Tamamıyla Öğretmen Merkezli Gerçekleşmektedir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	25	15,7	3,47	1,418
Az Katılıyorum	14	8,8		
Orta Düzeyde Katılıyorum	31	19,5		
Çok Katılıyorum	39	24,5		
Tamamen Katılıyorum	50	31,4		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp tarihi öğretimi tamamıyla öğretmen merkezli gerçekleşmektedir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 37’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 31,4’ü söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 24,5’i “çok katılıyorum”, % 19,5’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 15,7’si “hiç katılmıyorum”, % 8,8’i de “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 75,4 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,47). Söz konusu ortalama, öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Sonuçları Doğaner tarafından dile getirilen araştırmada, üniversiteye yeni gelen öğrencilere, orta öğretimde bu dersle ilgili olarak en çok kullanılan yöntem sorulmuştur. Verilen cevaplar arasında aktarım ilk sırayı alırken, soru-cevap ve tartışma düşük yüzde oranlarında kalmıştır. Araştırma-inceleme ve gezi-gözlem yöntemleri ise yok denecek kadar azdır. Bu sonuç, ortaöğretimde derslerin öğretmen merkezli işlendiği önerisini desteklemektedir (Doğaner:2005).

3.2.2.3. İnkılâp Tarihi Derslerinde Konular Güncel Olaylarla Pekiştirilmelidir.

Tablo 38

İnkılâp Tarihi Derslerinde Konular Güncel Olaylarla Pekiştirilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	5	3,2	4,54	0,921
Az Katılıyorum	4	2,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	3,2		
Çok Katılıyorum	31	19,6		
Tamamen Katılıyorum	113	71,5		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi derslerinde konular güncel olaylarla pekiştirilmelidir.”

önerisine verilen cevapların dağılımı Tablo 38’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 71,5’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 19,6’sı “çok katılıyorum”, % 3,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 2,5’i “az katılıyorum”, % 3,2’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Dağılımın ortaya koyduğu sonuca göre, çalışmaya katılan tarih öğretmenlerinin % 91,1’i “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden birini işaretlemiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,54). Bu sonuç, öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.2.4. Haftalık Ders Programları Hazırlanırken İnkılâp Tarihi Dersleri Sabah Saatlerine Konmalıdır.

Tablo 39
Haftalık Ders Programları Hazırlanırken İnkılâp Tarihi Dersleri
Sabah Saatlerine Konmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	21	13,2	3,40	1,373
Az Katılıyorum	21	13,2		
Orta Düzeyde Katılıyorum	37	23,3		
Çok Katılıyorum	34	21,4		
Tamamen Katılıyorum	46	28,9		
Toplam	159	100,0		

“Haftalık ders programları hazırlanırken İnkılâp Tarihi dersleri sabah saatlerine konmalıdır.” ifadesine ilişkin olarak tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 39’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 28,9’u “tamamen katılıyorum”, % 23,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 21,4’ü “çok katılıyorum”, % 13,2’si “az katılıyorum”, yine % 13,2’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 73,6 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,40). Söz konusu ortalama, öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.2.5. Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Bulguların Değerlendirilmesi

Bu başlık altında öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili sorulara deneklerin verdikleri cevapların merkezi eğilim istatistik bulguları toplu halde ele alınacaktır. Tarih öğretmenlerinin katılım düzeyini ifade eden aritmetik ortalamalar sırasıyla şöyledir:

- 1) İnkılâp Tarihi derslerinde konular güncel olaylarla pekiştirilmelidir ($x = 4,54$).
- 2) İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılan materyaller ders kitabı ve haritalarla sınırlıdır ($x = 3,69$).
- 3) İnkılâp tarihi öğretimi tamamıyla öğretmen merkezli gerçekleşmektedir ($x = 3,47$).
- 4) Haftalık ders programları hazırlanırken İnkılâp Tarihi dersleri sabah saatlerine konmalıdır ($x = 3,40$).

Bu bölümde, “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelen tek ifade, “İnkılâp Tarihi derslerinde konular güncel olaylarla pekiştirilmelidir” olmuştur.

Öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri genel puanı ise **3,76** olarak gerçekleşmiştir. Bu ortalama (yukarıdaki sınıflamaya göre) “**Yüksek Katılım Düzeyi**” ne karşılık gelmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenler, müfredat programına ilişkin problemler ve çözüm önerileriyle ilgili düşüncelere yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

3.2.3. Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulgular

3.2.3.1. İnkılâp Tarihi Ders Kitabındaki Hazırlık Soruları Öğrenciyi Düşünmeye Araştırmaya Sevk Etmelidir.

Tablo 40

İnkılâp Tarihi Ders Kitabındaki Hazırlık Soruları Öğrenciyi Düşünmeye Araştırmaya Sevk Etmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	0	0	4,65	0,575
Az Katılıyorum	1	0,6		
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	3,1		
Çok Katılıyorum	43	27,0		
Tamamen Katılıyorum	110	69,2		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp tarihi ders kitabındaki hazırlık soruları öğrenciyi düşünmeye araştırmaya sevk etmelidir.” ifadene tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 40’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 69,2’si söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 27’si “çok katılıyorum”, % 3,1’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 0,6’sı da “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, öğretmenlerin tamamı (farklı düzeylerde) katıldığını ifade etmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,65). Söz konusu ortalama, ölçme değerlendirme alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.3.2. Liselere veya Üniversitelere Giriş Sınavlarında İnkılâp Tarihi’yle İlgili Daha Fazla Soruya Yer Verilmelidir.

Tablo 41

Liselere veya Üniversitelere Giriş Sınavlarında İnkılâp Tarihi’yle İlgili Daha Fazla Soruya Yer Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	17	10,7	3,92	1,392
Az Katılıyorum	12	7,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	22	13,8		
Çok Katılıyorum	24	15,1		
Tamamen Katılıyorum	84	52,8		
Toplam	159	100,0		

“Liselere veya üniversitelere giriş sınavlarında, inkılâp tarihiyle ilgili daha fazla soruya yer verilmelidir.” önerisiyle ilgili tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 41’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 52,8’i “tamamen katılıyorum”, % 15,1’i “çok katılıyorum”, % 13,8’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 10,7’si “hiç katılmıyorum”, % 7,5’i de “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 81,7 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,92). Bu sonuç, ölçme değerlendirme alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

Demirel (2005:261)’in dile getirdiği bir araştırma sonuçlarına göre, lise giriş (LGS) ve öğrenci seçme (ÖSS) gibi sınavlarda ders ile ilgili soru sayısının artırılması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

3.2.3.3. İnkılâp Tarihi Soruları ÖSS’de Bütün Öğrencilerin Puan Hesabında Etkili Olmalıdır.

Tablo 42

İnkılâp Tarihi Soruları ÖSS’de Bütün Öğrencilerin Puan Hesabında Etkili Olmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	5	3,2	4,23	1,070
Az Katılıyorum	8	5,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	22	13,9		
Çok Katılıyorum	34	21,5		
Tamamen Katılıyorum	89	56,3		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi soruları, ÖSS’de bütün öğrencilerin puan hesabında etkili olmalıdır.” önerisine ilişkin verilen cevapların dağılımı, Tablo 42’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 56,3’ü bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 21,5’i “çok katılıyorum”, % 13,9’u “orta düzeyde katılıyorum, % 5,1’i “az katılıyorum”, % 3,2’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, “çok katılıyorum” veya “tamamen katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen öğretmenlerin toplam oranı % 77,8’dir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,23).

Yine Demirel (2005:261)’in dile getirdiği önerilerden biri, öğrenci seçme sınavında bu dersle ilgili olarak sorulan soruların puan değerinin artırılması gerektiği şeklinde olmuştur. Bu öneri, araştırmamızın ortaya koyduğu bulgularla örtüşmektedir.

Taş ve Sanalan (2004:47), yaptıkları araştırma sonrası dile getirdikleri öneriler arasında, üniversiteye yönlendirme sırasında sayısal alandaki öğrenciler için de bu dersin sınavdaki ağırlığı artırılmalı görüşüne yer vermişlerdir.

3.2.3.4. Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Bulguların Değerlendirmesi

Bu başlık altında ölçme ve değerlendirmeye ilişkin problemler ve çözüm önerileriyle ilgili sorulara deneklerin verdikleri cevapların merkezi eğilim istatistik bulguları ele alınacaktır. Tarih öğretmenlerinin, söz konusu sorulara katılım düzeyini ifade eden aritmetik ortalamalar sırasıyla şu şekildedir:

1. İnkılâp tarihi ders kitabındaki hazırlık soruları öğrenciyi düşünmeye araştırmaya sevk etmelidir ($x = 4,65$).
2. İnkılâp Tarihi soruları, ÖSS’de bütün öğrencilerin puan hesabında etkili olmalıdır ($x = 4,23$).
3. Liselere veya üniversitelere giriş sınavlarında, inkılâp tarihiyle ilgili daha fazla soruya yer verilmelidir ($x = 3,92$).

Bu bölümde, ilk iki ifade için ortaya çıkan ortalama, “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmiştir.

Genel puanı ise **4,26** olarak gerçekleşmiş ve “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenler, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin problemler ve çözüm önerileriyle ilgili önerilere çok yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

3.2.4. Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Bulgular

3.2.4.1. İnkılâp Tarihi Branş Öğretmenliği Oluşturulmalıdır.

Tablo 43
İnkılâp Tarihi Branş Öğretmenliği Oluşturulmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	50	31,4	3,12	1,708
Az Katılıyorum	17	10,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	11	6,9		
Çok Katılıyorum	26	16,4		
Tamamen Katılıyorum	55	34,6		
Toplam	159,0	100,0		

“İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır.” ifadesiyle ilgili olarak tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 43’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 34,6’sı söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 31,4’ü “hiç katılmıyorum”, % 16,4’ü “çok katılıyorum”, % 10,7’si “az katılıyorum”, % 6,9’u da “orta düzeyde katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna ifadeye, “hiç katılmıyorum” cevabını veren öğretmenlerin oranı % 31,4 iken, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 57,9’dur.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,12). Söz konusu ortalama, öğretmenlerin aldıkları eğitim alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.4.2. Tarih Mezunu Olmayan Öğretmen Adaylarına İnkılâp Tarihi Eğitimi ile İlgili Hizmet İçi Eğitim Kursu Verilmelidir.

Tablo 44
Tarih Mezunu Olmayan Öğretmen Adaylarına İnkılâp Tarihi Eğitimi ile İlgili Hizmetiçi Eğitim Kursu Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	16	10,1	3,72	1,382
Az Katılıyorum	19	11,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	26	16,4		
Çok Katılıyorum	30	18,9		
Tamamen Katılıyorum	68	42,8		
Toplam	159	100,0		

“Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir.” önerisine tarih öğretmenleri tarafından verilen cevaplar Tablo 44’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 42,8’i ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 18,9’u “çok katılıyorum”, % 16,4’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 11,9’u “az katılıyorum”, % 10,1’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 78,1 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,72). Bu sonuç, öğretmenlerin aldıkları eğitim alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen üzerindedir.

3.2.4.3. Tarih Öğretmen Adaylarına; Üniversite Eğitimlerinde Temel veya Zorunlu Derslerin Yanında Hukuk, Sosyoloji, Ekonomi vb. Dersler Verilmelidir.

Tablo 45

Tarih Öğretmen Adaylarına; Üniversite Eğitimlerinde Temel veya Zorunlu Derslerin Yanında Hukuk, Sosyoloji, Ekonomi vb. Dersler Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	14	8,9	3,89	1,264
Az Katılıyorum	10	6,4		
Orta Düzeyde Katılıyorum	20	12,7		
Çok Katılıyorum	48	30,6		
Tamamen Katılıyorum	65	41,4		
Toplam	157	100,0		

“Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi vb. dersler verilmelidir.” önerisine verilen cevapların dağılımı, Tablo 45’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 41,4’ü bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 30,6’sı “çok katılıyorum”, % 12,7’si “orta düzeyde katılıyorum, % 8,9’u “hiç katılmıyorum”, % 6,4’ü de “az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 84,7 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,89). Söz konusu ortalama, öğretmenlerin aldıkları eğitim alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.4.4. Tarih Öğretmenlerinin Cumhuriyet Dönemiyle İlgili Yüksek Lisans Yapmaları ve Branş Öğretmeni Olmaları Sağlanmalıdır.

Tablo 46

Tarih Öğretmenlerinin Cumhuriyet Dönemiyle İlgili Yüksek Lisans Yapmaları ve Branş Öğretmeni Olmaları Sağlanmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	28	18,3	3,52	1,556
Az Katılıyorum	17	11,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	19	12,4		
Çok Katılıyorum	25	16,3		
Tamamen Katılıyorum	64	41,8		
Toplam	153	100,0		

“Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar Tablo 46’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 41,8’i söz konusu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 18,3’ü “hiç katılmıyorum”, % 16,3’ü “çok katılıyorum”, % 12,4’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 11,1’i de az katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 70,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, “**Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir (3,52). Bu sonuç, öğretmenlerin aldıkları eğitim alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen altındadır.

Delen (2007:74)’in yaptığı araştırmaya göre, öğretmenlerin bu ifadeye çok katıldıkları sonucu ortaya çıkmıştır ($x = 3,87$).

3.2.4.5. İnkılâp Tarihi Öğretmenleri Öğrencilere Kültürel Bilgiler Vermelidir.

Tablo 47

İnkılâp Tarihi Öğretmenleri Öğrencilere Kültürel Bilgiler Vermelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	2	1,3	4,26	0,916
Az Katılıyorum	6	3,8		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,2		
Çok Katılıyorum	50	31,4		
Tamamen Katılıyorum	80	50,3		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir.”

önerisine verilen cevapların dağılımı, Tablo 47’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 50,3’ü bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 31,4’ü “çok katılıyorum”, % 13,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 3,8’i “az katılıyorum”, % 1,3’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Buna göre, “İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir” ifadesine, öğretmenlerin önemli bir bölümü “katılıyorum” yanıtını vermiştir (% 98,7).

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,26). Söz konusu ortalama, öğretmenlerin aldıkları eğitim alt başlığıyla ilgili olarak ortaya çıkan genel ortalamanın ilk sırasındadır.

3.2.4.6. Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Bulguların Değerlendirmesi

Bu başlık altında, öğretmenlerin aldıkları eğitimin yeterliliğine ilişkin problemler ve çözüm önerileriyle ilgili sorulara deneklerin verdikleri cevapların merkezi eğilim istatistik bulguları ele alınacaktır. Tarih öğretmenlerinin söz konusu sorulara katılım düzeyini ifade eden aritmetik ortalamalar sırasıyla şu şekildedir:

1. İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir ($x = 4,26$).
2. Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi vb. dersler verilmelidir ($x = 3,89$).
3. Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir ($x = 3,72$).
4. Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır ($x = 3,52$).
5. İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır ($x = 3,12$).

Bu bölümde ise, “İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir.” ifadesi “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelen aritmetik ortalamayı yakalamıştır.

Öğretmenlerin aldıkları eğitimin yeterliliğine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri genel puanı ise **3,70** olarak gerçekleşmiştir. Bu ortalama (yukarıdaki sınıflamaya göre) “**Yüksek Katılım Düzeyi**” ne karşılık gelmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenler, öğretmenlerin fakülteden aldıkları eğitimin yeterliliğine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili düşüncelere yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

3.2.5. Ders Kitabına İlişkin Bulgular

3.2.5.1. İnkılâp Tarihi Ders Kitapları Olayları Hikâyeci Biçimde Vermektedir.

Tablo 48

İnkılâp Tarihi Ders Kitapları Olayları Hikâyeci Biçimde Vermektedir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	26	16,5	3,04	1,416
Az Katılıyorum	38	24,1		
Orta Düzeyde Katılıyorum	35	22,2		
Çok Katılıyorum	21	13,3		
Tamamen Katılıyorum	38	24,1		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp tarihi ders kitapları olayları hikâyeci biçimde vermektedir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 48’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 24,1’i “tamamen katılıyorum”, % 24,1’i “az katılıyorum”, % 22,2’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 16,5’i “hiç katılmıyorum”, % 13,3’ü de “çok katılıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 59,6 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,04). Söz konusu ortalama, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.5.2. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Öğrencinin Dikkatini Çekecek İstatistik ve Grafıklara Yer Verilmelidir.

Tablo 49
İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Öğrencinin Dikkatini Çekecek İstatistik ve Grafıklara Yer Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	4	2,5	4,21	1,015
Az Katılıyorum	9	5,7		
Orta Düzeyde Katılıyorum	17	10,7		
Çok Katılıyorum	48	30,2		
Tamamen Katılıyorum	81	50,9		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafıklara yer verilmelidir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin tarafından verilen cevapların dağılımı Tablo 49’da yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 50,9’u “tamamen katılıyorum”, % 30,2’si “çok katılıyorum”, % 10,7’si “orta düzeyde katılıyorum”, % 5,7’si “az katılıyorum”, % 2,5’i de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 91,8 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,21). Bu sonuç, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen üzerindedir.

3.2.5.3. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Bilgiler, Yapılan Araştırmalar, Ortaya Çıkan Yeni Vesikalara Göre Yeniden Düzenlenmelidir.

Tablo 50

İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Bilgiler, Yapılan Araştırmalar, Ortaya Çıkan Yeni Vesikalara Göre Yeniden Düzenlenmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	4,45	0,981
Az Katılıyorum	10	6,3		
Orta Düzeyde Katılıyorum	8	5,1		
Çok Katılıyorum	29	18,4		
Tamamen Katılıyorum	108	68,4		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar, ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdiği cevaplar ve bunların dağılımı, Tablo 50’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 68,4’ü bu ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 18,4’ü “çok katılıyorum”, % 6,3’ü “az katılıyorum, % 5,1’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,9’u da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 91,9 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,45). Söz konusu ortalama, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.5.4. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Okuma Parçaları Konu ile İlgili Ünite İçinde Yer Almalıdır.

Tablo 51

İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarındaki Okuma Parçaları Konu ile İlgili Ünite İçinde Yer Almalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	3	1,9	4,35	0,895
Az Katılıyorum	4	2,5		
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	9,5		
Çok Katılıyorum	49	31,0		
Tamamen Katılıyorum	87	55,1		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki okuma parçaları konu ile ilgili ünite içinde yer almalıdır.” önerisi yer almaktadır. Bu öneriye verilen cevapların dağılımı, Tablo 51’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 55,1’i bu öneriye “tamamen katılıyorum”, % 31,0’i “çok katılıyorum”, % 9,5’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 2,5’i “az katılıyorum”, % 1,9’u da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 95,6 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,35). Bu sonuç, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

3.2.5.5. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Geçen Her Kavram Anlamlarıyla Birlikte Verilmelidir.

Tablo 52
İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Geçen Her Kavram Anlamlarıyla Birlikte Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	2	1,3	4,42	0,837
Az Katılıyorum	3	1,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	9,4		
Çok Katılıyorum	46	28,9		
Tamamen Katılıyorum	93	58,5		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarında geçen her kavram anlamlarıyla birlikte verilmelidir.” ifadesine tarih öğretmenlerinin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 52’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 58,5’i “tamamen katılıyorum”, % 28,9’u “çok katılıyorum”, % 9,4’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 1,9’u “az katılıyorum”, yine % 1,3’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 96,8 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,42). Söz konusu ortalama, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamadan yüksektir.

Koçak (2000:139), liselerde cumhuriyet tarihi ders kitaplarını konu alan yüksek lisans tezinin sonuç bölümünde, kitaplarda kullanılan kavramların yeterince açıklanamadığı ve Atatürk ilkelerinin kavramsallaştırılmasında sorun yaşandığı şeklinde bir eleştiri yapmıştır.

3.2.5.6. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarına Orijinal Eser ve Kaynaklardan Alıntılar Yapılmalıdır.

Tablo 53

İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarına Orijinal Eser ve Kaynaklardan Alıntılar Yapılmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	1	0,6	4,47	0,810
Az Katılıyorum	6	3,8		
Orta Düzeyde Katılıyorum	8	5,0		
Çok Katılıyorum	46	28,9		
Tamamen Katılıyorum	98	61,6		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarına orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır.” önerisine ilişkin olarak öğretmenlerin verdikleri cevapların dağılımı Tablo 53’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 61,6’sı “tamamen katılıyorum”, % 28,9’u “çok katılıyorum”, % 5,0’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 3,8’i “az katılıyorum”, % 0,6’sı da “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 95,5 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Çok Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (4,47). Ortaya çıkan sonuç, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalama sıralamasının en başındadır.

Delen (2007:78)’in araştırması öğretmenlerin bu ifadeye tamamen katıldıkları ($x = 4,55$) sonucunu ortaya koymuştur. Bu bulgu, ulaştığım sonuçla örtüşmektedir.

3.2.5.7. İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Yüzyılımızın Öncülük Ettiği İnsan Haklarına İlişkin Konulara da Yer Verilmelidir.

Tablo 54

İnkılâp Tarihi Ders Kitaplarında Yüzyılımızın Öncülük Ettiği İnsan Haklarına İlişkin Konulara da Yer Verilmelidir.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	9	5,7	3,91	1,180
Az Katılıyorum	14	8,9		
Orta Düzeyde Katılıyorum	21	13,3		
Çok Katılıyorum	52	32,9		
Tamamen Katılıyorum	62	39,2		
Toplam	158	100,0		

“İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir.” önerisine verilen cevaplar ise Tablo 54’de yer almaktadır. Dağılıma göre, deneklerin % 39,2’si ilgili ifadeye “tamamen katılıyorum”, % 32,9’u “çok katılıyorum”, % 13,3’ü “orta düzeyde katılıyorum”, % 8,9’u “az katılıyorum”, % 5,7’si de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 85,4 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,91). Söz konusu ortalama, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamanın hemen altındadır.

3.2.5.8. İnkılâp Tarihi Program ve Ders Kitapları Hazırlanırken Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Bulgularından Faydalanılmalıdır.

Tablo 55
İnkılâp Tarihi Program ve Ders Kitapları Hazırlanırken Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin Bulgularından Faydalanılmalıdır.

	f	%	X	SS
Hiç Katılmıyorum	7	4,4	3,84	1,201
Az Katılıyorum	18	11,3		
Orta Düzeyde Katılıyorum	33	20,8		
Çok Katılıyorum	37	23,3		
Tamamen Katılıyorum	64	40,3		
Toplam	159	100,0		

“İnkılâp Tarihi program ve ders kitapları hazırlanırken yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır.”ifadesine verilen cevapların dağılımı Tablo 55’de görülmektedir. Dağılıma göre, deneklerin % 40,3’i ilgili ifadeye, “tamamen katılıyorum”, % 23,3’ü “çok katılıyorum”, % 20,8’i “orta düzeyde katılıyorum”, % 11,3’ü “az katılıyorum”, % 4,4’ü de “hiç katılmıyorum” cevaplarını vermişlerdir. Bu ifadeye, orta düzey ve üzerinde katılan öğretmenlerin toplam oranı % 84,4 şeklinde gerçekleşmiştir.

Verilen cevapların aritmetik ortalaması, **“Yüksek Katılım Düzeyi”**ne karşılık gelmektedir (3,84). Bu sonuç, ders kitaplarına ilişkin olarak ortaya çıkan genel ortalamanın altındadır.

3.2.5.9. Ders Kitabına İlişkin Bulguların Değerlendirmesi

Bu başlık altında, ders kitabına ilişkin problemler ve çözüm önerileriyle ilgili sorulara deneklerin verdikleri cevapların merkezi eğilim istatistik bulguları ele alınacaktır. Tarih öğretmenlerinin söz konusu sorulara katılım düzeyini ifade eden aritmetik ortalamalar sırasıyla şu şekildedir:

1. İnkılâp Tarihi ders kitaplarına orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır ($x = 4,47$).
2. İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar, ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir ($x = 4,45$).
3. İnkılâp Tarihi ders kitaplarında geçen her kavram anlamlarıyla birlikte verilmelidir ($x = 4,42$).
4. İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki okuma parçaları konu ile ilgili ünite içinde yer almalıdır ($x = 4,35$).
5. İnkılâp Tarihi ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafiklere yer verilmelidir ($x = 4,21$).
6. İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir ($x = 3,91$).
7. İnkılâp Tarihi program ve ders kitapları hazırlanırken yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır ($x = 3,84$).
8. İnkılâp tarihi ders kitapları olayları hikâyeci bir biçimde vermektedir ($x = 3,04$).

İlk beş ifadenin ortalaması, “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**”ne karşılık gelmektedir.

Ders kitaplarına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri genel puan ortalaması **4,01** şeklinde gerçekleşmiştir. Bu ortalama (yukarıdaki sınıflamaya göre) “**Çok Yüksek Katılım Düzeyi**” ne karşılık gelmektedir. Çalışmaya katılan öğretmenler, ders kitaplarına ilişkin sorunlar ve çözüm önerileriyle ilgili düşüncelere çok yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

3.2.6. Alt Boyutların Karşılaştırılması

Soru formunda Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersleri ile ilgili karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri beş başlık altında toplanmıştı (müfredat programına, öğretim yöntem ve tekniklerine, ölçme-değerlendirmeye, öğretmenlerin aldıkları eğitimin yeterliliğine ve ders kitabına ilişkin sorun ve çözüm önerileri). Bu başlık altında, söz konusu alt boyutların aritmetik ortalamaları karşılaştırılacaktır.

Tablo 56, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerine ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri alt boyutlarının aritmetik ortalamaya göre sıralamasını göstermektedir. Tarih öğretmenlerinin, bu boyutlara katılma düzeyleri şu şekilde sıralanmıştır:

- 1) Ölçme ve Değerlendirme ($x = 4,26$ - Çok Yüksek Katılım Düzeyi)
- 2) Ders Kitabı ($x = 4,01$ - Çok Yüksek Katılım Düzeyi)
- 3) Öğretim Yöntem ve Teknikleri ($x = 3,76$ - Yüksek Katılım Düzeyi)
- 4) Müfredat Programı ($x = 3,75$ - Yüksek Katılım Düzeyi)
- 5) Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim ($x = 3,70$ - Yüksek Katılım Düzeyi)

Tablo 56

İnkılâp Tarihi Derslerine İlişkin Sorun ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar Arası Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları

	N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Ölçme Değerlendirme	159	1,67	5,00	4,2652	,75408
Ders Kitabı	159	2,00	5,00	4,0142	,66045
Genel Puan	159	2, 76	4, 62	3, 8354	, 36000
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	159	2,00	5,00	3,7694	,77571
Müfredat Programı	159	2,77	4,63	3,7559	,34197
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim	159	1,75	5,00	3,7016	,81202

Soru formundaki bütün sorun ve önerilere verilen cevapların aritmetik ortalaması **3,83**'dür. Bu rakam da “**yüksek katılım düzeyine**” karşılık gelmektedir.

3.3. KATILIM DÜZEYİNİN DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERLE İLİŞKİSİ

Bu başlık altında, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan problemler ve çözüm önerilerine katılım düzeyinin soru formunun başında yer alan demografik değişkenlere göre (kıdem, mezun olunan okul, görev yapılan okul ve cinsiyet) farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya konmaya çalışılacaktır.

3.3.1. Katılım Düzeyi ve Cinsiyet İlişkisi

“Öğretmenlerin aldıkları eğitim” alt boyutu dışındaki diğer tüm alt boyutlar ve genel puan düzeyi deneklerin cinsiyetine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır. Sadece öğretmenlerin aldıkları eğitim alt boyutunda, bayan öğretmenlerin katılım düzeyi ortalama puanı ($x = 3,96$), erkeklere ($x = 3,62$) göre anlamlı şekilde daha yüksektir ($t = 2,245$, $p < .05$).

“Tarih öğretmenlerinin cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.” ifadesi bu bölümde ön plana çıkmaktadır. Bayan öğretmenlerin bu öneriye katılım düzeyi ($x = 4,03$), erkeklerden ($x = 3,39$) bir miktar yüksektir (Bkz. Ek-2 Tablo 7).

Analiz sonuçları; müfredat programı ($t = 0,131$, $p > .05$), öğretim yöntem ve teknikleri ($t = 0,546$, $p > .05$), ölçme ve değerlendirme ($t = 1,826$, $p > .05$), ders kitabı ($t = 0,710$, $p > .05$), boyutlarına ait puanların ve genel puanın ($t = 1,170$, $p > .05$) deneklerin cinsiyetine göre anlamlı şekilde farklılaşmadığını ortaya koymuştur (Bkz. Ek-2 Tablo 1).

Tablo 57
İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Cinsiyet İlişkisi

Sorunlar ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	t Testi	Sig.
Müfredat Programı	Kadın	34	3.76	,131	,896
	Erkek	124	3.75		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Kadın	34	3.95	,546	,115
	Erkek	124	3.71		
Ölçme ve Değerlendirme	Kadın	34	4.43	1,826	,072
	Erkek	124	4.21		
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim	Kadın	34	3.96	2,245	,026
	Erkek	124	3.62		
Ders Kitabı	Kadın	34	4.08	,710	,479
	Erkek	124	3.99		
Genel Puan	Kadın	34	3.89	1,170	,244
	Erkek	124	3.81		

3.3.2. Katılım Düzeyi ve Görev Yapılan Okul Türü

Tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan problemler ve çözüm önerilerine katılım düzeyinin onların görev yaptıkları okul türlerine göre farklılaşacağını hipotezini sınamak amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

Tablo 58’de yer alan analiz sonuçlarına göre, deneklerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan problemler ve çözüm önerilerine katılım düzeyi, onların görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır (Bkz. Ek-2 Tablo 2).

Tablo 58
İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine
Katılım Düzeyi ve Görev Yapılan Okul Türü

Sorunlar ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar	Okul	N	Ortalama	F Testi	Sig.
Müfredat Programı	Normal Lise	67	3,74	,030	,970
	Anadolu Lisesi	35	3,74		
	Meslek Lisesi	54	3,76		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Normal Lise	67	3,84	,674	,511
	Anadolu Lisesi	35	3,67		
	Meslek Lisesi	54	3,72		
Ölçme ve Değerlendirme	Normal Lise	67	4,31	,340	,713
	Anadolu Lisesi	35	4,20		
	Meslek Lisesi	54	4,20		
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim	Normal Lise	67	3,72	,446	,641
	Anadolu Lisesi	35	3,58		
	Meslek Lisesi	54	3,73		
Ders Kitabı	Normal Lise	67	4,03	,140	,870
	Anadolu Lisesi	35	3,96		
	Meslek Lisesi	54	4,00		
Genel Puan	Normal Lise	67	3,84	,166	,847
	Anadolu Lisesi	35	3,80		
	Meslek Lisesi	54	3,83		

3.3.3. Katılım Düzeyi ve Öğretmenlikte Kıdem Yılı

Tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan problemler ve çözüm önerilerine katılım düzeyinin onların öğretmenlikte kıdem düzeyine göre farklılaşacağı hipotezini sınamak amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

Tablo 59’de yer alan analiz sonuçlarına göre, deneklerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri katılım düzeyi, onların meslekteki kıdem düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır (Bkz. Ek-2 Tablo 3).

Tablo 59
İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Öğretmenlikte Kıdem Düzeyi

Sorunlar ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar	Kıdem Yılı	N	Ortalama	F Testi	Sig.
Müfredat Programı	1-5 Yıl	4	3,85	,963	,442
	6-10 Yıl	30	3,71		
	11-15 Yıl	52	3,76		
	16-20 Yıl	34	3,82		
	21-25 Yıl	20	3,76		
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,65		
Yöntem ve Teknikler	1-5 Yıl	4	3,56	,279	,924
	6-10 Yıl	30	3,76		
	11-15 Yıl	52	3,82		
	16-20 Yıl	34	3,77		
	21-25 Yıl	20	3,61		
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,81		
Ölçme ve Değerlendirme	1-5 Yıl	4	4,33	1,721	,133
	6-10 Yıl	30	4,31		
	11-15 Yıl	52	4,40		
	16-20 Yıl	34	4,14		
	21-25 Yıl	20	3,88		
	26 Yıl ve Üzeri	18	4,38		
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim	1-5 Yıl	4	3,53	,436	,823
	6-10 Yıl	30	3,66		
	11-15 Yıl	52	3,68		
	16-20 Yıl	34	3,80		
	21-25 Yıl	20	3,51		
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,81		
Ders Kitabı	1-5 Yıl	4	4,12	,664	,651
	6-10 Yıl	30	3,81		
	11-15 Yıl	52	4,06		
	16-20 Yıl	34	4,06		
	21-25 Yıl	20	4,05		
	26 Yıl ve Üzeri	18	4,04		
Genel Puan	1-5 Yıl	4	3,90	,728	,604
	6-10 Yıl	30	3,79		
	11-15 Yıl	52	3,88		
	16-20 Yıl	34	3,84		
	21-25 Yıl	20	3,71		
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,83		

3.3.4. Katılım Düzeyi ve Mezun Olunan Okul

Tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine katılım düzeyinin onların mezun oldukları okula göre farklılaşacağını öngören hipotezi sınamak amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) uygulanmıştır.

Tablo 60'da yer alan analiz sonuçlarına göre, deneklerin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ait alt başlıklardan, öğretmenlerin eğitimi ($F= 3,142$, $p< ,05$) ve genel puan ($F= 2,520$, $p< ,044$) katılım düzeyi onların en son mezun oldukları okul türüne göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Öte yandan, müfredat programı ($F= 2,384$, $p> ,05$), öğretim yöntem ve teknikleri ($F= 0,542$, $p> 0,5$), ölçme ve değerlendirme ($F= 1,236$, $p> 0,5$) ve ders kitabı ($F= 0,346$, $p> 0,5$) alt boyutlarına katılım düzeyi ise, deneklerin en son mezun oldukları okul türü değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır (Bkz. Ek-2 Tablo 8).

Öğretmenlerin aldıkları eğitime ilişkin görüşlerin mezun olunan okul değişkeni alt gruplar arası farklılaşmasını ortaya koyabilmek amacıyla Bonferroni testi uygulanmıştır. Elde edilen çoklu karşılaştırma tablosuna göre, Fen Edebiyat Fakültesi mezunları ($x = 3,93$) yüksek lisans ($x = 3,26$) mezunlarına göre bu boyuttaki düşüncelere anlamlı biçimde daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar (Bkz. Ek-2 Tablo 5).

“İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır” ifadesine katılım düzeyi deneklerin mezun oldukları okul türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Alt gruplar arası farklılaşmayı ifade eden çoklu karşılaştırma tablosuna göre Eğitim Fakültesi ($x = 3,32$) ve Fen Edebiyat Fakültesi ($x = 3,25$) mezunları yüksek lisans mezunlarına ($x = 1,73$) göre söz konusu ifadeye anlamlı biçimde daha fazla katılmaktadırlar (Bkz. Ek-2 Tablo 5).

Tüm problem ve önerilere ilişkin görüşlerin, mezun olunan okul değişkeni alt gruplar arası farklılaşmasını ortaya koyabilmek amacıyla Bonferroni testi uygulanmıştır. Elde edilen çoklu karşılaştırma tablosuna göre, tek yönlü varyans analizinde anlamlı farklılık görülmesine karşın çoklu karşılaştırma tablosuna göre

deneklerin tüm sorun ve önerilere ilişkin görüşleri onların mezun oldukları okul türüne göre anlamlı biçimde farklılık göstermemektedir (Bkz. Ek-2 Tablo 6).

Tablo 60
İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi ve Mezun Olunan Okul

Sorunlar ve Çözüm Önerileri Alt Boyutlar	Mezun Olunan Okul	N	Ortalama	F Testi	Sig.
Müfredat Programı	Eğitim Enstitüsü	4	3,59	2,384	,054
	Eğitim Fakültesi	81	3,77		
	Fen Edebiyat Fak.	52	3,81		
	Yüksek Lisans	15	3,60		
	Doktora	4	3,44		
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Eğitim Enstitüsü	4	3,68	,542	,705
	Eğitim Fakültesi	81	3,85		
	Fen-Edebiyat Fak.	52	3,75		
	Yüksek Lisans	15	3,55		
	Doktora	4	3,68		
Ölçme ve Değerlendirme	Eğitim Enstitüsü	4	4,33	1,236	,298
	Eğitim Fakültesi	81	4,27		
	Fen-Edebiyat Fak.	52	4,35		
	Yüksek Lisans	15	4,97		
	Doktora	4	3,75		
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim	Eğitim Enstitüsü	4	3,35	3,142	,016
	Eğitim Fakültesi	81	3,69		
	Fen-Edebiyat Fak.	52	3,93		
	Yüksek Lisans	15	3,26		
	Doktora	4	3,05		
Ders Kitabı	Eğitim Enstitüsü	4	3,93	,346	,846
	Eğitim Fakültesi	81	4,06		
	Fen-Edebiyat Fak.	52	3,98		
	Yüksek Lisans	15	3,86		
	Doktora	4	4,06		
Genel Puan	Eğitim Enstitüsü	4	3,71	2,520	,044
	Eğitim Fakültesi	81	3,86		
	Fen-Edebiyat Fak.	52	3,89		
	Yüksek Lisans	15	3,63		
	Doktora	4	3,54		

3.4. AÇIK UÇLU SORUYA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

Alan çalışmamıza katılan, 159 Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretmeninden 89 tanesi, “Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.” şeklindeki açık uçlu soruya cevap vermiştir. Bu da % 55,97 oranına karşılık gelmektedir.

Öğretmenler kendi düşüncelerini ifade ederken, çoğu zaman anket içerisinde yer verilmiş olan konulara yeniden değinme ihtiyacı duymuşlardır. Öte yandan, dikkat çekici tesbit ve değerlendirmelerde bulunanlar da olmuştur. Söz konusu görüşleri içeren metinlerden bazılarına ekler arasında yer verilmiştir (Bkz. Ek-7).

Açık uçlu soruya verilen cevaplar, kendi içerisinde başlıklar halinde tasnif edilmiş ve öğretmenlerin kabaca 26 konu başlığına 178 defa değinecek şekilde görüş ifade ettikleri tesbit edilmiştir. Belirlenen konular ve görüş belirten öğretmen sayısını gösteren tablo aşağıdadır:

Tablo 61
Açık Uçlu Soruya Verilen Cevapların Konu Başlıklarına Göre Dağılımı

Sıra	Konu Başlığı	Sayı	Yüzdesi
1	“Görsel materyal eksik.” Bu konuyla ilgili görüş belirten öğretmenler dersle ilgili filmler ve özellikle de hazırlanmış sunulara duyulan ihtiyaca vurgu yapmışlardır. Bazı öğretmenler, bu konuda MEB’nin devreye girmesi gerektiği düşüncesindedirler.	22	24,71
2	“Ders kitabıyla ilgili sorunlar var.” Öğretmenlerden yedisi kitapları sıkıcı, beşi fiziksel ve görsel açıdan yetersiz, dördü içeriğini yüklü bulduğunu ifade etmiştir.	16	17,97

3	“Ders saati yetersiz.” Ders saatini yetersiz bulan öğretmenler söz birliği etmişçesine ders haftada üç saat olsun düşüncesindedirler. Üç öğretmen ise, dersin iki öğretim yılına yayılarak işlenmesini uygun olacağı şeklinde görüş ifade etmiştir.	16	17,97
4	“Müfredat programı yoğun.”	14	15,73
5	“Yakın tarih ile ilgili konulara da yer verilmelidir.” Bu konuyla ilgili olarak daha çok 1945 sonrası sürecinde öğretilmesi gerektiği yönünde görüşler vardır.	11	12,35
6	“İlköğretimden başlayarak konu ve kavram tekrarı çok yapılıyor.” Öğretmenler bu konuyla ilgili olarak daha çok ilköğretimde basit, ortaöğretimde detaylı bir şekilde verilmeli düşüncesine vurgu yapmışlardır.	9	10,11
7	“Bilimsellik konusunda hassasiyet gösterilmeli.” Ortaya konulan bilgi ve yapılan değerlendirmelerin, bilimsel kaynaklarla beslenmesi gerektiği düşüncesini ifade eden öğretmenler vardır. Bir öğretmen, 1923-1939 dönemindeki tartışmalı konularla ilgili olarak kaynaklara ihtiyaç duyduğunu ifade etmiştir.	9	10,11
8	“Öğrenci seçme sınavında dersle ilgi soruların katsayısının az olması özellikle sayısal sınıflarda ilgisizliğe yol açıyor.” “Öğrenci seçme sınavında hangi dersten kaç soru çıkıyor ve bu soruların sınavdaki ağırlığı ne?” sorusuna verilecek cevap ve derse yönelik ilgi arasında çok güçlü bir bağ olduğu yönünde görüşler var.	8	8,98
9	“Milli mücadele dönemi olayları ve önde gelen şahsiyetleri konu alan film vb. çalışmalara ağırlık verilmelidir.” Bu konuyla ilgili olarak, medya ve özellikle TRT daha aktif olmalı düşüncesi ön plana çıkmıştır.	7	7,86
10	“Atatürkçülük ve Atatürk İlkeleri ile ilgili konular ders yılı sonuna kaldığı için yetiştirilemiyor.” Tarih öğretmenleri, ders yılı sonuna kalan konuların sınav kaygısıyla öğrencilerin derslerden kopması, rapor vb. mazeretlerin yoğunlaşmasından dolayı yetişmedi noktasında hemfikirdiler. Bazı öğretmenler, Atatürkçülük ile ilgili konuların ilk dönem Atatürk’ün hayatıyla ilişkilendirilerek işlenebileceği şeklinde görüş ifade etmişlerdir.	6	6,74

11	“Terminoloji ve kavramlar konusunda sıkıntı yaşanmaktadır.” Her dersin kendisine özgü terminolojisi olduğu, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin bu açıdan ihmal edildiği vurgusunu yapan öğretmenler vardır. Bir öğretmen, tarih dersleri için kavramlar sözlüğü önerisinde bulunmuştur.	6	6,74
12	“Osmanlı Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konuları bir bütündür. ” Tarih öğretmenlerinden bazıları, Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinin, siyah ve beyaz gibi algılanıyor olmasından bahisle bu konu üzerinde durulmasını istemiştir.	6	6,74
13	“Orijinal eser ve belgelerden faydalanmak gerekir.” Ders saatinin üç olmasını isteyen tarih öğretmenlerinden bir tanesi, o bir saatin de Atatürk’ün “Nutuk” adlı eserine ayrılmalı şeklinde ilginç bir düşünce ortaya koymuştur.	6	6,74
14	“Gezi ve sözlü tarih unsurlarına daha çok yer verilmelidir.”	5	5,61
15	“Dersler öğretmen merkezli değil de, araştırmayı teşvik edecek şekilde işlenmelidir. Proje hazırlanması teşvik edilse iyi olur.”	5	5,61
16	“Milli mücadelenin lider kadrosu ve özellikle Atatürk’ün hayat hikâyesi üzerinde durulmalı.” Atatürk’ün içimizden biri olduğu öğrencilere hissettirilmesi sağlanmalı düşüncesinde olan öğretmenler vardır.	5	5,61
17	“Ders ile ilgili olarak, öğretmenler için hizmet içi eğitim çalışmaları yapılmalı.” Öğretmenlerden bir tanesi hizmet içi eğitim çerçevesinde bilgisayar kullanımıyla ilgili derslerin de olması gereği üzerinde durmuştur.	5	5,61
18	“Konular daha çok siyasi tarih ağırlıklıdır.”	3	3,37
19	“Öğrenciler derse karşı ilgisiz.”	3	3,37
20	“Kronolojik olmayan bir anlatım sıkıntıya yol açıyor.”	3	3,37
21	“Seminer uygulaması olmalı.”	3	3,37

22	“Tarihsel romanların okunması teşvik edilmeli.” Öğretmenlerden bir tanesi, Turgut Özakman’ın “Şu Çılgın Türkler” adlı eserini tavsiye ettiğini ve çok olumlu sonuçlar aldığını ifade etmiştir.	2	2,24
23	“Konular güncel olaylar ile ilişkilendirilmeli.”	1	1,12
24	“Kolay ders anlayışı ortadan kaldırılmalı.”	1	1,12
25	“Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi için branş öğretmenliği oluşturulmalı.”	1	1,12
26	“Okullarda tarih laboratuvarları olmalı.”	1	1,12

Tarih öğretmenlerinin açık uçlu soruyla ilgili olarak ortaya koyduğu görüşlerin genel bir değerlendirmesi yukarıdaki tabloda yapılmıştır. Öğretmen görüşleri arasından seçilmiş ilgi çekici satırlardan bazıları aşağıdadır:

“...Atatürk ilke ve inkılâplarının özünden en ufak bir şekilde uzaklaşılmalı, yanlış anlama ve yorumlamaya meydan verilmemesi gerektiğine inanmaktayım.”

“Büyük kahramanlarımızın, başta Mustafa Kemal Atatürk, Kazım Karabekir, İsmet Paşa, Fevzi Çakmak gibi hayatlarına dair bilgi vermek öğretmenin inisiyatifine bırakılmış. Kitapta Atatürk’e dair anlatılanlar işin şekli boyutu ile ilgili. Milli mücadelenin lider kadrosuna daha fazla yer verilmeli.”

“Okul dışında öğrencilere bilerek veya bilmeyerek empoze edilmeye çalışılan köhne, sahte, yobaz düşüncelerle mücadele edebilecek yeterli, severek derse giren öğretmenlerle sorunların aşılabileceğini düşünüyorum.”

“Tüm konular, araştırmaya, incelemeye ve eleştirel düşünmeye göre öğrenci merkezli işlenmeli, müfredat buna göre düzenlenmeli. Konu ile ilgili farklı görüş ve düşünceler, bilgiler, bir arada sunulmalıdır.”

“Savaş alanları ve müze gezileri mutlaka gerçekleştirilmelidir. Bu gezilere devlet veya belediye, yerel yönetim desteği sağlanmalıdır.(Ulaşım açısından)”

“...Canlandırma metodu uygulaması için okullara gerekli kıyafet, kılıç vs. malzemeler temin edilmeli.”

“...Atatürk’ün çok farklı yönlerini yani bildiğimiz üzere yaptığı savaşlardan çok sosyal faaliyetlerini ve kişilik özelliklerini bilinmeyen resimleriyle, anılarıyla anlatmaktır. Yurt gezilerini, yaptığı açılışları, konuşmaları, yaşadığı anılarını resimleriyle (ama az görülmüş, bilinmeyen) destekleyerek anlatmaktır.”

“...Ayrıca Mustafa Kemal anlatılırken onun da bu milletin bir evladı olduğu, bir insan olduğu, onun da sevinç ve üzüntüleri, hastalıkları olduğu; yani içimizden biri olduğu, uzaydan gelmediği vurgulanmalı, bu milletin gerektiğinde yeni Mustafa Kemal’ler çıkarabileceği vurgulanmalıdır.”

“Hem bu ders hem de diğer dersler için önemli olduğunu düşündüğüm bir teklifim var. Örneğin bu dersle ilgili olarak bir komisyon oluşturulsa (tarih öğretmenleri, bilgisayar öğretmeni, eğitim uzmanı vs.) Sunu vb. üretilip MEB’nın sitesinde yayınlansa. Bu iş yarışmalarla da yapılabilir.”

“ Tarih dersleri içerisinde öğretimde en az sorunla karşılaştığım ders İnkılâp Tarihi’dir. Bu konuyla ilgili resim ve belgesel sayısı oldukça fazladır. (En azından Tarih I ve Tarih II’ye göre)...”

“Okullarımıza Anıtkabir’i, Çanakkale Savaşları’nı, Kurtuluş Savaşı’nın geçtiği muharebe alanlarını tanıtıcı resim ya da broşürler gönderilmelidir.”

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇ

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan sonuçların genel değerlendirmesi yapılacaktır.

Veri toplama aracı olan ankete 159 tarih öğretmeni katılmıştır. Evrendeki tarih öğretmenlerinin toplam sayısı yönetici konumunda olanlar dâhil 311'dir. Bu durumda, evrendeki öğretmenlerin araştırmaya katılma oranı %51,12 olmuştur. Ankete katılan öğretmenlerin % 55,97 oranına karşılık gelen 89'u açık uçlu soruya cevap vermiştir.

Elde edilen bulgulardan hareketle ulaşılan sonuçlar aşağıdadır.

a) Müfredat Programıyla İlgili Sonuçlar

1. Osmanlı Devleti'nin son döneminin alt yapı oluşturacak şekilde verilmesi önerisi, çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,42$). Öte yandan, müfredat programının 1919'dan başlatılması önerisi, çok düşük katılım düzeyinde ve üstelik en son sırada kalmıştır ($x = 1,58$).

Osmanlı Devleti'nin son dönemine ve özellikle de yenileşme hareketlerine yer verilmesi istenmektedir.

2. Müfredat programının 1945 yılında bitirilmesi önerisi, düşük katılım düzeyinde kalmıştır ($x = 2,54$). Programın 2000 yılına kadar getirilmesini öngören ifade ise, yüksek katılım düzeyinde destek bulmuştur ($x = 3,15$).

Delen (2007:47) tarafından yapılan araştırmada, programın 2000 yılında bitirilmesi önerisine ait aritmetik ortalamanın 3,45 olduğu görülür. Programın 1945'te bitirilmesiyle ilgili ifadenin aritmetik ortalaması ise 2,33 çıkmıştır (Delen, 2007:44). Bu sonuçlar, araştırmamızda ortaya çıkan bulgularla paralellik göstermektedir.

Öte yandan, “Ortaöğretim dördüncü sınıflara (12.Sınıf), 1945 sonrası olayları içeren ‘Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi’ dersinin konulması isabetli olmuştur.” şeklindeki ifadenin de 4,57 oranında bir aritmetik ortalama ile en yüksek katılım düzeyine ulaştığını belirtmekte fayda vardır.

Tarih öğretmenlerinin, 1945 sonrası gelişmelerin ders programında yer almasını istedikleri anlaşılmıştır.

Ortaöğretim kurumları 12. sınıf seviyesinde, bu yıldan itibaren okutulacak olan Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi dersi, önemli bir işlevi yerine getirecektir. Ne var ki, adı geçen dersin sadece sözel alanlarda okutulacak olması eksikliklerdir.

3. Müfredat programında, her bölge ve gruptan insanın hizmetine yer verilmesi önerisi çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,57$). Öğrencilerin seviyelerine uygun yerel tarih unsurlarına yer verilmesiyle ilgili öneri de çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,04$). Ders işlenirken, öğretmenler bölge ve olaylara göre inisiyatif kullanabilmeli görüşü ise yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,52$).

Her bölge ve gruptan insanın hizmetine yer verilmesi önerisi, öğretmenlerin en çok katıldıkları ifadelerden biri olmuştur. Yerel tarih unsurlarının programa yansıtılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir. Ancak bu yapılırken, seçilen konunun dersin amaçlarına uygunluğuyla ilgili olarak hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir. Nitekim, öğretmenlerin bölge ve olaylara göre inisiyatif kullanabilmesiyle ilgili ifadeye katılım düzeyi, ilk iki önerinin bir miktar altında kalmıştır.

4. Dersin, bilimsel gerçek üzerine açıklanması ve savunulması önerisi, çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,56$).

Ortaya çıkan bu bulgu, öğretmenlerin bilimsellik konusunda hassasiyet gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bilimin ortaya koyduğu bilgi ve belgelerin etkin bir biçimde kullanılması istenmektedir.

5. Programın, Türk ve dünya tarihiyle karşılaştırmalı olarak verilmesiyle ilgili öneri çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,40$).

Milli Mücadele ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluşuyla ilgili gelişmelerin çok daha iyi anlaşılması bakımından, sürecin Türk ve dünya tarihi içindeki rolünün anlatılması önemlidir. Bu nedenle, yaşanan gelişmelerin kronolojik olarak paralel olacak şekilde işlenmesi istenmektedir.

6. Programın siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmesi gerektiği ifadesi, orta katılım düzeyinde kalmıştır ($x = 2,92$). Sosyal tarih ağırlıklı işlenmeli önerisi ise yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,36$).

Ders konuları belirlenirken, sosyal tarih boyutu üzerinde daha çok durulması istenmektedir. Bu sonuç olumlu olsa da, katılım düzeyinin daha fazla olması gerektiği şeklinde bir eleştiri yapılabilir.

7. Programla ilgili benzer üç önerinin çok yüksek katılım düzeyine ulaştığı görülmektedir. Bunlar:

Öğrencilerin gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır ($x = 4,37$).

Eleştirel düşünme becerisini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir ($x = 4,28$).

Problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur yazarlığı gibi becerileri kazandırmalıdır ($x = 4,28$).

Tarih öğretmenleri, özellikle öğrencilerin gelecek yaşamında lazım olacak bilgi ve becerileri kazandırma özelliği olan bir program önerisine katıldıklarını çok net bir şekilde ortaya koymuşlardır.

Eleştirel düşünme, empati, problem çözme ve medya okur yazarlığı gibi becerileri öğrencilere kazandırabilen bir program önerisi, öğretmenlerin büyük ölçüde desteğini almıştır.

Sözü edilen becerilerin, oluşturmacı yaklaşıma göre düzenlenmiş bir programla kazandırılabilceğini söylemek mümkündür.

Nitekim, programın oluşturmacı yaklaşıma göre yapılandırılması önerisinin de yüksek katılım düzeyinde benimsendiği görülmektedir ($x = 3,76$).

8. Program düzenlenirken, derse yönelik beklentilerle, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınmalı önerisi çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,28$).

Programda düzenleme yapılmasıyla ilgili ifadelerden, yüksek katılım düzeyinde olan öneriler aşağıdadır:

Program öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir ($x = 3,83$).

Program, toplumsal yaşamın ve çağın gereksinmelerine göre yeniden düzenlenmelidir ($x = 3,79$).

Programın genel ve özel amaçlarının yeniden düzenlenmesi önerisi ise, yüksek katılım düzeyine ulaşmış olsa da, müfredat programıyla ilgili olarak oluşan genel ortalama olan 3,75'in altında kalmıştır ($x = 3,48$).

Tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders programının yeniden düzenlenmesi gibi bir düşünceye destek verdikleri anlaşılmaktadır.

Öte yandan, dersin genel ve özel amaçlarının yeniden düzenlenmesi önerisine, diğer ifadelerle oranla çok az bir farkla da olsa ihtiyatlı yaklaşıldığı görülmektedir.

9. Atatürk'ün kişisel özellikleri ünitesindeki konuların, diğer ünitelerdeki konulara dağıtılması önerisine katılım yüksek düzeydedir ($x = 3,86$).

Atatürk'ün kişisel özellikleriyle ilgili konuların, diğer ünitelere dağıtılmasının yararlı olacağı şeklinde bir eğilim ortaya çıkmıştır.

“Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm ders programlarında yer alması, hedef ve davranışların üst üste binmesine, tekrarlara düşmesine yol açmaktadır.” eleştirisi ise yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,11$).

Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm derslerde yer alması uygulamasının iyi planlanmış olmamasından kaynaklanan sorunların olduğu anlaşılmaktadır.

Atatürkçülük ile ilgili konuların daha çok ilköğretimde verilmesi önerisi, orta katılım düzeyinde kalmıştır ($x = 2,75$).

Aynı ifadenin, Delen (2007:66)'in araştırmasında da orta katılım düzeyinde kaldığını görüyoruz ($x = 2,80$).

Bu durumda, Atatürkçülük ile ilgili konuların daha çok ilköğretimde verilmesi düşüncesine ihtiyatlı bir katılımın olduğunu söylemek mümkündür. Atatürk sevgisinin kazandırılması bakımından ilköğretim çağı önemlidir. Atatürkçülüğün en iyi şekilde kavratılması söz konusu olunca da lise düzeyinde öğrencilere yönelik çalışmalara önem verilmesi gerekir. Öğretmenlerin bu noktada hassasiyet gösterdikleri anlaşılmaktadır.

10. İlköğretimden başlayarak konuların tekrar edilmesinden kaynaklanan sorunlar olduğuna ilişkin ifade, yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,74$).

Yılmaz (2005:153) da, ilk ve ortaöğretimde içerik ve davranış bakımından tekrarlardan kaynaklanan sorunlar yaşandığını ifade etmiştir.

11. Atatürkçülük ile ilgili konuları da içeren programın son bölümünün çoğu zaman yetiştirilemediği eleştirisi, çok yüksek katılım düzeyindedir ($x = 4,00$). “Son sınıf öğrencileri sınavlara hazırlandığından müfredat programı yetiştirilememektedir.” şeklindeki öneri de yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 3,42$).

Açık uçlu soruya verilen cevaplarda da bu soruna sıkça vurgu yapılmıştır. Gerekçe olarak, en çok öğrenci seçme sınavından kaynaklanan sorunlar gösterilmiştir. Liselerin dört yıla çıkmış olmasıyla beraber, en azından bu sorun ortadan kalkacaktır.

12. Milli kimlik ve hedef kazandırılmasıyla ilgili olarak, dersin yararlı olduğu düşüncesine yüksek katılım düzeyi ortaya çıkmıştır ($x = 3,89$).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin milli bilinç kazandırılmasında etkili olduğu anlaşılmaktadır.

13. Olay ve olguların kronolojik olarak düzenlenmesi önerisi, çok yüksek katılım düzeyindedir ($x = 4,21$).

Olay ve olguların kronolojik sırasına sadık kalınarak verilmesi istenmektedir.

Programın; siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmesi görüşü de çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,08$).

b) Öğretim Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Sonuçlar

1. Derslerde konuların güncel olaylarla pekiştirilmesi önerisi çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,54$).

Tarih öğretmenlerinin, konuların güncel olaylarla pekiştirilmesi düşüncesini kuvvetli bir şekilde benimsedikleri anlaşılmıştır.

2. Kullanılan materyallerin ders kitabı ve haritalarla sınırlı kaldığı ifadesi yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,69$).

Öğretmenlerden yirmiiki tanesi, açık uçlu soruyu cevaplandırırken bu konuya yeniden değinme ihtiyacı duymuşlardır. Bu öğretmenlerden bazıları, MEB'nın çözüm üretmek adına daha aktif olması gerektiği düşüncesindedirler.

3. Dersin tamamen öğretmen merkezli gerçekleştiği eleştirisi ise, yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,47$).

Tarih öğretmenleri, derslerin daha çok öğretmen merkezli geçtiği düşüncesindedirler. Açık uçlu soruya cevap veren öğretmenlerden bazıları, projelerin öne çıktığı bir öğretim anlayışının daha faydalı olacağını ifade etmişlerdir.

4. Derslerin sabah saatlere konulması önerisi yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 3,40$).

Açık uçlu soruya cevap veren öğretmenlerden onaltı tanesi, ders saatinin yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bu öğretmenlerin önemli bir bölümü, dersin üç saat olması gerektiği önerisinde bulunmuşlardır. Yine açık uçlu soruya cevap veren öğretmenlerden ondört tanesi, müfredat programındaki yoğunluğa değinmiştir.

Ata (2005:80) da, lise tarih öğretmenlerinin ders saatlerinin artırılmasını istediklerini belirtmiştir.

Tarih öğretmenleri, mevcut program göz önüne alındığında ders saatini yetersiz bulmaktadırlar. Ayrıca derslerin sabah saatlerinde olmasının yarar görmektedirler.

c) Ölçme ve Değerlendirmeyle İlgili Sonuçlar

1. Ders kitabındaki hazırlık sorularının öğrenciyi düşünme ve araştırmaya sevk etmesi gerektiği önerisi, çok yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 4,65$).

2. “İnkılâp Tarihi soruları, ÖSS’de bütün öğrencilerin puan hesabında etkili olmalıdır.” önerisi de çok yüksek katılım düzeyindedir ($x = 4,23$).

Delen (2007:71) tarafından yapılan araştırmada da bu öneriye katılım çok yüksektir ($x = 4,22$). Görüldüğü gibi, her iki araştırmada ortaya çıkan bulgular neredeyse aynı orandadır.

“Liselere veya üniversitelere giriş sınavlarında, inkılâp tarihiyle ilgili daha fazla soruya yer verilmelidir.” eleştirisinin ise, yüksek katılım düzeyinde olduğu görülür ($x = 3,92$).

Açık uçlu soruya cevap veren tarih öğretmenlerden sekiz tanesi, “Öğrenci seçme sınavında, dersle ilgi soruların katsayısının az olması sayısal sınıflarda ilgisizliğe yol açıyor” tesbitini destekleyen ifadeler kullanmışlardır.

Tarih öğretmenleri, dersin öğrenci seçme sınavındaki ağırlığının artırılmasını istemektedirler.

d) Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimle İlgili Sonuçlar

1. Öğretmenlerin öğrencilere kültürel bilgiler vermesi önerisi çok yüksek katılım düzeyindedir ($x = 4,26$).

Bu durumda, tarih öğretmenleri alan bilgisi yanında genel kültür bakımından da iyi yetişmelidir. Nitekim, “Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi vb. dersler verilmelidir.” önerisi de yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 3,89$).

3. “Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalı.” önerisi yüksek katılım düzeyindedir ($x = 3,52$). “İnkılâp Tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalı.” ifadesi ise yüksek katılım düzeyine ulaşmıştır ($x = 3,12$).

Delen (2007:74) tarafından yapılan araştırmada da, bu ifadelerle ilgili olarak yüksek katılım düzeyi ortaya çıkmıştır.

Tarih öğretmenleri, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili olarak branşlaşmaya sıcak bakmaktadırlar.

e) Ders Kitabıyla İlgili Sonuçlar

1. Çok yüksek katılım düzeyine ulaşan öneriler aşağıdadır:

İnkılâp Tarihi ders kitaplarına, orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır ($x = 4,47$).

İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar ve ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir ($x = 4,45$).

İnkılâp Tarihi ders kitaplarında geçen her kavram anlamlarıyla birlikte verilmelidir ($x = 4,42$).

İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki okuma parçaları konu ile ilgili ünite içinde yer almalıdır ($x = 4,35$).

İnkılâp Tarihi ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafiklere yer verilmelidir ($x = 4,21$).

2. Yüksek katılım düzeyinde üç ifade vardır. Bunlar:

İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir ($x = 3,91$).

İnkılâp Tarihi program ve ders kitapları hazırlanırken yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır ($x = 3,84$).

İnkılâp tarihi ders kitapları olayları hikâyeci bir biçimde vermektedir ($x = 3,04$).

Açık uçlu soruya cevap veren öğretmenlerden dokuz tanesi, kitaplar hazırlanırken bilimsel kaynaklardan daha çok yararlanılmasını istemişlerdir. Altı öğretmen ise, kavramlar ve terminoloji konusuna yeniden değinme ihtiyacı duymuştur.

Ders kitaplarıyla ilgili olarak; içerik bakımından yüklü, sıkıcı, fiziksel ve görsel açıdan yetersiz eleştirileri de yapılmıştır.

Bazı öğretmenler, derse özgü bir terminolojinin olması gerektiğini, bu konunun ihmal edildiği düşüncesinde olduklarını ortaya koymuşlardır. Bir öğretmen ise, tarih dersleri için kavramlar sözlüğü önerisinde bulunmuştur.

f) Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyinin Demografik Değişkenlerle İlişkisi

Tarih öğretmenlerinin, tüm sorun ve önerilere ilişkin görüşleri ile demografik özellikleri arasında anlamlı biçimde farklılık görülmemiştir. Sadece öğretmenlerin aldığı eğitim alt boyutuyla ilgili olarak, iki dikkat çekici sonuç ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin aldıkları eğitim alt boyutunda, bayan öğretmenlerin katılım düzeyi ortalama puanı ($x = 3,96$), erkeklere göre ($x = 3,62$) anlamlı şekilde daha yüksektir.

“Tarih öğretmenlerinin cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.” önerisine, bayan öğretmenlerin erkeklere oranla daha çok katıldıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin aldıkları eğitim alt boyutunda, Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarının katılım düzeyi ortalama puanı ($x = 3,93$), yüksek lisans mezunlarına ($x = 3,26$) göre anlamlı şekilde yüksek olmuştur.

“İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır” önerisine, Eğitim Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi mezunu öğretmenler, yüksek lisans yapmış öğretmenlere göre anlamlı biçimde daha çok katılmaktadırlar.

2. ÖNERİLER

a) Müfredat Programıyla İlgili Öneriler

1. Dersin başlangıç bölümünde, Osmanlı Devleti’nin son dönemi ve özellikle de yenileşme hareketleri üzerinde durulmalıdır.

2. “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” dersi, tüm alanlar için zorunlu ders haline getirilmelidir. Bu mümkün olmuyorsa, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde 1945 sonrası gelişmelere de yer verilmelidir.

3. Programda, her bölge ve gruptan insanın hizmetine yer verilmelidir.

4. Ders amaçlarına uygunluk konusunda hassasiyet göstermek şartıyla, öğretmenlerin bölge ve olaylara göre inisiyatif kullanma imkanına sahip olması konusu tartışılmalıdır.

5. Bilimsellik konusunda hassasiyet gösterilmeli, tarih biliminin ortaya koyduğu bilgi ve belgeler etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

6. Program, Türk ve dünya tarihiyle kronolojik olarak paralel bir şekilde verilmelidir.

7. Konular belirlenirken, dersin sosyal tarih boyutu üzerinde daha çok durulmalıdır.

8. Atatürkçülük ile ilgili konular bakımından, tüm ders programları bir bütün olacak şekilde düzenlenmelidir. Her ders, kendi alan özelliklerinden hareketle konuları ele almalıdır.

9. İlköğretim ve ortaöğretim programları, bir bütün olacak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu yapılırken, özellikle gereksiz tekrarlar yapılmamalıdır.

10. Olay ve olgular kronolojik olarak düzenlenmelidir.

11. Programın; siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmesi de düşünülebilir. Her tema kendi içinde kronolojik bütünlük oluşturulmalıdır. Öte yandan, tema uygulamasının sınırlılıkları göz önüne alınmalıdır. En güzel çözüm, böylesi konuların projeler yoluyla işlenmesi olacaktır.

12. Program, öğrencilerin gelecek yaşamında lazım olacak bilgi ve becerileri kazandıracak şekilde düzenlenmelidir.

13. Öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınmalıdır.

14. Eleştirel düşünme, empati, problem çözme ve medya okur yazarlığı gibi becerilerin kazandırılması amaçlanmalıdır.

15. Tartışmalı konularla ilgili olarak farklı bakış açılarına yer verilmelidir.

16. Program, oluşturma yaklaşımına göre yapılandırılmalıdır.

17. Derse yönelik beklentiler, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınmalıdır.

18. Toplumsal yaşamın ve çağın gereksinimleri göz önüne alınmalıdır.

19. Genel ve özel amaçlar yeniden düzenlenmelidir.

20. Atatürk'ün kişisel özellikleri konulara dağıtılmalıdır.

b) Öğretim Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Öneriler

1. Konular anlatılırken, gerektiğinde güncel olaylardan yararlanılmalıdır. Bu yapılırken, dersin amaçlarına uygun olanlar tercih edilmelidir.

2. Düz anlatım gibi geleneksel yöntemler yerine, öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşım benimsenmelidir.

3. Araştırma ve tartışma ortamı sağlanmalıdır. Belge incelemesi gibi çalışmalar yapılmalıdır. Öğrencinin, gerektiğinde tarihçi gibi hareket etmesi sağlanmalıdır.

4. Bazı olaylar dramatize edilmelidir.

5. Film gösterimi gibi aktivitelere daha çok yer verilmelidir.

6. Ders saati artırılmalı; derslerden biri, proje ve seminer gibi aktivitelere ayrılmalıdır.

7. Derslerin geç saatlere kalmaması faydalı olacaktır.

8. Müze ve savaş alanlarının ziyaretlerine önem verilmelidir. Bakanlığın öncülük ettiği projeler geliştirilmeli, Ankara ve Çanakkale gibi ders açısından özel önemi olan yerlere geziler yapılmalıdır.

9. Öğretmenler için kılavuz kitaplar hazırlanmalıdır.

10. Okullarda tarih laboratuvarlarının kurulması sağlanmalıdır.

11. Panel ve konferanslar düzenlenmelidir.

12. Ders materyallerinin temini konusunda MEB daha aktif olmalıdır. Bu konuda kampanyalar düzenlenmeli, gerekirse özel sektör teşvik edilmelidir.

13. MEB, TRT, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu gibi kurumlar, film ve benzeri materyaller hazırlamak için işbirliği halinde projeler üretmelidir.

14. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, eğitim uzmanları ve bilgisayar öğretmenleriyle takviye edilmiş, tarih öğretmenlerinden oluşan bir komisyon kurulmalıdır. Bu komisyonun; slâyt, soru bankası ve diğer dokümanlarla ilgili çalışmalar yapmak gibi görevleri olabilir. Öte yandan, yarışmalar yoluyla tüm tarih öğretmenlerinin katkısı da sağlanabilir.

c) Ölçme ve Değerlendirmeye İlgili Öneriler

1. Düşünme ve araştırma gibi aktivitelere yönlendirecek nitelikte hazırlık soruları sorulmalıdır.

2. Üniversite seçme sınavında, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine daha çok önem verilmelidir. Dersin, sözel puan türü dışında da ağırlığı olmalıdır.

4. Öğrenci seçme sınavında, bu alandan gelen soruların en azından bir bölümü ayırt edici özellikte olmalıdır.

d) Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimle İlgili Öneriler

1. Üniversitelerin tarih öğretmenliği bölümlerinde, temel ve zorunlu derslerin yanında; hukuk, sosyoloji, ekonomi vb. dersler verilmelidir.

2. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi için, branş öğretmenliği oluşturulmalıdır. Bunun için de, öncelikle üniversitelerde bu alana yönelik öğretmen yetiştiren bilim dalları oluşturulmalıdır.

3. Halen görev yapan öğretmenlerin, yüksek lisans veya hizmetiçi eğitim yoluyla branşlaşması sağlanmalıdır.

e) Ders Kitabıyla İlgili Öneriler

1. İnkılâp Tarihi ders kitapları hazırlanırken, orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır.
2. Ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar ve ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir.
3. Ders kitaplarında, öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafiklere yer verilmelidir.
4. Kitaplar hazırlanırken; resim, grafik ve istatistiklerden daha çok yararlanılmalıdır.
5. Kitaplarda, kavramlar ve terminoloji konusuna özen gösterilmelidir.
6. Her kavram anlamıyla birlikte verilmeli veya en azından kavramlar sözlüğü hazırlanmalıdır.
7. Ders kitaplarında, yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir.
8. Kitaplarda, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini geliştirmelerini sağlayacak soru ve metinlere yer verilmelidir.
9. Ünite sonlarına ilgi çekici okuma parçaları konulmalıdır.
10. Program ve ders kitapları hazırlanırken, yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır.
11. Ders kitapları, fiziksel ve görsel açıdan geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

ACUN, İsmail. (2004).**Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'nin İnternet Temelli Öğretimi**.Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları. Yediyıldız, B. vd. (Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

_____ (2006).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Etkili Kullanımı**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner,Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

ADEM, Mahmut., Karakütük K.(1992).**İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretimi ve Sorunları**. Ankara: TED Yayınları.

AKBABA, Bülent. (2007) **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Amaçlarına Yönelik Öğrenci Görüşleri**. Kastamonu Eğitim Dergisi. **339-352**. [http://www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf /Cilt-15-No1](http://www.ksef.gazi.edu.tr/dergi/pdf/Cilt-15-No1) adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

AKBULUT, Dursun Ali. (2005).**Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Dersi Hakkında**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun.(Ed.) Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

AKÇA, Neval.(2007). **Demokrat Parti İktidarından 1980 İhtilaline Eğitim Politikaları ve Bu Politikaların Tarih Ders Kitaplarına Yansıması**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

AKSOY, İlhan. (2002). **Yükseköğrenim Kurumlarında İnkılâp Tarihi Öğretimi.**
Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

_____ (2006). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Yükseköğrenimde Öğretimi.** Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner, Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

AKYÜZ, Yahya. (1989). **Türk Eğitim Tarihi.** Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

ARIKAN, Rauf. (1995). **Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama.** Ankara: Tutibay.

ARSEVEN, Ali D. (1994). **Alan Araştırması Yöntemi İlkeler Teknikler Örnekler.** Ankara. Gül Yayınevi.

_____ (2004). **Anket Hazırlama (Alan Araştırmaları İçin).** Ankara. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ASLAN, Erdal. (1992). **İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kullanılan Kitapların Değerlendirilmesi.** Ortaöğretim Kurumlarında İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretimi ve Sorunları. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

_____ (1998). **Çağdaş Tarih Öğretiminin Yeri ve Sorunları.** Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.

_____ (2007).**Devrim Tarihi Ders Kitapları.** Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları. Salih Özbaran (Ed.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

ASLANAPA, Oktay. (1997). **İlk İnkılâp Tarihi Ders Notları.** İstanbul:Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.

ARSLAN, Ali. (1995). **Darülfünun'dan Üniversiteye.** İstanbul: Kitabevi Yayın.

ARSLAN, Ali. (2005). **İnkılâp Tarihi ve Tarih Derslerinde Başarı Nasıl Sağlanabilir?** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

ARSLAN, Mukaddes. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğretimi Üzerine Düşünceler.** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi

ATA, Bahri. (2000). **Atatürk Tarih Öğretimi ve Müzeler.** Türk Yurdu Dergisi, 20, 85-90. <http://www.acikarsiv.gazi.edu.tr> adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde indirilmiştir.

_____ (2002).**Müzelerle ve Tarihi Mekânlarla Tarih Öğretimi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____ (2005). **Tarih Pedagojisine Uygun Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Öğretimi Nasıl Olmalıdır?** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Mehmet Saray ve Hüseyin Tosun.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

_____ (2006).İlköğretim 8. Sınıfta **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nin Taslak Programının Geliştirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner, Y. (Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ. (1997). **Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri**. Ankara: TTK Basımevi.

AYBARS, Ergün. (1992). **İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ortaöğretim Gençliğine Nasıl Daha İyi Öğretilebilir. Ortaöğretim Kurumlarında İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretimi ve Sorunlar**. Ankara: Türk Eğitim Yayınları.

_____ (2007). **Türk Devrim Tarihi Dersleri Üniversitelerde Nasıl Verilmelidir?** Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları. Salih Özbaran (Ed.). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

BAKAR, Yaşar. (2001). **Ankara Merkez İlçelerdeki Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Öğretmenin Yöntem Seçimini Etkileyen Faktörler**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BAL, Ali. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Sistem Düşüncesi ve Simülasyona Dayalı Öğretimi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BALCI, A (2001). **Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

BAYUR, Yusuf Hikmet. (1983).**Türk İnkılâbı Tarihi**. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

BİTİŞİK, Eşref. (2006). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Ders İçeriğinin Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Düzenlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BRYMAN A., CRAMER D. (2001). **Quantitative Data Analysis with SPSS Release İstanbul (Avrupa) for Windows.** London: Routledge.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener.(2002). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum.** Ankara: Pegem A Yayıncılık.

CARR, E.H. (2005). **Tarih Nedir?** İstanbul: İletişim Yayınları.

CİHAN, Günay. (2005). **Orta Öğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 1998 Programında Önerilen Ders Araç-Gereçlerinin Değerlendirilmesi ve Öneriler.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÇETİN, Kubilay. (2003). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Atatürk'ün Hayatı Ünitesinin Dizgeli Öğretime Göre Değerlendirilmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇETİNKAYA, Mehmet. (2003). **Ortaöğretim (Lise) Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÇÖMLEKÇİ, Necla. (2001). **Bilimsel Araştırma Yöntemi ve İstatistiksel Anlamlılık Sınamaları**. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.

DELEN, Salih. (2007). **İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

DEMİREL, Halime. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Taslak Program Çalışma Raporu**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

DEVELLİOĞLU, Ferit. (1997) **Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat**. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

DİLEK, Dursun. (2005). **İlk ve Ortaöğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâpları Nasıl Öğretilmeli?** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

DİLEK, Dursun ve DİLEK, Asuman. (2005). **Tarih Öğretiminde Ders Materyali Olarak Nutuk**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

DOĞAN, Hasan. (2006). **İlköğretim Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Rol Oynama Yönteminin Öğrenme Düzeyine Etkisi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

DOĞANER, Yasemin. (2005). **Yüksek Öğrenimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Yeni Yaklaşımlar**. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. Cilt 21, Sayı 62. <http://www.ait.hacettepe.edu.tr/akademik/arsiv> adresinden 16 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

(2006).**Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi**. Ankara:Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.

DOĞRU, Neslihan. (1989). **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Derslerinin Dünyü-Bugünü-Geleceği**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.

DÖNMEZ, Cengiz. (2006). **Ortaöğretimde Eğitim ve Öğretim Elemanı Yetiştirme Sorunu**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner,Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

DUGAN, Seda.(2005). **Türkiye’de 1990 Sonrası Lise Tarih Ders Kitapları ve Tarih Öğretimi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EMİROĞLU, Gülmisal. (2002).**İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Konularının Öğretimi Üzerine Bir Araştırma**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

(2005). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretiminde Karşılaşılan Bazı Problemler ve Çözüme Yönelik Tavsiyeler**.Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

-
- (2006). **İlköğretim Düzeyinde İnkılâp Tarihi Ders Konularının Öğretimi: Metod ve Teknikler.** Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner, Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ERASLAN, Cezmi. (2005). **Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihinin Orta Öğretim Kurumlarında Öğretilmesi Konusunda Tesbit ve Teklifler.** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- ERDAŞ, Sadık. (2006). **Atatürk'ten Günümüze “Türk İnkılâp Tarihi” Derslerine Genel Bir Bakış.** Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi Doğaner, Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- ERDOĞAN İ. (2003). **Pozitivist Metodoloji: Bilimsel Araştırma Tasarımı, İstatistiksel Yöntemler, Analiz ve Yorum,** Ankara: Erk.
- EROĞLU, Hamza. (1990). **Türk İnkılâp Tarihi.** Ankara: Savaş Yayınları.
- ERSANLI BEHAR, Büşra. (1992). **İktidar ve Tarih: Türkiye’de “Resmi Tarih” Tezinin Oluşumu (1929-1937).** İstanbul: Alfa Yayınları.
- ESER, İsmail. (2003). **Cumhuriyet Döneminde Tarih Öğretimi ve İnkılâp Tarihi Dersleri.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- FİLİZ, Sevil B., Filiz M.A.(2006). **Program Geliştirme.** Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

GENCER, Hüseyin. (2007). **İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Amaç Gerçekleştirme Başarısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Diyarbakır)**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GENÇ, Reşat. (1984). **Tarih Öğretimimiz Nasıl Olmalıdır?** Tercüman Milli Eğitim Sempozyumu. İstanbul.

_____ (2007). **Makaleler I-II**. Ankara: Berikan.

GÖMCÜ, Bilge. (2006). **İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Kurtuluş Savaşı Dönemi Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

GÜLER, Ali. (2002). Bir Çağdaşlaşma Modeli Olarak Atatürkçülük. Silahlı Kuvvetler Dergisi. 374. 94-106 http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/araştırmalar/guler_01.pdf adresinden 17 Nisan 2008 tarihinde alınmıştır.

GÜLER, İbrahim. (2005). **Tarihin Toplumdaki İşlevi ve Öğretimi**. İstanbul: Elif Kitabevi.

GÜRLEYEN, Fatma. (1998). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitapları**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü.

HALICI, Şaduman. (2004) **Yeni Türkiye Devleti'nin Yapılanmasında Mahmut Esat Bozkurt**. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

HALİ, Servet Sapar. (2003). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Fotoğraf ve Resim Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

HATİPOĞLU, M. Murat. (2004). **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'nin Amaç ve Kapsamı**. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları. Yediyıldız, B. vd. (Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

İNAN, Afet. (1939). **Atatürk ve Tarih Tezi**. Belleten Dergisi. Cilt 3, Sayı 10. <http://www.ttk.org.tr/index.php?Page=DergiIcerik&IcerikNo=905> adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

_____ (1977). **Türkiye Cumhuriyeti ve Türk Devrimi**. Ankara: TTK.

_____ (2000). **Medeni Bilgiler ve Mustafa Kemal Atatürk'ün El Yazıları**. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

_____ (2001). **Atatürk ve Tarih**. Atatürkçülük (Atatürk ve Atatürkçülüğe İlişkin Makaleler). Haz. Genelkurmay Başkanlığı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

KAPTAN, Saim. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.

KARAL, Enver Ziya. (1981). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**. Ankara. TTK.

_____ (2001). **Atatürk'ün Türk Tarih Tezi**. Atatürkçülük (Atatürk ve Atatürkçülüğe İlişkin Makaleler). Haz. Genelkurmay Başkanlığı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

_____ (2003). **Atatürk'ten Düşünceler**. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

- KARASAR, Niyazi. (1986). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Bilim Kitap Kirtasiye.
- KILIÇKAYA, Derviş. (2005). **Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Derslerinin Daha Etkin Verilebilmesi Amacıyla Yapılması Gerekenler**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- KILIÇKAYA, Derviş., Yılmaz M., Dağıstan A., Ertan T. F., Sarınoy Y., Sofuoğlu A., Sezer A., Doğaner Y., Erdaş S.(2006). **Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- KİM, J. O. - MUELLER, C. W. (1978). **Introduction to Factor Analysis**. Beverly Hills: Sage.
- KOCATÜRK, Utkan (1969). **Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**. Ankara: Edebiyat Yayınevi.
- _____ (1987). **Atatürk'ün Tarih Tezi (Uygarlığın Beşiği Orta Asya)**.Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi. Cilt 3, Sayı 9. <http://www.atam.gov.tr/index.php?Page=DergiIcerik&IcerikNo=19> adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.
- KOÇAK, İsmail.(2000). **Liselerde Cumhuriyet Tarihi Ders Kitapları**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.
- KOÇAK, Kemal (1998) **Cumhuriyetten Günümüze Tarih Anlayışı ve Ortaöğretim Kurumlarında Tarih Öğretimi (1923-1992)**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KÖKLÜ, Nilgün ve BÜYÜKÖZTÜRK Şener (2000). **Sosyal Bilimler İçin İstatistiğe Giriş**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

KÖMÜRÇÜ, H. Zafer. (2002). **İlköğretim 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

KÖSTÜKLÜ, Nuri.(2001). **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi**. Konya: Günay Ofset.

_____ (2005). **İlk ve Ortaöğretimde Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Nasıl Öğretilmeli**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. (2007). **Tarih Araştırmalarında Usûl**. İstanbul: Elif Kitabevi.

METİN, Celal. (1998). **Türk Tarih Tezi ve Tarih Ders Kitaplarında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

_____ (2006). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konuların Ortaöğretimde Öğretimi:Ders Kitaplarının Değerlendirmesi**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi Doğaner, Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

METİN, Erhan. (2007).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Derslerinde Ermeni Meselesinin Öğretimi (Mevcut Ders Kitapları, Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri ve Çağdaş Yayınlar Işığında Bir Ünite Tasarımı)**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

MİLLÎ EĞİTİM TEMEL KANUNU. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>
adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

MUMCU, Ahmet, Özbudun, E., Feyzioğlu, T., Ülken, Y., Çubukçu, İ.A. (1986).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük**. Ankara: YÖK.

MUMCU, Ahmet. (1985). **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Öğretiminde Yapılan Yanlışlar**. I. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Semineri. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

_____ (2005). **Atatürk İlke ve İnkılâp Tarihi Dersinin Okutulmasındaki Belirgin Aksaklıklar ve Yeni Bir Program Önerisi**. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

NEUMAN, W. L. (1997). **Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches**. Boston: Ally and Bacon.

NİCHOL, Jon (1991). **Tarih Öğretimi**. Yayına Hazırlayan: Mustafa SAFRAN. Ankara: Çağrı Matbaacılık.

NORUSİS M.J. (2002). **SPSS 11.0 Guide To Data Analysis**. New Jersey: Prentice Hall.

OKUR, Oğuz. (2000). **İlköğretim Okulları I. Kademe Sosyal Bilgiler Ders Programında Atatürkçülük Konularının Ünitelere Göre Dağılımı ve Sosyal Hedeflere Ulaşma Derecelerinin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ONDOKUZMAYIS ÜNİVERSİTESİ (1985). **I. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Semineri**. Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Basımevi.

OZANKAYA, Özer. (1978). **Türk Devrimi ve Yüksek Öğrenim Gençliği**. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi.

ÖZBARAN, Salih. (1995). **Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları**. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

_____ (2005). **Tarih, Tarihçi ve Toplum**. İstanbul: Tarih Vakfı.

ÖZÇELİK, İsmail. (2001). **Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknikler**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ÖZSOY, Onur. (2004). **Soru ve Yanıtlarla İstatistik**. Ankara: Turhan Kitabevi.

ÖZTAŞ, Sezai.(2006).**Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürkçülük İnkılâp Dersi Konularının Öğretiminde Filmlerin Kullanımı**. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi. Doğaner,Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

ÖZTAŞ, Sezai.(2007). **Tarih Öğretimi ve Filmler**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

ÖZTÜRK, Cemil.(2005). **İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi.**Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

PEKER, Recep. (1935).**İnkılâp Tarihi Ders Notları.** Ankara: Ulus Basımevi.

SAFRAN, Mustafa. (2006). **Tarih Eğitimi (Makale ve Bildiriler).** Ankara: Gazi Kitabevi.

SAĞLAM, Halil İbrahim. (1997). **İlköğretim Okullarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminin Değerlendirilmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

SARAY, Mehmet., ve Tosun, H. (2005). **İlk ve Orta öğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, sorunları ve Çözüm Önerileri.** Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

SARAY, Şemsa. (2005). **İnkılâp Tarihi Dersi Okullarda Nasıl İşlenmeli ve Uygulanmalı?** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi.Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

ŞİMŞEK, Sibel. (2001). **1960-2000Yılları Arasında Ortaöğretim Kurumlarında Okutulan Tarih Ders Kitaplarının Karşılaştırmalı İncelemesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TAŞ, N. Fahri., Sanalan, Aytekin.(2004).**Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersini Algılaması.** Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 6, Sayı 2.

TAŞTAN, Murat. (2004). **Lise III. Sınıflarda Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kurtuluş Savaşı Nasıl Anlatılmalıdır?** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TEBLİĞLER DERGİSİ. (1981).**Türk İnkılâp Tarihi Dersi ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Müfredat Programları.** Sayı 2087. Ankara.

_____ (1981). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Dersine Ayrılacak Ders Saatleri.** Sayı 2095. Ankara.

_____ (1981). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Dersi İçin Ortaöğretim Kurumları Ders Dağıtım Çizelgesi.** Sayı 2096. Ankara.

_____ (1986). **Öğretim Programlarına Dâhil Edilen ve Ders Kitaplarına Aktarılacak Olan Atatürkçülükle İlgili Konular.** Sayı 2212. Ankara.

_____ (1992). **Ortaöğretim Kurumları “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” Dersi Programının Yeniden Düzenlenmesi.** Sayı 2368. Ankara.

_____ (1992). **“Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği”ni Uygulayan Okulların Lise Seçmeli Dersler Grubu Arasında Yer Alan Kurumları “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük-3 (Seminer)”Ders Programının Kabulü.** Sayı 2369. Ankara.

(1998). **Ortaöğretim Kurumlarının Öğretim Programları ile Ders Kitaplarında Yer Alması Gereken “Atatürkçülükle İlgili Konular”ın Kabulü.** Sayı 2488. Ankara.

(2005). **Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Haftalık Ders Saatleri Çizelgesi.** Sayı 2575. Ankara.

TOGAN, A.Zeki Velidi. (1985). **Tarihte Usül.** İstanbul: Enderun Kitabevi.

TOPRAK, Zafer., Tanör B., Berkay H. (1997). **İnkılâp Tarihi Dersleri Nasıl Okutulmalı?** İstanbul: Sarmal Yayınları.

TTK (Türk Tarih Kurumu). (1977). **Felsefe Kurumu Semineri.** Ankara: Türk Tarih Kurumu.

TURAN, Refik. (2005). **Kültür Alanındaki Gelişmeler.** Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II (Komisyon). Ankara: Ankara Araştırma Merkezi.

TURAN, R., Safran M., Hayta N., Şahin M., Çakmak M.A., ve Dönmez C. (2006). **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi.**Ankara: Gazi Kitabevi.

TURGUT, Recep. (2006). **Türkiye Cumhuriyeti’nin Temel Nitelikleri ve Bu Niteliklerin Lise Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Müfredat Programındaki Yeri.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI (1982). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/2709_0.html adresinden 15 Kasım 2007 tarihinde alınmıştır.

TÜTENGİL, Orhan Cavit.(1981). **Atatürk’ü Anlamak ve Tamamlamak.** İstanbul: Varlık Yayınları.

ÜÇYİĞİT, Ekrem. (1992). **İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Ortaöğretim Programlarındaki Yeri ve Niteliği.Ortaöğretim Kurumlarında İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretimi ve Sorunları.** Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

YALÇIN, D., Akbıyık Y., Akbulut D.A., Balcıoğlu M., Köstüklü N., Süslü A., Turan R., Eraslan C. ve Tural M.A. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I-II.** Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

YALÇIN, Semih. (2004). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I (Kaynaklar).** Ankara: Siyasal Kitabevi.

YAZICIOĞLU, Y., Erdoğan, S. (2007). **SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri.** Ankara: Detay Yayıncılık.

YEDİYILDIZ, Bahattin., Ertan T. F., Üstün K. (2004). **Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinde Yöntem Arayışları.** Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

YEKYEK, Şengül. (2006). **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Çoklu Zekâ Kuramının Öğrencilerin Erişimine ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YEL, Selma.(2005).**İlköğretim Okullarında Atatürk İlke ve İnkılâplarının Öğretilmesinde Yeni Yöntem ve Yaklaşımlar.** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.) Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

YILMAZ, Dilek. (2005). **İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Atatürk İlke ve İnkılâplarını Kavrama Düzeyleri.** Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

YILMAZ, Mehmet Serhat. (2004).**İlköğretim Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Programı İçeriğinin Değerlendirilmesi.** Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü.

_____ (2005). **İlköğretimde Atatürkçülükle İlgili Konular Programı.** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H.(Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

_____ (2006).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının İlköğretimde Öğretimi.** Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi Doğaner, Y.(Ed.). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

YILMAZ, Mustafa. (2005).**İlk, Orta ve Yükseköğretimde İnkılâp Tarihi Dersleri.** Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Saray, Mehmet ve Tosun, H. (Ed.). Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.

YILMAZCAN, Faik.(1999). **Tek Parti Dönemi Tarih Anlayışı ve Öğretimi.** Yayınlanmamış Yüksek Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ders Kitapları

AKDİN İdris, Çakmak M., Genç M. (2005). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.** İstanbul. Devlet Kitapları.

KALECİKLİ, Kenan. (1994). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.** İstanbul: Kaya Matbaacılık.

KARA, Kemal. (1999). **Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.**

İstanbul: Önde Yayıncılık.

KARAL, Enver Ziya.(1981). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi.** Ankara: TTK.

MUMCU, Ahmet, Su, M.K. (2001).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.** İstanbul: MEB.

PALAZOĞLU, Ahmet Bekir., Bircan O.(1997).**Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük.** Ankara: Bem Koza.

PARMAKSIZOĞLU, İsmet.(1981).**Türkiye Cumhuriyeti Tarihi.** İstanbul: MEB.

SERDARLAR, Neriman., Çetinkanat F. (1971). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi.** Ankara: İnkılâp Kitabevi.

SU, Mükerrrem Kamil., Su K. (1980). **Türkiye Cumhuriyeti Tarihi.** İstanbul: Kanaat Yayınları.

ŞAPOLYO, Enver Behnan. (1946). **Osmanlı-İnkılâp Tarihi Özü.** Ankara: Berkalp Kitabevi.

TTK.(1932). **Tarih IV.** İstanbul: Devlet Matbaası.

EKLER

EK 1

ANALİZ SONUÇLARIYLA İLGİLİ TABLOLAR

Tablo 1

Müfredat Programına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Merkezi Eğilim İstatistikleri

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
23	Ortaöğretim dördüncü sınıflara (12.Sınıf), 1945 sonrası olayları içeren “Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi” dersinin konulması isabetli olmuştur.	159	1	5	4,57	,775
41	İnkılâp Tarihi dersinde milli mücadele anlatılırken her bölgeden ve her gruptan insanların hizmet ve yararlılıklarına yer verilmelidir.	159	2	5	4,57	,651
40	İnkılâp Tarihi bilimsel gerçek üzerine açıklanmalı ve savunulmalıdır.	159	1	5	4,56	,743
36	İnkılâp Tarihi müfredat programında Osmanlı Devletinin son dönemleri özellikle yenileşme ve çağı yakalama arayışları alt yapı olarak verilmelidir.	158	1	5	4,42	,816
42	İnkılâp Tarihi müfredat programı, Türk ve Dünya Tarihi ile karşılaştırmalı olarak verilmelidir.	159	1	5	4,40	,865
24	İnkılâp Tarihi müfredat programı, öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır.	159	1	5	4,37	,932
33	İnkılâp Tarihi müfredat programı öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.	159	1	5	4,28	1,024
25	İnkılâp Tarihi öğretimiyle öğrencilere problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur-yazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır.	159	1	5	4,28	,941
6	İnkılâp Tarihi müfredat programı, derse yönelik beklentilerle, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınarak düzenlenmelidir.	158	1	5	4,26	1,036
34	İnkılâp Tarihi müfredat programında olay ve olgular kronolojik olarak düzenlenmelidir.	159	1	5	4,21	,962

15	İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmelidir.	158	1	5	4,08	,971
22	İnkılâp Tarihi müfredat programında öğrencilerin seviyelerine uygun yerel tarih unsurlarına yer vermelidir.	159	1	5	4,04	,983
31	Atatürk İlke ve İnkılâpları, Türkiye Cumhuriyetinin ideolojisi, iç ve dış siyaset gibi konular çok yüzeysel ve genellikle de ders yılının sonlarına doğru işlenmektedir.	158	1	5	4,00	1,173
35	İnkılâp Tarihi müfredat programı ve amaçları öğrencilerin anlama, kavrama ve yaşına uygundur.	159	1	5	3,91	1,107
14	İnkılâp Tarihi dersi, öğrenciye milli kimlik ve milli hedef kazandırmada etkili olmaktadır.	159	1	5	3,89	1,169
19	Atatürk'ün kişisel özellikleri ünitesi ayrı bir ünite olarak değil de ünitelerde bulunan konulara dağıtılmalıdır.	159	1	5	3,86	1,394
3	İnkılâp Tarihi programının hedef ve davranışları öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.	159	1	5	3,83	1,228
39	İnkılâp Tarihi müfredat programı, toplumsal yaşamın ve çağın gereksinimlerine göre değiştirilmelidir.	159	1	5	3,79	1,217
8	İnkılâp Tarihi dersinin amaçları MEB'in benimsediği yeni oluşturmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmelidir.	154	1	5	3,76	1,258
Müfredat Programı Genel		159	2, 77	4, 63	3, 7559	, 34197
18	İnkılâp Tarihi programı ilköğretimden başlayarak konuların tekrarlanarak gelmesi, konuların orijinalliğinin yitirilmesine ve öğrencilerde bıkkınlığa yol açmaktadır.	159	1	5	3,74	1,284
43	İnkılâp Tarihi müfredat programı uygulanırken bölge ve olaylara göre ayarlama inisiyatifi öğretmene verilmelidir.	159	1	5	3,52	1,391
28	İnkılâp Tarihi programında genel ve özel amaçlar yeniden düzenlenmelidir.	153	1	5	3,48	1,358
27	Son sınıf öğrencileri sınavlara hazırlandıklarından müfredat programları yetiştirilememektedir.	158	1	5	3,42	1,433
12	İnkılâp Tarihi dersi, sosyal tarih ağırlıklı işlenmelidir.	159	1	5	3,36	1,289

44	İnkılâp Tarihi müfredat programı 2000 yılına kadar getirilmelidir.	158	1	5	3,15	1,613
2	Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm derslerin programında olması, hedef ve davranışların üst üste binmesine, tekrarlara düşmesine yol açmaktadır.	159	1	5	3,11	1,467
1	İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir.	159	1	5	2,92	1,153
45	Atatürkçülük ile ilgili konular daha çok ilköğretimde verilmelidir.	159	1	5	2,75	1,331
38	İnkılâp Tarihi müfredat programı, 1945 yılında bitirilmelidir.	159	1	5	2,54	1,634
50	İnkılâp Tarihi müfredat programı 1919'dan başlatılmalıdır.	159	1	5	1,58	1,045

Tablo 2

Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
29	İnkılâp Tarihi derslerinde konular güncel olaylarla pekiştirilmelidir.	158	1	5	4,54	,921
	Öğretim Yöntem ve Teknikleri Genel	159	2, 00	5, 00	3, 7694	, 77571
4	İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılan materyaller ders kitabı ve haritalarla sınırlıdır.	159	1	5	3,69	1,424
20	İnkılâp tarihi öğretimi tamamıyla öğretmen merkezli gerçekleşmektedir.	159	1	5	3,47	1,418
32	Haftalık ders programları hazırlanırken İnkılâp Tarihi dersleri sabah saatlerine konmalıdır.	159	1	5	3,40	1,373

Tablo 3
Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
5	İnkılâp tarihi ders kitabındaki hazırlık soruları öğrenciyi düşünmeye araştırmaya sevk etmelidir.	159	2	5	4,65	,575
	Ölçme ve Değerlendirme Genel	159	1, 67	5, 00	4, 2652	, 75408
21	İnkılâp Tarihi soruları, ÖSS’de bütün öğrencilerin puan hesabında etkili olmalıdır.	158	1	5	4,23	1,070
17	Liselere veya üniversitelere giriş sınavlarında, inkılâp tarihiyle ilgili daha fazla soruya yer verilmelidir.	159	1	5	3,92	1,392

Tablo 4
Öğretmenlerin Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
46	İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir.	159	1	5	4,26	,916
16	Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi vb. dersler verilmelidir.	157	1	5	3,89	1,264
13	Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir.	159	1	5	3,72	1,382
	Öğretmenlerin Eğitimi Genel	159	1, 75	5, 00	3, 7016	, 81202
30	Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.	153	1	5	3,52	1,556
10	İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır.	159	1	5	3,12	1,708

Tablo 5
Ders Kitabına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Ait Merkezi Eğilim İstatistik Bulguları

		N	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
47	İnkılâp Tarihi ders kitaplarına orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır.	159	1	5	4,47	,810
11	İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar, ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir.	158	1	5	4,45	,981
37	İnkılâp Tarihi ders kitaplarında geçen her kavram anlamlarıyla birlikte verilmelidir.	159	1	5	4,42	,837
26	İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki okuma parçaları konu ile ilgili ünite içinde yer almalıdır.	158	1	5	4,35	,895
9	İnkılâp Tarihi ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafiklere yer verilmelidir.	159	1	5	4,21	1,015
	Ders Kitabı Genel	159	2, 00	5, 00	4, 0142	, 66045
48	İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir.	158	1	5	3,91	1,180
49	İnkılâp Tarihi program ve ders kitapları hazırlanırken yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır.	159	1	5	3,84	1,201
7	İnkılâp tarihi ders kitapları olayları hikâyeci bir biçimde vermektedir.	158	1	5	3,04	1,416

EK 2

İSTATİSTİKSEL ANALİZLER SONUCU ELDE EDİLEN ORJİNAL BULGULAR

Group Statistics

	Cinsiyetiniz?	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
müfredatprogrami	Kadın	34	3,7622	,35522	,06092
	Erkek	124	3,7535	,34104	,03063
ogretimyontemvetek nikleri	Kadın	34	3,9559	,80357	,13781
	Erkek	124	3,7184	,76646	,06883
olcmedegerlendirme	Kadın	34	4,4363	,58317	,10001
	Erkek	124	4,2124	,78988	,07093
ogretmenlerinegitimi	Kadın	34	3,9691	,76900	,13188
	Erkek	124	3,6210	,80960	,07270
DersKitabi	Kadın	34	4,0858	,73612	,12624
	Erkek	124	3,9946	,64276	,05772
GenelPuan	Kadın	34	3,8981	,38275	,06564
	Erkek	124	3,8164	,35400	,03179

Tablo 1: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Katılım Düzeyi ile Cinsiyet *t* Testi Sonuçları

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
müfredatprogrami	Equal variances assumed	,776	,380	,131	156	,896	,00870	,06661	-,12288	,14027
	Equal variances not assumed			,128	50,916	,899	,00870	,06818	-,12820	,14559
ogretimyontemvetek nikleri	Equal variances assumed	,366	,546	1,584	156	,115	,23747	,14993	-,05868	,53362
	Equal variances not assumed			1,542	50,672	,129	,23747	,15404	-,07184	,54677
olcmedegerlendirme	Equal variances assumed	6,483	,012	1,540	156	,126	,22391	,14537	-,06323	,51105
	Equal variances not assumed			1,826	69,810	,072	,22391	,12261	-,02065	,46847
ogretmenlerinegitimi	Equal variances assumed	,097	,756	2,245	156	,026	,34815	,15510	,04178	,65452
	Equal variances not assumed			2,312	54,749	,025	,34815	,15060	,04632	,64998
DersKitabi	Equal variances assumed	1,558	,214	,710	156	,479	,09116	,12847	-,16260	,34492
	Equal variances not assumed			,657	47,681	,515	,09116	,13881	-,18799	,37031
GenelPuan	Equal variances assumed	1,521	,219	1,170	156	,244	,08163	,06974	-,05614	,21939
	Equal variances not assumed			1,119	49,564	,268	,08163	,07293	-,06490	,22815

Tablo 1'in Betimleyici İstatistikleri

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
müfredatprogrami	Between Groups	,007	2	,004	,030	,970
	Within Groups	18,318	153	,120		
	Total	18,325	155			
ogretimyontemveteknikleri	Between Groups	,820	2	,410	,674	,511
	Within Groups	93,019	153	,608		
	Total	93,839	155			
olcmedegerlendirme	Between Groups	,392	2	,196	,340	,713
	Within Groups	88,190	153	,576		
	Total	88,582	155			
ogretmenlerinegitimi	Between Groups	,596	2	,298	,446	,641
	Within Groups	102,274	153	,668		
	Total	102,870	155			
DersKitabi	Between Groups	,125	2	,062	,140	,870
	Within Groups	68,250	153	,446		
	Total	68,374	155			
GenelPuan	Between Groups	,044	2	,022	,166	,847
	Within Groups	20,177	153	,132		
	Total	20,221	155			

Tablo 2: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi (Görev Yapılan Okul Türü ANOVA Sonuçları)

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
müfredatprogrami	Normal Lise	67	3,7476	,33564	,04100	3,6658	3,8295	2,87	4,40
	Anadolu Lisesi	35	3,7499	,36079	,06098	3,6259	3,8738	2,77	4,45
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	3,7626	,34903	,04750	3,6674	3,8579	2,77	4,63
	Total	156	3,7533	,34384	,02753	3,6989	3,8077	2,77	4,63
ogretimyontemveteknikleri	Normal Lise	67	3,8470	,75372	,09208	3,6632	4,0309	2,25	5,00
	Anadolu Lisesi	35	3,6738	,81333	,13748	3,3944	3,9532	2,25	5,00
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	3,7269	,78948	,10743	3,5114	3,9423	2,00	5,00
	Total	156	3,7666	,77808	,06230	3,6435	3,8896	2,00	5,00
olcmedegerlendirme	Normal Lise	67	4,3109	,71179	,08696	4,1373	4,4846	2,33	5,00
	Anadolu Lisesi	35	4,2095	,86729	,14660	3,9116	4,5074	1,67	5,00
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	4,2099	,74196	,10097	4,0074	4,4124	2,33	5,00
	Total	156	4,2532	,75597	,06053	4,1336	4,3728	1,67	5,00
ogretmenlerinegitimi	Normal Lise	67	3,7231	,78684	,09613	3,5312	3,9151	2,20	5,00
	Anadolu Lisesi	35	3,5814	,87499	,14790	3,2809	3,8820	1,80	5,00
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	3,7361	,81706	,11119	3,5131	3,9591	1,75	5,00
	Total	156	3,6958	,81466	,06523	3,5670	3,8247	1,75	5,00
DersKitabi	Normal Lise	67	4,0373	,71543	,08740	3,8628	4,2118	2,50	5,00
	Anadolu Lisesi	35	3,9643	,66183	,11187	3,7369	4,1916	2,25	5,00
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	4,0046	,60774	,08270	3,8387	4,1705	2,00	5,00
	Total	156	4,0096	,66417	,05318	3,9046	4,1147	2,00	5,00
GenelPuan	Normal Lise	67	3,8437	,35654	,04356	3,7567	3,9307	3,04	4,52
	Anadolu Lisesi	35	3,8011	,37617	,06358	3,6718	3,9303	2,76	4,46
	Anadolu Öğretmen Lisesi	54	3,8364	,36279	,04937	3,7374	3,9354	2,80	4,62
	Total	156	3,8316	,36119	,02892	3,7745	3,8887	2,76	4,62

Tablo 2'nin Betimleyici İstatistikleri

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
müfredatprogrami	Between Groups	,567	5	,113	,963	,442
	Within Groups	17,904	152	,118		
	Total	18,471	157			
ogretimyontemveteknikleri	Between Groups	,866	5	,173	,279	,924
	Within Groups	94,206	152	,620		
	Total	95,072	157			
olcmedegerlendirme	Between Groups	4,785	5	,957	1,721	,133
	Within Groups	84,517	152	,556		
	Total	89,302	157			
ogretmenlerinegitimi	Between Groups	1,460	5	,292	,436	,823
	Within Groups	101,910	152	,670		
	Total	103,370	157			
DersKitabi	Between Groups	1,473	5	,295	,664	,651
	Within Groups	67,446	152	,444		
	Total	68,919	157			
GenelPuan	Between Groups	,478	5	,096	,728	,604
	Within Groups	19,948	152	,131		
	Total	20,426	157			

Tablo 3: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi (Öğretmenlikte Kıdem Düzeyi ANOVA Sonuçları)

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
müfredat program i	1-5 Yıl	4	3,8512	,25574	,12787	3,4443	4,2581	3,57	4,10
	6-10 Yıl	30	3,7138	,32530	,05939	3,5924	3,8353	2,77	4,40
	11-15 Yıl	52	3,8209	,31069	,04308	3,7344	3,9074	3,13	4,45
	16-20 Yıl	34	3,7668	,39166	,06717	3,6301	3,9034	2,87	4,63
	21-25 Yıl	20	3,6538	,32686	,07309	3,5008	3,8068	3,00	4,13
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,7055	,39291	,09261	3,5101	3,9009	2,77	4,27
	Total	158	3,7554	,34301	,02729	3,7015	3,8093	2,77	4,63
ogretim yöntem ve teknikleri	1-5 Yıl	4	3,5625	1,14337	,57168	1,7431	5,3819	2,25	5,00
	6-10 Yıl	30	3,7667	,86087	,15717	3,4452	4,0881	2,00	5,00
	11-15 Yıl	52	3,8237	,73481	,10190	3,6191	4,0283	2,25	5,00
	16-20 Yıl	34	3,7794	,77549	,13300	3,5088	4,0500	2,00	5,00
	21-25 Yıl	20	3,6125	,71853	,16067	3,2762	3,9488	2,25	5,00
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,8194	,82607	,19471	3,4086	4,2302	2,50	5,00
	Total	158	3,7695	,77817	,06191	3,6472	3,8918	2,00	5,00
ölçme değerlendirme	1-5 Yıl	4	4,3333	,60858	,30429	3,3649	5,3017	3,67	5,00
	6-10 Yıl	30	4,3111	,78263	,14289	4,0189	4,6034	2,33	5,00
	11-15 Yıl	52	4,4038	,63773	,08844	4,2263	4,5814	2,67	5,00
	16-20 Yıl	34	4,1422	,72722	,12472	3,8884	4,3959	1,67	5,00
	21-25 Yıl	20	3,8833	1,01610	,22721	3,4078	4,3589	2,33	5,00
	26 Yıl ve Üzeri	18	4,3889	,67881	,16000	4,0513	4,7265	3,00	5,00
	Total	158	4,2605	,75419	,06000	4,1420	4,3791	1,67	5,00
öğretmenlerin eğitimi	1-5 Yıl	4	3,5375	,88447	,44224	2,1301	4,9449	2,75	4,80
	6-10 Yıl	30	3,6683	,94945	,17335	3,3138	4,0229	1,80	5,00
	11-15 Yıl	52	3,6846	,78793	,10927	3,4653	3,9040	1,80	5,00
	16-20 Yıl	34	3,8044	,80907	,13876	3,5221	4,0867	1,75	5,00
	21-25 Yıl	20	3,5100	,63403	,14177	3,2133	3,8067	2,20	4,60
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,8111	,85810	,20226	3,3844	4,2378	1,80	5,00
	Total	158	3,6959	,81142	,06455	3,5684	3,8234	1,75	5,00
Ders Kitabı	1-5 Yıl	4	4,1250	,59512	,29756	3,1780	5,0720	3,75	5,00
	6-10 Yıl	30	3,8167	,61914	,11304	3,5855	4,0479	2,00	5,00
	11-15 Yıl	52	4,0609	,75895	,10525	3,8496	4,2722	2,25	5,00
	16-20 Yıl	34	4,0686	,64041	,10983	3,8452	4,2921	2,50	5,00
	21-25 Yıl	20	4,0500	,62091	,13884	3,7594	4,3406	3,00	5,00
	26 Yıl ve Üzeri	18	4,0417	,54402	,12823	3,7711	4,3122	3,25	5,00
	Total	158	4,0142	,66255	,05271	3,9101	4,1184	2,00	5,00
Genel Puan	1-5 Yıl	4	3,9080	,36807	,18404	3,3223	4,4937	3,53	4,40
	6-10 Yıl	30	3,7944	,36361	,06639	3,6586	3,9302	2,76	4,34
	11-15 Yıl	52	3,8862	,35186	,04879	3,7882	3,9841	3,10	4,52
	16-20 Yıl	34	3,8469	,35009	,06004	3,7247	3,9691	3,12	4,62
	21-25 Yıl	20	3,7197	,35981	,08046	3,5513	3,8881	3,04	4,26
	26 Yıl ve Üzeri	18	3,8355	,41227	,09717	3,6304	4,0405	2,80	4,46
	Total	158	3,8340	,36070	,02870	3,7773	3,8907	2,76	4,62

Tablo 3'ün Betimleyici İstatistikleri

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
müfredatprogrami	Between Groups	1,081	4	,270	2,384	,054
	Within Groups	17,124	151	,113		
	Total	18,205	155			
ogretimoyntemveteknikleri	Between Groups	1,322	4	,330	,542	,705
	Within Groups	92,098	151	,610		
	Total	93,420	155			
olcmedegerlendirme	Between Groups	2,763	4	,691	1,236	,298
	Within Groups	84,401	151	,559		
	Total	87,164	155			
ogretmenlerinegitimi	Between Groups	7,769	4	1,942	3,142	,016
	Within Groups	93,340	151	,618		
	Total	101,109	155			
DersKitabi	Between Groups	,625	4	,156	,346	,846
	Within Groups	68,169	151	,451		
	Total	68,794	155			
GenelPuan	Between Groups	1,250	4	,312	2,520	,044
	Within Groups	18,725	151	,124		
	Total	19,975	155			

Tablo 4: İnkılâp Tarihi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Katılım Düzeyi (Mezun Olunan Okul ANOVA Sonuçları)

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
müfredatprogrami	Eğitim Enstitüsü	4	3,5917	,19124	,09562	3,2874	3,8960	3,37	3,83
	Eğitim Fakültesi	81	3,7772	,33960	,03773	3,7021	3,8522	2,77	4,45
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	3,8162	,34110	,04730	3,7212	3,9112	3,13	4,63
	Yüksek Lisans	15	3,6000	,31066	,08021	3,4280	3,7720	3,00	4,07
	Doktora	4	3,4454	,40946	,20473	2,7939	4,0969	2,87	3,77
	Total	156	3,7599	,34271	,02744	3,7057	3,8141	2,77	4,63
ogretimoyntemveteknikleri	Eğitim Enstitüsü	4	3,6875	1,08733	,54367	1,9573	5,4177	2,75	4,75
	Eğitim Fakültesi	81	3,8519	,80698	,08966	3,6734	4,0303	2,00	5,00
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	3,7516	,70720	,09807	3,5547	3,9485	2,33	5,00
	Yüksek Lisans	15	3,5500	,87729	,22652	3,0642	4,0358	2,00	5,00
	Doktora	4	3,6875	,23936	,11968	3,3066	4,0684	3,50	4,00
	Total	156	3,7810	,77634	,06216	3,6582	3,9038	2,00	5,00
olcmedegerlendirme	Eğitim Enstitüsü	4	4,3333	,27217	,13608	3,9003	4,7664	4,00	4,67
	Eğitim Fakültesi	81	4,2798	,72544	,08060	4,1194	4,4402	2,33	5,00
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	4,3558	,67803	,09403	4,1670	4,5445	2,67	5,00
	Yüksek Lisans	15	3,9778	,93831	,24227	3,4582	4,4974	1,67	5,00
	Doktora	4	3,7500	1,44978	,72489	1,4431	6,0569	2,33	5,00
	Total	156	4,2639	,74990	,06004	4,1453	4,3825	1,67	5,00
ogretmenlerinegitimi	Eğitim Enstitüsü	4	3,3500	1,11206	,55603	1,5805	5,1195	1,80	4,40
	Eğitim Fakültesi	81	3,6907	,79526	,08836	3,5149	3,8666	1,75	5,00
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	3,9308	,78504	,10887	3,7122	4,1493	2,40	5,00
	Yüksek Lisans	15	3,2667	,68730	,17746	2,8861	3,6473	2,40	4,80
	Doktora	4	3,0500	,57446	,28723	2,1359	3,9641	2,40	3,80
	Total	156	3,7048	,80766	,06466	3,5771	3,8325	1,75	5,00
DersKitabi	Eğitim Enstitüsü	4	3,9375	,42696	,21348	3,2581	4,6169	3,50	4,50
	Eğitim Fakültesi	81	4,0648	,63232	,07026	3,9250	4,2046	2,50	5,00
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	3,9808	,74070	,10272	3,7746	4,1870	2,25	5,00
	Yüksek Lisans	15	3,8667	,67392	,17401	3,4935	4,2399	2,00	4,50
	Doktora	4	4,0625	,65749	,32874	3,0163	5,1087	3,50	5,00
	Total	156	4,0144	,66621	,05334	3,9091	4,1198	2,00	5,00
GenelPuan	Eğitim Enstitüsü	4	3,7150	,17991	,08995	3,4287	4,0013	3,54	3,88
	Eğitim Fakültesi	81	3,8648	,35361	,03929	3,7866	3,9430	2,76	4,52
	Fen Edebiyat Fakültesi	52	3,8914	,35954	,04986	3,7913	3,9915	3,04	4,62
	Yüksek Lisans	15	3,6307	,34541	,08918	3,4394	3,8219	3,04	4,20
	Doktora	4	3,5470	,34736	,17368	2,9943	4,0998	3,12	3,84
	Total	156	3,8391	,35899	,02874	3,7824	3,8959	2,76	4,62

Tablo 4'ün Betimleyici İstatistikleri

Multiple Comparisons

Dependent Variable: ogretmenlerinogretimi
Bonferroni

(I) En son mezun olduğunuz okul	(J) En son mezun olduğunuz okul	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Eğitim Enstitüsü	Eğitim Fakóltesi	-,34074	,40270	1,000	-1,4880	,8065
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,58077	,40795	1,000	-1,7430	,5814
	Yüksek Lisans	,08333	,44243	1,000	-1,1771	1,3438
	Doktora	,30000	,55594	1,000	-1,2838	1,8838
Eğitim Fakóltesi	Eğitim Enstitüsü	,34074	,40270	1,000	-,8065	1,4880
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,24003	,13971	,878	-,6380	,1580
	Yüksek Lisans	,42407	,22100	,569	-,2055	1,0537
	Doktora	,64074	,40270	1,000	-,5065	1,7880
Fen Edebiyat Fakóltesi	Eğitim Enstitüsü	,58077	,40795	1,000	-,5814	1,7430
	Eğitim Fakóltesi	,24003	,13971	,878	-,1580	,6380
	Yüksek Lisans	,66410*	,23043	,045	,0076	1,3206
	Doktora	,88077	,40795	,324	-,2814	2,0430
Yüksek Lisans	Eğitim Enstitüsü	-,08333	,44243	1,000	-1,3438	1,1771
	Eğitim Fakóltesi	-,42407	,22100	,569	-1,0537	,2055
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,66410*	,23043	,045	-1,3206	-,0076
	Doktora	,21667	,44243	1,000	-1,0438	1,4771
Doktora	Eğitim Enstitüsü	-,30000	,55594	1,000	-1,8838	1,2838
	Eğitim Fakóltesi	-,64074	,40270	1,000	-1,7880	,5065
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,88077	,40795	,324	-2,0430	,2814
	Yüksek Lisans	-,21667	,44243	1,000	-1,4771	1,0438

*. The mean difference is significant at the .05 level.

Tablo 5: Öğretmenlerin Eğitimi ve Mezun Olunan Okul Türü (Çoklu Karşılaştırma Tablosu)

Multiple Comparisons

Dependent Variable: GenelPuan
Bonferroni

(I) En son mezun olduğunuz okul	(J) En son mezun olduğunuz okul	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Eğitim Enstitüsü	Eğitim Fakóltesi	-,14978	,18037	1,000	-,6636	,3641
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,17637	,18272	1,000	-,6969	,3442
	Yüksek Lisans	,08433	,19817	1,000	-,4802	,6489
	Doktora	,16796	,24901	1,000	-,5414	,8773
Eğitim Fakóltesi	Eğitim Enstitüsü	,14978	,18037	1,000	-,3641	,6636
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,02658	,06258	1,000	-,2049	,1517
	Yüksek Lisans	,23411	,09899	,193	-,0479	,5161
	Doktora	,31774	,18037	,802	-,1961	,8316
Fen Edebiyat Fakóltesi	Eğitim Enstitüsü	,17637	,18272	1,000	-,3442	,6969
	Eğitim Fakóltesi	,02658	,06258	1,000	-,1517	,2049
	Yüksek Lisans	,26070	,10321	,126	-,0333	,5547
	Doktora	,34432	,18272	,614	-,1762	,8649
Yüksek Lisans	Eğitim Enstitüsü	-,08433	,19817	1,000	-,6489	,4802
	Eğitim Fakóltesi	-,23411	,09899	,193	-,5161	,0479
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,26070	,10321	,126	-,5547	,0333
	Doktora	,08363	,19817	1,000	-,4809	,6482
Doktora	Eğitim Enstitüsü	-,16796	,24901	1,000	-,8773	,5414
	Eğitim Fakóltesi	-,31774	,18037	,802	-,8316	,1961
	Fen Edebiyat Fakóltesi	-,34432	,18272	,614	-,8649	,1762
	Yüksek Lisans	-,08363	,19817	1,000	-,6482	,4809

Tablo 6: Tüm Sorunlara ve Çözüm Önerilerine İlişkin Görüşler (Mezun Olunan Okul Türü Çoklu Karşılaştırma Tablosu)

Öğretmenlerin Eğitimi	Cinsiyet	N	Ortalama	t Testi	Sig.
İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır	Kadın	34	3.29	,718	,474
	Erkek	124	3.06		
Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir	Kadın	34	4.06	1,878	,065
	Erkek	124	3.63		
Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi v.b. dersler verilmelidir	Kadın	34	4.03	,452	,072
	Erkek	124	3.84		
Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır	Kadın	34	4.03	2,439	,018
	Erkek	124	3.39		
İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir	Kadın	34	4.53	1,952	,053
	Erkek	124	4.19		

Tablo 7: Öğretmenlerin Aldıkları Eğitim ve Cinsiyet (Sorulara Göre)

Öğretmenlerin Eğitimi	Okul	N	Ortalama	t Testi	Sig.
İnkılâp Tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır.	Eğitim Enstitüsü	4	3,75	3,619	,008
	Eğitim Fakültesi	81	3,32		
	Fen Edebiyat Fak.	52	3,25		
	Yüksek Lisans	15	1,73		
	Doktora	4	2,0		
Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir.	Eğitim Enstitüsü	4	3,50	1,933	,108
	Eğitim Fakültesi	81	3,52		
	Fen Edebiyat Fak.	52	4,15		
	Yüksek Lisans	15	3,53		
	Doktora	4	3,25		
Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi v.b. dersler verilmelidir.	Eğitim Enstitüsü	4	3.25	,513	,726
	Eğitim Fakültesi	81	3.84		
	Fen Edebiyat Fak.	52	3.98		
	Yüksek Lisans	15	4,13		
	Doktora	4	3,75		
Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.	Eğitim Enstitüsü	4	2,50	4,295	,003
	Eğitim Fakültesi	81	3,52		
	Fen Edebiyat Fak.	52	4,00		
	Yüksek Lisans	15	2,60		
	Doktora	4	2,00		
İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler vermelidir.	Eğitim Enstitüsü	4	3,75	,327	,860
	Eğitim Fakültesi	81	4,27		
	Fen Edebiyat Fak.	52	4,27		
	Yüksek Lisans	15	4,33		
	Doktora	4	4,25		

Tablo 8: Öğretmenlerin Eğitimi ve Mezun Olunan Okul (Sorulara Göre)

EK 3

ARAŞTIRMA İZİN BELGESİ

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürü

K - Q
TSE-ISO-EN
9000

Sayı : B.08.4.MEM.4.42.00.19/
Konu : Araştırma izni

10.09.2007* 48186

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 17/08/2007 tarihli ve B.30.2.GÜN.0.F8.00.00/5817 sayılı yazı

Enstitünüz Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Bilal Bülent ALPEREN'nin "Tarih Öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler (Kıdem, Mezuniyet, Okul Türü) Açısından İncelenmesi (Konya Örneği)" konulu araştırmasını Konya İli genelindeki resmi ve özel okullarda görev yapan tarih öğretmenlerine uygulama talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen ve onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen araştırmanın Konya İli genelindeki resmi ve özel okullarda görev yapan tarih öğretmenlerine uygulanmasında sakınca görülmemektedir.

Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen nüshalar kullanılacak ve sonucun CD ortamında iki nüsha olarak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini rica ederim.

Yusuf ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
Anket

10./09/2007 V.H.K.İ. : F.GÖRES FG
10./09/2007 Şef : A.KAYNAK An
10./09/2007 Md. Yrd. : B.AKÇA B
10./09/2007 Müdür V. : H.ŞAHİN up

Abdülaziz Mah. Atatürk Cad. No: 48 Meram KONYA
Tel: 0332 353 30 50 (pbx) Faks: 0332 353 30 57 Web: <http://konya.meb.gov.tr> E-posta: istatistik42@meb.gov.tr

EK 4**ANKET FORMU****AÇIKLAMA**

Değerli Meslektaşım,

Bu araştırmanın amacı, orta öğretim kurumlarında (liselerde) Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren tarih öğretmenlerinin, bu dersin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerini almaktır. Araştırmanın amacına ulaşması, sizin ankete vereceğiniz samimi cevaplara bağlıdır.

Anket yoluyla elde edilebilecek bilgiler sadece, “Tarih Öğretmenlerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler (Kıdem, Mezuniyet, Okul Türü) Açısından İncelenmesi (Konya Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde kullanılacaktır. Anketler toplu olarak değerlendirileceği için ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Bilal ALPEREN

Beyşehir Anadolu Öğretmen Lisesi

Tarih Öğretmeni

Elinizdeki anket formu 6 sayfadan oluşmaktadır.

I. BÖLÜM

Bu bölümde size ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Lütfen aşağıdaki seçeneklerde durumunuza uygun olanların yanındaki parantezin içine çarpı (X) işareti koyunuz.

1- Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2- Halen görev yaptığınız okulun türü nedir?

() Normal Lise () Anadolu Lisesi () Anadolu Öğretmen Lisesi

() İmam Hatip Lisesi () Kız Meslek Lisesi () Sağlık Meslek Lisesi

() Teknik Lise - E.M.L. () Ticaret Lisesi

() Diğer (Lütfen yazınız)

3- Öğretmenlik mesleğindeki kıdeminiz

() 1-5 yıl

() 6-10 yıl

() 11-15 yıl

() 16-20 yıl

() 21-25 yıl

() 26 ve üzeri

4- En son mezun olduğunuz okul

() Yüksek Öğretmen Okulu

() Eğitim Enstitüsü

() Eğitim Fakültesi

() Fen-Edebiyat Fakültesi

() Yüksek Lisans

() Doktora

() Diğer (Lütfen yazınız)

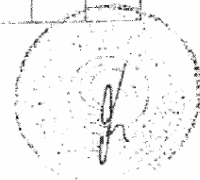

II. BÖLÜM

Aşağıda tarih öğretmenlerinin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştıkları olası sorunlar verilmiştir. Lütfen bu sorunlara katılma düzeyinizi belirtiniz.

	Hiç katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Çok katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi ve askeri tarih ağırlıklı işlenmelidir.					
2. Atatürkçülük ile ilgili konuların tüm derslerin programında olması, hedef ve davranışların üst üste binmesine, tekrarlara düşmesine yol açmaktadır.					
3. İnkılâp Tarihi programının hedef ve davranışları öğrencinin duyuşsal ve bilişsel becerileri dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir.					
4. İnkılâp Tarihi öğretiminde kullanılan materyaller ders kitabı ve haritalarla sınırlıdır.					
5. İnkılâp tarihi ders kitabındaki hazırlık soruları öğrenciyi düşünmeye araştırmaya sevk etmemelidir.					
6. İnkılâp Tarihi müfredat programı, derse yönelik beklentilerle, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları esas alınarak düzenlenmelidir.					
7. İnkılâp tarihi ders kitapları olayları hikâyeci bir biçimde vermektedir.					
8. İnkılâp Tarihi dersinin amaçları MEB'in benimsediği yeni oluşturmacı yaklaşıma göre yeniden düzenlenmelidir.					
9. İnkılâp Tarihi ders kitaplarında öğrencinin dikkatini çekecek istatistik ve grafiklere yer verilmelidir.					
10. İnkılâp tarihi branş öğretmenliği oluşturulmalıdır.					
11. İnkılâp Tarihi ders kitaplarındaki bilgiler, yapılan araştırmalar, ortaya çıkan yeni vesikalara göre yeniden düzenlenmelidir.					
12. İnkılâp Tarihi dersi, sosyal tarih ağırlıklı işlenmelidir.					
13. Tarih mezunu olmayan öğretmen adaylarına, inkılâp tarihi eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim kursu verilmelidir.					
14. İnkılâp Tarihi dersi, öğrenciye millî kimlik ve millî hedef kazandırmada etkili olmaktadır.					
15. İnkılâp Tarihi müfredat programı, siyasi, sosyal ve düşünce tarihi gibi temalar altında düzenlenmelidir.					
16. Tarih öğretmen adaylarına; üniversite eğitimlerinde temel veya zorunlu derslerin yanında hukuk, sosyoloji, ekonomi v.b. dersler verilmelidir.					
17. Liselere veya üniversitelere giriş sınavlarında, inkılâp tarihiyle ilgili daha fazla soruya yer verilmelidir.					
18. İnkılâp Tarihi programı ilk öğretimden başlayarak konuların tekrarlanarak gelmesi, konuların orijinalliğinin yitirilmesine ve öğrencilerde bıkkınlığa yol açmaktadır.					

	Hic katılmıyorum	Az katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Çok katılmıyorum	Tamamen katılmıyorum
19. Atatürk'ün kişisel özellikleri ünitesi ayrı bir ünite olarak değil de ünitelerde bulunam konulara dağıtılmıştır.					
20. İnkılap tarihi öğretimi tamamıyla öğrenen merkezli gerçekleşmektedir.					
21. İnkılap Tarihi soruları, ÖSS' de bütün öğrencilerin puan hesabında etkili olmalıdır.					
22. İnkılap Tarihi müfredat programında öğrencilerin seviyelerine uygun yerel tarih unsurlarına yer verilmelidir.					
23. Ortaöğretim 4. dördüncü sınıflara (12. Sınıf), 1945 sonrası olayları içeren "Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi" dersinin konulması isabetli olmuştur.					
24. İnkılap Tarihi müfredat programı, öğrencilere gelecekteki yaşamlarında kendileri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmalıdır.					
25. İnkılap Tarihi öğretimiyle öğrencilere problem çözme, empati, eleştirel düşünme ve medya okur-yazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır.					
26. İnkılap Tarihi ders kitaplarındaki okuma parçaları konu ile ilgili ünite içinde yer almalıdır.					
27. Son sınıf öğrencileri sınavlara hazırlanırken müfredat programları yetiştirilememektedir.					
28. İnkılap Tarihi programında genel ve özel amaçlar yeniden düzenlenmelidir.					
29. İnkılap Tarihi derslerinde konular güncel olaylarda pekiştirilmelidir.					
30. Tarih öğretmenlerinin, cumhuriyet dönemiyle ilgili yüksek lisans yapmaları ve branş öğretmeni olmaları sağlanmalıdır.					
31. Atatürk ilke ve inkılapları, Türkiye Cumhuriyeti'nin ideolojisi, iç ve dış siyaset gibi konular çok yüzeysel ve genelleme ile ders yolum konularına doğru işlenmektedir.					
32. Haftalık ders programları hazırlanırken İnkılap Tarihi dersleri sabah saatlerine konmalıdır.					
33. İnkılap Tarihi müfredat programı öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirecek şekilde düzenlenmelidir.					
34. İnkılap Tarihi müfredat programında olay ve olgular kronolojik olarak düzenlenmelidir.					
35. İnkılap Tarihi müfredat programı ve amaçları öğrencilerin anlamı, kavrama ve yaşına uygundur.					
36. İnkılap Tarihi müfredat programında Osmanlı Devletinin son dönemleri özellikle yenileşme ve çağı yakalama arayışları alt yapı olarak verilmelidir.					
37. İnkılap Tarihi ders kitaplarında geçen her kavram anlamlarıyla birlikte verilmelidir.					
38. İnkılap Tarihi müfredat programı, 1945 yılında bitirilmelidir.					
39. İnkılap Tarihi müfredat programı, toplumsal yaşamın ve çağın gereksinimlerine göre değiştirilmelidir.					

	Hiç katılmıyorum	Az katıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Çok katılıyorum	Tamamen katılıyorum
40. İnkılâp Tarihi bilimsel gerçek üzerine açıklanmalı ve savunulmalıdır.					
41. İnkılâp Tarihi dersinde milli mücadele anlatılırken her bölgeden ve her gruptan insanların hizmet ve yararlılıklarına yer verilmelidir.					
42. İnkılâp Tarihi müfredat programı, Türk ve Dünya Tarihi ile karşılaştırmalı olarak verilmelidir.					
43. İnkılâp Tarihi müfredat programı uygulanırken bölge ve olaylara göre ayarlama inisiyatifini öğretmene verilmelidir.					
44. İnkılâp Tarihi müfredat programı 2000 yılına kadar getirilmelidir.					
45. Atatürkçülük ile ilgili konular daha çok ilköğretimde verilmelidir.					
46. İnkılâp Tarihi öğretmenleri öğrencilere kültürel bilgiler verilmelidir.					
47. İnkılâp Tarihi ders kitaplarına orijinal eser ve kaynaklardan alıntılar yapılmalıdır.					
48. İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yüzyılımızın öncülük ettiği insan haklarına ilişkin konulara da yer verilmelidir.					
49. İnkılâp Tarihi program ve ders kitapları hazırlanırken yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularından faydalanılmalıdır.					
50. İnkılâp Tarihi müfredat programı 1919'dan başlatılmalıdır.					

III. BŌLŪM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

EK 5

ARAŞTIRMANIN EVRENİ İLE İLGİLİ TABLO

İlçe Adı		Öğretmen Sayısı	İlçe Adı		Öğretmen Sayısı
1	Ahırlı	-	17	Halkapınar	-
2	Akören	1	18	Hüyük	3
3	Akşehir	15	19	İlgın	8
4	Altınekin	2	20	Kadınhanı	4
5	Beyşehir	20	21	Karapınar	5
6	Bozkır	2	22	Karatay	23
7	Cihanbeyli	8	23	Kulu	5
8	Çumra	7	24	Meram	38
9	Çeltik	2	25	Sarayönü	3
10	Derbent	1	26	Selçuklu	66
11	Derebucak	2	27	Seydişehir	14
12	Doğanhisar	1	28	Taşkent	2
13	Emirgazi	1	29	Yunak	2
14	Ereğli	28	30	Yalıhüyük	1
15	Güneysınır	-	31	Tuzlukçu	1
16	Hadim	1			
TOPLAM					266

Konya İlinde Görevli Tarih Öğretmenlerinin İlçelere Göre Dağılımı
(2007-2008 Öğretim Yılı)

EK 6**ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ İLE İLGİLİ TABLO**

İlçe Adı		Öğretmen Sayısı	İlçe Adı		Öğretmen Sayısı
1	Akşehir	14	9	Karatay	15
2	Beyşehir	18	10	Karapınar	5
3	Bozkır	1	11	Kulu	4
4	Cihanbeyli	5	12	Meram	24
5	Çumra	4	13	Selçuklu	32
6	Doğanhisar	1	14	Seydişehir	10
7	Ereğli	16	15	Yunak	2
8	İlgın	8	TOPLAM		159

Alan Çalışması Yapılan İlçeler ve Anketi Cevaplayan Öğretmen Sayısı

EK 7**ANKET YAPILAN OKULLARIN LİSTESİ****AKŞEHİR İLÇESİ**

1. Anadolu Lisesi
2. Anadolu Öğretmen Lisesi
3. Akşehir Lisesi
4. Selçuklu Lisesi
5. İsmet İnönü Endüstri Meslek Lisesi
6. Kız Meslek Lisesi
7. Ticaret Meslek Lisesi
8. İmam Hatip Lisesi
9. Sağlık Meslek Lisesi

BEYŞEHİR İLÇESİ

1. Ali Akkanat Anadolu Lisesi
2. Beyşehir Anadolu Öğretmen Lisesi
3. Beyşehir Lisesi
4. Vali Kemal Katıtaş Lisesi
5. Endüstri Meslek Lisesi
6. Kız Meslek Lisesi
7. Ticaret Meslek Lisesi
8. İmam Hatip Lisesi
9. Sağlık Meslek Lisesi

BOZKIR İLÇESİ

1. Bozkır Anadolu Lisesi

CİHANBEYLİ İLÇESİ

1. Cihanbeyli Anadolu Lisesi
2. Cihanbeyli Lisesi
3. İmam Hatip Lisesi
4. Seniha – Ali Fuat Belgin A.T.L. ve E.M.L

ÇUMRA İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi
2. Cumhuriyet Lisesi
3. Sedat Çumralı Kız Meslek Lisesi

DOĞANHİSAR İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi

EREĞLİ İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi
2. İvriz Anadolu Öğretmen Lisesi
3. Atatürk Lisesi
4. Cumhuriyet Lisesi
5. Endüstri Meslek Lisesi
6. Kız Meslek Lisesi
7. Ticaret Meslek Lisesi
8. İmam Hatip Lisesi
9. Sağlık Meslek Lisesi

ILGIN İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi
2. Ilgın Lisesi
3. Endüstri Meslek Lisesi
4. Kız Meslek Lisesi
5. Ticaret Meslek Lisesi
6. İmam Hatip Lisesi
7. Sağlık Meslek Lisesi

KARATAY İLÇESİ

1. Süleyman Demirel Milli Piyango Anadolu Lisesi
2. Karatay Lisesi
3. Cemil Keleşoğlu Lisesi
4. Mehmet-Hanife Yapıcı Lisesi
5. Dr. Ali Rıza Bahadır Ticaret Meslek Lisesi
6. İMKB Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Lisesi
7. Konya Tarım Meslek Lisesi
8. Gazi Mustafa Kemal Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
9. Merkez İmam Hatip Lisesi

KARAPINAR İLÇESİ

1. İbrahim Gündüz Anadolu Lisesi
2. Karapınar Lisesi
3. Duran Sezer Lisesi
4. İmam Hatip Lisesi
5. Hacı Osman Sağlık Meslek Lisesi

KULU İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi
2. Kulu Lisesi
3. İmam Hatip Lisesi

MERAM İLÇESİ

1. Konya Anadolu Lisesi
2. Meram Anadolu Lisesi
3. Konya Lisesi
4. Muhuttin Güzelkılıç Lisesi
5. Zeki Özdemir Lisesi
6. Naciye Mumcuoğlu Lisesi
7. 75. Yıl Lisesi
8. Endüstri Meslek Lisesi
9. Atatürk Kız Meslek Lisesi
10. Ticaret Meslek Lisesi
11. Dr. A.Rıza Bahadır İmam Hatip İmam Hatip Lisesi

SELÇUKLU İLÇESİ

1. Selçuklu Anadolu Lisesi
2. Dolapoğlu Anadolu Lisesi
3. Atatürk Anadolu Öğretmen Lisesi
4. Selçuklu Lisesi
5. Selçuklu Gazi Lisesi
6. Atatürk Lisesi
7. Cumhuriyet Lisesi
8. Dumlupınar Lisesi
9. Erbil Kuru Lisesi
10. Mehmet Akif Ersoy Lisesi
11. Fatih Endüstri Meslek Lisesi
12. Adil Karaağaç Anadolu Teknik Lisesi

13. Kız Meslek Lisesi
14. Ticaret Meslek Lisesi
15. İmam Hatip Lisesi
16. Atatürk Sağlık Meslek Lisesi

SEYDİŞEHİR İLÇESİ

1. Mahmut Esat Anadolu Lisesi
2. Anadolu Öğretmen Lisesi
3. Seydişehir Lisesi
4. Enis Şanlıoğlu Lisesi
5. Endüstri Meslek Lisesi
6. Kız Meslek Lisesi
7. Ticaret Meslek Lisesi
8. İmam Hatip Lisesi
9. Sağlık Meslek Lisesi

YUNAK İLÇESİ

1. Anadolu Lisesi
2. Çok Programlı Lisesi

EK 8

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİYLE İLGİLİ FORMLAR

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Dersin içeriğine bakıldığında, cumhuriyetin temel niteliklerini daha iyi kavramak ve kazanımlarına sahip çıkarak bakımından önemli bir misyona olduğu görülür.

Bence;

1. Öncelikle ilgili programların yenilenmesiyle ilgili süreç her bakımdan dinamik hale gelmeli.

2. İlk, orta ve yüksek öğrenim programlarının içerik bakımından belirgin farklılıklar göstermekle beraber, bir bütün oluşturmaları gerekir diye düşünüyorum. (Bayrak yarısı özelliği de kazandırılmalı.)

3. Atatürk ve cumhuriyet sevgisi küçük yaşlarda kazandırılmalı. Bu unutulmamalı. O halde nitelikli çizgi filmler v.b.

4. Hem bu ders hem de diğer dersler için önemli olduğunu düşündüğüm bir tek lifin var. Örneğin bu dersle ilgili olarak bir komisyon oluşturulsa (tarih öğretmenleri, bilgisayar öğretmeni, eğitim uzmanı v.s.)... Soru v.b. çalışmalar üretilip MEB'in sitesinde yayımlansa. Bu iş yarışmalarıyla da yapılabilir.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Ders aray ve gereçlerinin elverişlidir. Sadece harita ve ders kitabı kullanabiliyoruz. Halbuki konularla ilgili çok güzel hazırlanmış belgeseller ve belgesel tarzında filmler var. (Kurtuluş filmi, Sarı Zeybek belgeseli, Gelibolu Belgeseli v.b.) Bunlar derslerde öğrencilere izlettirilerek o anları yaşamaları sağlanabilir. Bu filmleri okul idaresine aldırarak istiyoruz, para yok deniliyor. Açıkçası kendimizde ekonomik durumumuz ortada alıyıp için alamıyoruz. Bakanlık konularla ilgili film ve belgeselleri uygun gördüklerini!! okullara gönderebilir. Bu uygulanırsa İnkılâp Tarihi sıkıcı olmaktan çıkar, öğrencilerin ilgisini çeken bir ders haline alır.

Derinlemek istediğim diğer bir konuda Atatürk'ün çok farklı yönlerini yani bildiğimiz üzere yaptığı savaşlardan çok sosyal faaliyetlerini ve kişilik özelliklerini bilinmeyen resimleriyle, anılarıyla anlatmaktır. Yurt gezilerini, yaptığı açılışları, konuşmaları, yaşadığı anıların resimleriyle (ama az görülmüş, bilinmeyen) destekleyerek anlatmaktır. Kitabı biraz daha renklendirmek, canlandırmak işi. İnkılâp ders kitapları renkli kuşe kapıtlara basılmış, Türkiye'im kurucusu ve kurtarıcısı Atatürk'ü anlattığımız ders kitapları saman kâğıdına basılmış. Bu durum dahi öğrencinin ilgisini çekmede etkili olabiliyor. Biraz daha (en azından İnkılâp dersine (harcadığımız para kadar) para harcamalıyız. İnkılâp dersi 4 saat İnkılâp Tarihi dersi 2 saat, neyse fazla söylenirse o 2 saatide elimizden alabilirler.. — Başarılar —

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

- 1- Şimdiye kadar lise son sınıfta olması, bu sınıfta öğrencilerin (sayısal) sınav kaygısıyla sözel destere önem vermemesi adeta yük olarak görünmesi dahası II. Dönem rapor alması program hedeflerine ulaşılmasını engellemekte idi. Liselerin dört yıl olması ise bu sorunun bir kısmı bitti. Ancak
- 1 - ÖSS de sayısal alanlarda soru görülmemesi yine de bu derse yeterli önemin verilmesini engelliyor. Bu durum değiştirilmeli.
- 2- Görsel materyallere yer verilmesi (profesyonelce hazırlanan CD ler gibi)
- 3- T.C. İnkılâp Tarihinin ana kaynaklarıyla öğretmenleri bir sitede toplanması bir kazanımların sağlanması.

III. BÖLÜM

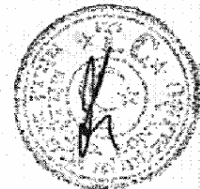
1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

..... Bilgi ve iletişim imkanlarının hızla arttığı bir zaman diliminde, değişen dünya koşullarına hitap etmeye, duygusal bir tarz ile, ele alınan İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi programını yeni nesillere kabul ettirmek (benimsetmek), imkânlar ile uyumlu düşünmüş bulunmak tedrici eleştirisi ve yasauna kapalı, alternatif bilgi kaynaklarını kapsayıcı olmaya bir anlayışla hazırlanan bu müfredat "bir tıkla" en nit bilgi unsurlarına ulaşabilen günümüz öğrencisini tatmin etmekten hayli utaktır.

..... Özellikle çok katlı bir biçimde kişi ^{olarak} ele alınan ve başarıyı toplumun ait katmanlarına mal etmeye çalışmayan bu anlayış, öğrenciler tarafından sık sık abartılı ve muhayyel eleştiri yanında eleştirilmektedir. Son zamanlarda popüler tarih adı altında tarzımıza asılan konular bağlamında ele alınan kişilerin ve olayların her türlü ortamda (Medya, İnternet vb.) rahatça eleştirilebilmesine mukabil müfredatın son derece otoriter ve baskı dengelerine ulaşılmışlığı ihtimalini kabul eden ortak bir anlayış sahip olma da dile getirilen noktalardan biridir.

..... Bu müfredatın (hem muhtemelen hem de ele alınmış mentaliteyiyle) genç nesillere ve gençlere ciddi katmanlar sağlanması beklenmektedir. Değişen ve sürekli gelişen dünya koşullarının da günümüzde tutulduğuna, dânenin tüm aktörlerine ve değişik sosyal öbeklerin rollerinin değişen olarak tarafsız bir şekilde işlendiği, milli mühtelma dayandığı, gerçekçi toplumsal değerler ve kurumların hakkının teslim edildiği, çok yönlü ve eleştirel bir tarih perspektifiyle hazırlanacak yeni bir müfredatın ifade edilen sıkıntıların aşılmasına katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

Gelişmelerinizde başarılar dilerim

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Tarih dersleri içerisinde öğretimde en az sorunla karşılaştığım ders İnkılâp Tarihi'dir. Bu konuyla ilgili resim ve belgesel sayısı son derece fazla. (En azından Tarih I ve II'ye göre). Kitap anlaşılır, düzenli bir şekilde anlatılabiliyor. Tarihî kişiler hakkında daha fazla hatıra ya, yaşanmış olaylara ders kitabında daha çok yer verilebilir. T.R.T'nin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili belgesel ve filmleri kullanılabilir. Yeniden bu tür belgeler çekilirse memnun durum.

Tarih II ders kitabında bolca resim kullanılmalı. Kitap son derece karışık. Öğrenciler konuyu takip etmekte zorlanıyor. Aynı sorun Tarih I'de de var. Daha az bilgi farklı sunumlarla öğrencilere verilse daha iyi olur. İlköğretimde sosyal bilgiler ders kitabı güzel hazırlanmış. Bu şekilde lise seviyesinde de olsa çok faydalı olur.

Mesleğinde henüz 4 yıl oldu. Karşılaştığım tarih öğretmenlerinin hiçbirinin Tarih 2'yi bitirdiğine şahit olmadım. Sigası tarih anlatıyor. Kitabın III. bölümü yüzyıl anlatılıyor. Ders kitabı dışında güzel malzeme bulmak zor. Daha önce gözet yaptığım okullarda kütüphane yok. Öğrenciler internetten araştırma yapıyorlar. Halbuki tarih farklı kaynakları hatırlayıp okuyarak, resim, fotoğraf görerek, müzik ve marş dinleyerek daha iyi öğrenilebileceğinden eminim.

Çalışmaları da boşarılır.

Ayrıca tarih derslerinde Roma, Bizans, Avrupa Tarihi müfredatı genişletilmelidir. (Fransız ihtilali).

İnkılâp Tarihi derslerinde dönemin etebiyatından örnekler kullanılabilir (ders kitabında)

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Kavramlar ve Terminoloji konusu en önemli meseledir. Her Bilim dalının kendine has terminolojisi vardır. Fakat her ne hikmetse T.C. İnkılâp Tarihi Dersinin terminolojisi auzla orijinaline sadık kalınarak verilmemektedir. İ.Ö.lerden bupehilde gelen şifreclere terminolojiyi bu yönde korumak zor olmaktadır.

Saltanatın ilgası, Hali felâhın ilgası, millet, Türk istiklâl Harbi gibi orijinal terminoloji kullanılmalıdır. Konya 'ısyanı' değil "Delibaş Mehmet ayaklanması" denilmelidir. Konya halkının tanınan isyan etmemiştir. Çerkez Ethem isyanı değil "Ethem Bey Olayı" denilmelidir. Çerkez vatandaşlarımızı tahmet altında bırakmamalıyız. Bu meseleler daha da aktırılabilir. Türk çoupu, Nutuk'u, Safahat'ı aslından okuyup anlamaya muktedirdir. Atatürk, Gençliğimize terüme vasıtasıyla anlatılmaktadır. Düyan-ly bir tutumdur.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin her şeyden önce müfredatı ile haftalık ders saati uyumlu değildir. Bu dersin rahat işlenebilmesi ve iyi anlaşılıp kavranabilmesi için hafta'da 2- ders saati olan sürenin mutlaka artırılması hiç değilse 3- Saate çıkarılması gerektiğine ve konuların anlatımı sırasında ders kitabının kısmende olsa yaptığı yorum ve olayları değerlendirmeye anlayışının denemlere göre (siyasi iktidara) farklılık arz etmemesi gerektiğine ve Atatürk ilke ve inkılâplarının özünde en ufak bir uzaklaşma, ya yanlış anlaşılma ve yönlendirmeye meydan verilmemesi gerektiğine inanmaktadır.

Daygılar Zeynep

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Konunun resmi tarih çerçevesinde kesin doğru olarak sunulması, öğrenciyi merak ve araştırmaya yönlendirmemesi, ezbere yönelik sunulması, Atatürkçülük ile ilgili konunun duygusal bilişsel beceriler kazandırmaya yönelik düzenlenmemesi ve uygulanmaması, bilgilerin belge ve bulgularla güçlendirilmemesi en başta gelen sorunlardır.

Tüm konular araştırmaya inceleme ve eleştirel düşünceye göre, öğrenci merkezli olarak işlenmeli müfredat buna göre düzenlenmeli. Konu ile ilgili farklı görüş ve düşünceler, bilgiler bir arada sunulmalıdır.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Okullarda Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi Ed ve Saytlarda desteklenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı bu konuda okullara materyal sağlamalıdır.

Okullarımıza Anıtkabiri, Çarıkale, Şehitliklerini, Kurtuluş Savaşının geçtiği Muharebe alanlarını, Sanatçı resim ya da broşürler gönderilmelidir.

Difer broşürlerde olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde de öğrencilere projeli eğitim modeli uygulanmalıdır.

T.C. İNK. T. ATA dersi iki bölüme ayrılmalı Ders 3. de Sıyısı ve askerî kısmı verilmeli, Ders 4. de de sosyal ve inkılaplar kısmı verilmelidir.

Yine ilgili derste başarıyı arttırmanın bir yolu da branş öğretmenlerinin yıl sonu seminerleri kapsamında tarihi mekanlarda hizmetiçi eğitime alınmalıdır.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Bilimsellikten uzak olması, olayların izahını zorlaştırmaktadır. Halkın durumu, gelişmeye katısına yeteri kadar anlayılamamaktadır. Özellikle cumhuriyet dönemindeki gelişmeler, yönetim ve halk ilişkisi, Türkiye'nin gerçekleriyle bir bütün olarak uyum sağlanmadığı işin, yani, anlatılan ve kitapta yer alan bilgilerle gerçek hayat uyum sağlamadığı işin izahını yapmakta zorlanıyoruz. Bu durum öğrencilerin ders hakkındaki düşüncelerini etkilemekte, dersin inandırıcılığı ve etkisi yoksun olmaktadır. Bunun görünümü; bu dersin ideolojik bakımdan kurtarılması ve bilimsel bir yapıya kavuşturulmasıyla mümkündür.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

II. Bölüm Konuları - yani Cumhuriyet sonrası 1939'a kadar olan bölüm - işlenirken kaynak sıkıntısı çekiyorum. Bu yüzden resmi anlatım dışına çıkılamıyor. Dolayısıyla öğrencilerden gelen bazı soruların cevaplanmasında güçlük yaşıyorum. Örn: Bazı şahısların tasviyesi, sok. partili hayata geçişin gerçekleşememesi, Lozan'da verilen tavizler, Musul meselesi gibi...

Kaynakların daha açık olması, dersin işlenişinde kitap dışına da çıkılması ve ders saatinin arttırılması bu dersi daha verimli hale getirir. Kanşatındeyim.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

1- Ders kitabı öğrencide... geçmişten gelen... yani... ilköğretim yıllarından kalan... önyargıyı... destekleyecek... nitelikte... yani... oldukça sıkıcı. Bu durum... öğrencide... derse karşı... antipati... oluşturuşor. Bu nedenle kitap... tarihi... anektot... ve... resimlerle... süslenerek... ilgi çekici... hale... getirilmeli.

2- Büyük kahramanlarımızın... Basta... Mustafa Kemal Atatürk, Kazım Karabekir, İsmet Paşa, Fevzi Çakmak gibi hayatlarına dair bilgi vermek... tamamen öğretmenin inisiyatifine bırakılmış. Kitapta Atatürk'e dair anlatılanlar... işin şekli boyutu ile ilgili. Milli mücadelelerin... Lider kadrosuna daha fazla yer verilmeli.

3- Öğrencinin geçmişine... ilgi... duyabilmesi... onun... genel anlamda eğitilmişliği... ile doğru orantılı. Bu anlamda medya kuruluşlarının... devlet... kontrolünde... tarihsel kişilikleri ön plana çıkararak... belferet ve özellikle çığır filmler yaparak küçük yaşlardaki çocuklarımızın... ilgililerini bu yöne çekmelerinde büyük fayda sağlanacaktır. Çocuklarımız... böylece Daltonlar, He-man'ı Bugs Bunny'yi değil... Ulubatlı Hısan'ı, Karapınar'ı, Sığırtıcı'ya vb. yüzbinlerce kahramanımızı hafızalarında tutacaklardır.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Ders kitaplarındaki bilgilerin doğruluğu ve eleştiriye
kaynak olması noktasında sıkıntı vardır. Osmanlı tarihinde öğretilen
bilgilerde inkılâp tarihinde sunulan doğrular bir-
birine çelişmekte ve geliştiği görülmektedir. İnkılâp tarihi
konuları ideolojik olmaktan çıkarılmalı, eleştirel yak-
laşımlara izin verilmeli, yanlı olarak değil objektif
kriterlerle verilmelidir. Konularla ilgili bütün doğru-yanlış
kaynaklar incelenmeli, tek yanlı bakıştan kurtulunmalı-
dır. Yakın tarihle ilgili belgelere daha çok ağırlık ver-
ilmelidir.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin içinde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

- Kronolojik olmayan anlatım
- Gereksiz tekrarlar
- İçerik doldurulamayan konular:
 - "Mendres Mübarekleri Sannası, Dsm. Hükümetlerinin İsmi"
 - "M. Kemal'in İstanbul'a Gelişi ve Duruma Gelişi"
 - "Türk Ordusu ve Milli Savunma" gibi
- başlıklar altında içi sadatı ile konu geliştirilmesi
- Nitelik eksikliği başlıklar ve içerik (Sadece nitelik gereksinimleri yerine verilmemesi gibi)
- Program amaç ve içeriklerinin yeniden düzenlenmesi
- Müfredatın resmi - askeri dönem sabitlerinden kurtularak, bilimsel, metodolojik şekillenmesi
- 1923 sannası olaylarının siyasi, sosyal, kültürel y.b.ında iç içe kronolojik anlatım

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

1.- Müfredat programına göre ders saati sayısı yetersizdir.
 2.- Ders kitaplarında yazılanlar ile ders kitapları...
 Sınıfta piyasada bulunan diğer kaynaklar arasından
 olayların anlatımında çok farklılıklar bulunmakta.
 Olayların ve belgelerin titizlikle taranarak objektif
 bir şekilde ders kitapları yeniden düzenlenmelidir.
 Sınıfta konular anlatılırken bu konularda neyin
 doğru neyin yanlış olduğu konusunda tereddütler
 yaşıyoruz. Gerçekler tüm çiplaklığıyla ortaya
 konulmalı. Gerçeklerden korkulmamalıdır.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

En önemli sorun öğrencilerin bu dersin çok kolay olduğu yönündeki derse girmeleri. Bu sorunun giderilebilmesi için ilköğretim kısmında dersin daha yavaş ve ya hiç işlenmemesi daha doğru olur diye düşünüyorum. Biz ilköğretim ilk kademesinden itibaren bu derse öğrencilere verdiğimiz için doğal olarak öğrencilerde bir bakiye meydana getiriyor. Bu sebepten dersin ortaöğretim müfredatına kaydırılması daha uygun olur diye düşünüyorum.

İkinci bir sorun ise dersin belli bölümlerinin görselleştirilmesi gerektiği konusunda. Bu ders ile ilgili öğretilen görsel CD'ler hazırlanır ise daha etkili olur konusunda.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Görev yaptığım okul türü Ticaret Meslek Lisesi'dir. Kaydolan öğrenci potansiyeli seviyesi düşüktür. Ayrıca okulumuzda lise son sınıf öğrencileri işyerlerine staj yapmaya gidiyorlar. Haftada 2 gün okula geliyorlar. İşyerleri netleri 5.2 olduğu zaman diğer derslerinin tamamı 0 (sıfır) bile olsa sınıf geçiyorlar. Bu sebepler öğrencilerin hiçbir dersi karşı ilgileri yok. Ayrıca lise tarih derslerinin tamamı belli bilgileri vermeyi amaçlanmaktadır. Öğrencide milli şuur oluşmamaktadır. Milli şuur oluşmasında medya daha etkili olmaktadır.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Konular aktarıldıktan sadece sıyısı olaylara yer verildiğinden ve çok yüklü bilgi isendirilmesinden öğrenciler ezbere itilebiliyor ve konular sıkıcı hale gelebiliyor. Ayrıca bu durum müfredatın yetiştirilmesini zora sokuyor.

Öğretmen müfredatı yetiştirme endişesi ile olayları ipili verilmesi, fakat tarih sürecini, olayların günümüze bağlatmasını, yorumları öğrencilerle birlikte yapamamaları, yeterince yapamıyor olabilir.

Sadece acısı bilgi yerine olaylar hikayesi bir tarzda bilene alınarak, vatan ve millet sevgisini pekiştirici, birlik ve beraberliği ortası bir tarzda, şairlerde de süslü olarak aktarılmalıdır.

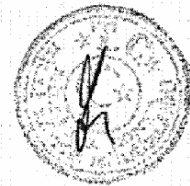
III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

"Ders kitabı (devlet tarafından dağıtılan) gerçek alış
arak zihniyet, gerekse bilgi yönünden yetersizdir.
Kısmenlikte çapdaş, bilimsel biçimde yeniden yazılmalıdır.

"Ders ilköğretim 5 ve 8. sınıf, lise 11. sınıflarda
okutulmakta, yılışında kaliteli kaynak ve tırsıklarda da
defalarca kısmen de olsa işlenmekte olsa bile öp-
rendilerde ilgi ve bilgi eksikliği vardır. Gerçekle-
şirile alplayan bir profile kurısı karşıyayız.
Bu nedenle öğretmenlerin kişisel bilgi ve tecrübesinin
önemi büyük. "Bu ders benim ne işime yarar?"
sorusuna öğretmenin cevabı net olmalı. Ders ilgi ve
belli değerlere saygıyı geliştirerek donanımla olmalıdır.
Bununla ilgili üniversiteler tarafından alınan ilgili
kişilerin verdiği hizmetleri eğitim kursları ve konferan-
smanla önemli olduğunu düşünüyorum.

"Okul dışında öğrencilere biterak veya bitmeyecek
empose edilmeye çalışılan köhne, sohte, yobaz düşün-
celarla mücadele edilecek yeterli, severek
dersi seven öğretmenlere sorunların aillabilesğini
düşünüyorum. Çakışmalarımızda bazıları olalım.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

1- En önemli sorun, Atatürk'ü tanıtmakta yetersizlik. Çünkü Atatürk'ün insanî özellikleri son derece yakınıp gibi bir tarzla anlatılmaktadır, öğrenciler kendilerinden bir şey bulmakta güçlük çekiyorlar. Bunun için Atatürk'ün de bizden biri olduğu üzerinde durulmalı.

2- Müfredatta yer alan devletlerarası ilişkilerde (mes. Yunanlılar) yansınlar sorunların bugünkü durumda arasında kapalılıklar var. Bunun Türkiye'nin Yunanistan'la dost ilişkisi vermesi, geçmişte hiçbir şey olmamış gibi bir hava meydana getiriyor.

3- Atatürk'ün silah arkadaşlarıyla ilişkilerinin ne şekilde devam ettiği, okuyucuların olup olma-
dıkları, gizli tutuluyor gibi bir anlayış var. Türk İnkılâp Tarihine malolunup kızıların hepisi Atatürk ile birlikteliğine devam ediyor. Bunun da programda bulunmaması, okullarda T.C. İnkılâp Tarihi ile sokakların birliği bir kentele yakalayabili.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

- Ders programlarında savaştan sebat ve samimiyet ayrıştırlı olmalı, daraltılmalıdır. Konu ana hatları ile işlenmeli ders hareketli olmalıdır. Soru-cevap tekniği, test tekniği uygulanmalı. Öğrenci için ders öss de en etkili dersler arasında olmalıdır.
- Kaynaklar geliştirilmeli, göre kitaplar, eserler Türk Tarih Kurumu ile MEB ortaklaşa yeni kaynaklar oluşturulmalı.

Hizmetçi Kurulda T.C. İnkılâp Tarihi dersi öğretmenlerinin yetiştirilmesi gerekmektedir.

Basantın D. Uygun

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Ders saati yetersiz konular çok
 hızlıca işlenmek zorunda kalıyor.
 En az 16 saat olmak. Depdik ders
 işleme metadloru (konulardır, işleme)
 zaman katmak.
 Konulardır. Uygulama yapılması.
 için okullara pek çok kitap, kütüphane
 malzemeler temin edilmeli.
 Bu ders sadece harita ile işleme
 değil. Çok yönlü.
 borsel yayınlar hazırlanmalı. Okullara
 yönelik olarak. Bunlar her okula gönderil-
 meli.
 İnkılâp Tarihi dersinde geçen tarih
 şahsiyetler, tarih, özellikler ve politik
 yollarından ilginç anekdotlarla da-
 rılmak.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

T.C. İnkılâp T. dersinde anlatılan özellikle İnkılâpların anlatılıp tarazi bir yıl önce görülen Osmanlı Tarihisi karalayıcı taze da olup öğrenen ailerin bize tezotliklara sebep olan soruları nın almasına sebep olmaktadır.

Öneri:

Sepeplerin daha çok bir devletten ziyade gelişmelere ayak uydurmak olduğu görülmüştür. Değişmelerin özünde benimsenen laiklik ilkesiyle bağlantısı vurgulanmalıdır.

Ayrıca bazı örnek olayların başka bazı kaynaklardakilerle tezat olduğu görülmektedir. Bu düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Bözi konu ve kavramlar sıkça tekrarlanıyor. Savaşlarla ilgili bölümlerde savaş talimatları, savaşan taraflar hakkında bilgiler, savaşın öğrencileri sıkıyor.

Düşünmeye teşvik, Atatürk ilke ve ilkeleri programını son kumanda olduğundan bazı yetiştirmeye bilmiyor. Yetiştirmek için konuların amaç ve hedefine varılmıyor.

Dersin kültürel, siyasi, hukuki, idari yönü iyi verilip, taliminde öğrenci öğrenim konusunda ulaşacak ve zevk alacaktır.

Bözi Atatürk olmak üzere tüm Atatürkçü fikirler duyacaktır.

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi sayesinde okullarımızda öğrencilerimizde

Herkesi öğrencilerimiz olan "vatan, millet, birlik, kültür, milli bilinç, yabancılara ve düşmanlarına karşı birer evlat yetiştirmek" perdesi.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Öncelikli sorununuz ders kitaplarının her bir konuya çok yavaş hâric olmasıdır. Bir konuyla ders saatlerinin 20'lik saat gibi az bir süre olmaktadır. Ayrıca T.C. Millî Eğitim Bakanlığı'nın yeni ders kitaplarında Türkiye Cumhuriyeti'nin yakın tarihi öğrencilere verilmeli. Veya yeni bir ders kitabı olmalıdır. Ders materyalleri ofok da öğrencilerin görsel ve duysal özellikleri dikkate alınarak yeni materyaller hâric olmalıdır.

III. BŌLŪM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

...En önemli problem... öğrencilerin konu ile ilgili... yetenekleri...
...dikkat... yorulup (konsantrasyon)... saptayamamalarıdır...
...Benim uyguladığım... öğrenme yolu... ise: konu ile ilgili... dayanakları
...mimikri... oluşturma... dramatize... ederek, öğrencileri... dayanakları
...sine... çekmeye... çalıştırarak. Böylece öğrenim kendisini... konu
... ile ilgili... bir parçası... gibi... öğrenisi... saptayamaya... çalışmaktadır.

..... Bir başka problem...ders araçları...classroom...
yollarca...kitap, harita...ve...Natale...bulunmaktadır...
Bunların...yaarında...milli...macerelerde...bulunmaktadır...
Örneği...zevatin...da...esetleri...döl...kiitiz...haritalarında
bulunmaktadır...ve...nukay...eseli...bir...sahsna...gösterilmiştir

..... Ayrica M. Kemal anlatilken onun da bu milletin
bir evladi, oldugu, bir insan oldugu, auru da sevince
inisiyatipleri, hastahaneler oldugu, yani insan zindan bir oldugu
uzay da felsefesi, uropalan mali, Bu milletin felsefesinde
yani M. Kemal'ler sikarabilecegi uropalan mali de.....

..... Toplumumuzdaki mükemmel ilmi ve yasal-yaklaşım-
-sını içine girerek, toplumunda bu konuda yetli
bilgiye ulaşmış, mükemmel ve olumsuz olumsuz herkeşin
yeterli mükemmel sürecini öğrenme zorunda olduğu
anlatılmaktadır. Bu ders sadece not almak amaçlı değil öğrenen
bir ders olması için öğretilmelidir.

III. BŌLŪM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

.....Dini cemaatlerin çoğesinde eğitim alan
ve bazı dini meslek liselerinde inkılap fahri ve
Afakürsüclük dersini hatta Afakürk ve cumhuriyet
düşman mertebesinde fanatik öğrenciler yetirebilmektedir.

Bu öğrencilerin işlere ait kâğıtları en uygunla
düşün ve disiplinlerini formet neartık anlatıyor.

Her ilkin herde rejnin faydalarından yararlanmak herde binlara dıman dıman ve bu deuletin dımanının yire bu deuletin eğitim burunlarında getiren dıman herhalde dıman da ilke taktır. Bu faportlar herde tabiruman herde Herin yetitirmeye cak mınzattır

III. BÖLÜM

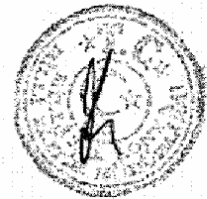
1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

İnkılap... Par... ve... d... olarak... Cumhuriyet...
gerek... Cumhuriyet... sarı... toplumsal yapı... (balkın... siyasi-
sosyal... ekonomik... dini... özellikleri)... tam olarak anlatıla-
mıdır... için... Cumhuriyet... tarihine... alt... her... olay... ayakları
yere... basmayan... afaki... kenarlar... gibi algılanmaktadır.
Örneğin... kılık... kıyafet... devrimini... anlatırken, en azından
19. yüzyıldan itibaren... toplumda... giyilen kıyafetler... fotoğraf,
resim... v.b. ile... gösterilip, değişen kıyafetler... mukayese
edilebilir.

1. İsyancı... askerlikten... varolan kaynaklar... (asker... b)
faydalanarak, isyancı... katılan kişi sayısı... (istatistikler)
verilebilir... isyan... nedenleri... somutlaştırılabilir.

Artı... ve... eksi... durumlar... birlikte... verilmelidir. Örneğin
Kurtuluş Savaşı... Milli Mücadele... desteği... anlatılırken, somut
daha... çok... bilgi... verilebilir. ... bahsedilen... tarih... kaynak-
ları... işbirliği... yapma... nedenleri... somut... maddelerle... ifade
edilmelidir.

Özellikle... Cumhuriyet... tarihinde... kişiler... ve... olaylar
ya... siyah... gıda... beyaz... olarak... anlatılmaktadır. İnsanların ve olay-
ların... gri... ve... tonlarında... olabileceği... göz... ardı... edilmektedir.
Bununla... bir... şekilde... bakış... açısına... sahip... olma... ne
engel... olmaktadır. Bu... düşünce... en... olarak... Cumhuriyet'in... iki
Mareşalin... örneği... göstermek... çok... iyi... görülmektedir. ...
devlet... adamı... son... olarak... gerek... Cumhuriyet... tarihinde... gerek...
Cumhuriyet... sarı... 40... önemli... hizmetler... yapmasına... rağ-
men, ders... kitaplarında... silik... bir... yere... sahip... olmaktadır.
Çalışmalarında... kolaylık... ve... başarılar... dilerim.

III. BÖLÜM

1. Bir tarih öğretmeni olarak, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaştığınız en önemli sorunu ve soruna karşı çözüm önerilerinizi yazınız.

Bana göre en önemli sorun, ders saatlerinin az olması ve sınıfta diğer derslerden daha az sayıda soru sorulmasıdır. Eğer bu iki etkiyle giderilirse dersin amacını gerçekleştirmek daha kolay olacaktır.

Bir başka sorun ise sosyal ve eşit-egitlik sınıfındaki öğrencilere dersin etkili olabilmesi için mutlaka yukarıdaki iki önlemden birinin alınması gerekmektedir.

Hocam size başarılar dilerim ve tez çalışmalarınızın sorunsuz bir şekilde Anadolü Üniversitesine de ulaştırmanızı dilerim.

